

Programmabegroting 2027

en meerjarenraming 2028-2030

Inkomsten

Waar komt het geld vandaan?

Geld van het Rijk Algemene uitkering gemeentefonds	209,9
Lokale heffingen OZB, parkeerbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing	50,9
Overige inkomsten	78,8
Totale begrote inkomsten	
Begrotingstekort 2,5	
Totale begrote inkomsten	339,6 miljoen

Bedragen in miljoenen euro's

Uitgaven

Waar gaat het geld naar toe?

Sterke sociale basis in een vitale samenleving	15,3
Passende ondersteuning dichtbij inwoners	26,8
Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning	120,5
Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving	73,7
Gezonde en duurzame leefomgeving	41,9
Reserves Ruimtelijke omgeving	4,5
Algemene middelen en organisatie	37,1
Dienstverlening, bestuur en veiligheid	22,3
Totale begrote uitgaven	342,1 miljoen

Bedragen in miljoenen euro's

Woonlasten

Gemiddeld per huishouden per jaar

- Onroerendezaakbelasting (OZB) % ...
  Tarief volgt in 2027
- Afvalstoffenheffing € 336,-
- Rioolheffing € 255,-

Bedragen zijn indicatief

Inhoud

Begroting in 1 oogopslag 2
Woord vooraf 4
Leeswijzer 6
Ontwikkelingen perspectief 7
2. Programma's 9
Programma 1 Mens en Samenleving 10
1.1 Sterke sociale basis in een vitale samenleving 10
1.2 Passende ondersteuning dichtbij inwoners 13
1.3 Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning 15
Programma 2 Ruimtelijke omgeving 25
2.1 Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving 26
2.2 Gezonde en duurzame leefomgeving 36
Programma 3 Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening 46
3.1 Dienstverlening, Bestuur en Veiligheid 46
3.2 Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie 53
3. Paragrafen 63
3.1 Lokale heffingen 64
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 73
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 77
3.4 Financiering 82
3.5 Bedrijfsvoering 87
3.6 Verbonden partijen 91
3.7 Grondbeleid 107
3.8 Openbaarheid 109
4. Financiële positie 110
4.1 Prognose meerjarenbalans 110
4.2 EMU-Saldo 111
4.3 Overzicht reserves 112
4.4 Overzicht voorzieningen 114
4.5 Meerjaren investeringsprogramma 115
4.6 Overzicht baten en lasten 125
4.7 Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 130
5. Bijlagen 132
A. Beleidsindicatoren 133
B. Uitvoeringsinformatie 135
C. Begrotingspost subsidies 137
D. Afkortingen 138

Woord vooraf

Bouwen aan morgen: investeren waar groei dat vraagt, met structurele dekking en oog voor wat vandaag nodig is.

Beste inwoners, ondernemers, partners en raadsleden,

Dijk en Waard staat aan het begin van een nieuwe bestuursperiode. Op 23 juni 2026 is het nieuwe college geïnstalleerd en is het coalitieakkoord *Bouwen aan morgen, met oog voor vandaag* besproken met de gemeenteraad. In dat akkoord heeft de coalitie de koers voor de komende vier jaar neergelegd. We willen verder bouwen aan een gemeente waar het goed wonen, werken en leven is en waar de menselijke maat het uitgangspunt blijft, ook bij sterke groei van het aantal inwoners.

In het coalitieakkoord staan stevige ambities en duidelijke uitgangspunten voor de manier waarop we financieel verantwoord willen besturen. Dijk en Waard groeit, maatschappelijke opgaven worden complexer en de financiële ruimte van gemeenten staat onder druk. Vanaf 2028 ontvangen we structureel minder geld van het Rijk uit het gemeentefonds.

Bovendien blijven de inkomsten vanuit het Rijk voor jeugdzorg en ondersteuning (Wmo) onzeker en blijft de financiële druk op deze open-einderegelingen hoog. Dat betekent dat we keuzes moeten maken over wat nodig is en wanneer we met ambities aan de slag kunnen.

Eerst een stabiele basis, daarna in samenhang afwegen
De realiteit is dat de gemeente op het moment meerjarig geen structureel sluitende begroting heeft. Dat betekent dat we structureel meer geld uitgeven dan dat er binnenkomt. Vanuit onze financiële uitgangspunten zorgen we eerst voor een financieel stabiele basis met een meerjarig structureel sluitende begroting. Dit betekent dat we eerst zullen moeten bezuinigen.

Tegelijkertijd vraagt een snelgroeiende gemeente als Dijk en Waard om investeringen in zowel de nieuwe als oude delen van de gemeente. Daarom werken we vanuit die basis de komende maanden het coalitieakkoord verder uit in het collegeprogramma. Daarin brengen we in beeld wat ons deze bestuursperiode te doen staat, en welke financiële keuzes daarvoor nodig zijn. We kijken naar een verantwoorde manier voor het benutten van financiële ruimte die we hebben om eenmalige investeringen te doen. Ook bepalen we in welk tempo we de ambities uitvoeren.

Begroting 2027: het startpunt voor de nieuwe bestuursperiode
Deze Programmabegroting komt kort na de start van het nieuwe college. De tijd tussen het aantreden van het college en het opstellen van deze begroting is te kort geweest om de financieel stabiele basis te realiseren en om de ambities uit het coalitieakkoord zorgvuldig uit te werken.

Daarom vormt deze begroting het startpunt voor de nieuwe bestuursperiode. Deze begroting voldoet aan de eisen van de provincie in haar rol als toezichthouder. Hierin zijn de eerder genomen raadsbesluiten, waaronder de Kadernota 2027, en de onvermijdelijke ontwikkelingen, zoals stijging van loonkosten en indexering van subsidies, verwerkt.

De programma's laten zien hoe we bestaand beleid en genomen besluiten uitvoeren. De inhoudelijke en financiële doorvertaling van het coalitieakkoord is nog niet in deze begroting opgenomen. Die volgt na de verdere uitwerking in het collegeprogramma.

Financiële spelregels geven richting aan onze keuzes
In het coalitieakkoord hebben we spelregels vastgelegd voor hoe we omgaan met geld. We willen een structureel sluitende begroting en betalen vaste uitgaven met vaste inkomsten. Voor besluiten met financiële gevolgen is een duidelijk dekkingsvoorstel nodig en moeten de effecten voor de komende jaren zijn meegenomen.

De uitgangspunten van het coalitieakkoord betekenen ook dat we met de verwachte inkomsten door de groei van Dijk en Waard ook de bijbehorende kosten meenemen en dat we bij nieuwe ambities kijken of deze op langere termijn financieel verantwoord zijn. Bij investeringen kijken we bovendien verder dan deze bestuursperiode.

Deze financiële discipline is nodig om Dijk en Waard ook op langere termijn financieel gezond te houden. We willen voldoende ruimte houden om tegenvallers op te vangen, noodzakelijke investeringen te doen en de kosten van nieuwe keuzes niet door te schuiven naar latere jaren. Zo voorkomen we dat ambities van vandaag leiden tot financiële problemen van morgen.

Het college werkt hard aan een financieel stabiele basis. Dit in combinatie met de uitwerking van het collegeprogramma en de daarvoor benodigde bezuinigingen verwerken we begin 2027 in een voorstel voor een begrotingswijziging. Dit voorstel leggen we aan de gemeenteraad voor. Deze financiële discipline is nodig om Dijk en Waard ook op langere termijn financieel gezond te houden. Zo bouwen we aan morgen, met oog voor wat vandaag nodig is en op langere termijn financieel verantwoord.

Met vriendelijke groet,
Jasper John
Wethouder financiën
Gemeente Dijk en Waard

Leeswijzer

Voor u ligt de programmabegroting 2027 met de meerjarenraming 2028-2030 van de gemeente Dijk en Waard. De begroting is een belangrijk product uit de planning-en-controlcyclus. Door het vaststellen van de begroting bepaalt de raad hoeveel de gemeente mag uitgeven om haar taken uit te voeren om de gestelde doelen te bereiken.

De begroting 2027 kent de nieuwe programmastructuur zoals deze in juni 2026 is vastgesteld door de raad. We kennen nu drie programma's. Ieder programma kent een onderverdeling in thema's. Deze structuur is ook terug te zien in de tabellen die een overzicht geven van de lasten en baten. In deze tabel is een verdere specificering gemaakt op taakveldniveau. De taakvelden komen overeen met de IV3 indeling. De structuur van de afzonderlijke programma's is als volgt opgebouwd:

- Waar staan we voor?
  Een korte uitleg over de overkoepelende ambitie van het programma uitgesplitst per thema.
- Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?
- Een overzicht van de kosten en baten per thema
- De beleidsindicatoren/ de relevante BBV-indicatoren, grafisch weergegeven. Een pijl geeft aan wat het streven is van de gemeente (daling, stijging of handhaving).
- Wat mag het kosten?
  Een tabel met de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) per taakveld. Onder de tabel staat een korte toelichting die de voornaamste ontwikkelingen verklaart. Het gaat daarbij om de ontwikkeling van de actuele begroting 2026 naar de begroting 2027. Tussen haakjes staat het taakveld (TV1.1) de herkomst van de mutatie (primaire begroting, VJR 2026, kadernota 2027 of begroting 2027) en het bedrag.

In hoofdstuk 3 staan de verplichte paragrafen. De paragrafen vormen een andere doorsnede van de begroting en geven inzicht in aspecten die door de hele begroting heen kunnen lopen. De weergave is verplicht vanuit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Hoofdstuk 4 gaat over de financiële positie van de gemeente.

Hoofdstuk 5 bevat de overzichten voor lasten en baten, een overzicht van de incidentele lasten en baten per programma en een korte toelichting per posten de samenvattende weergave van het structurele begrotingssaldo.

Ontwikkelingen perspectief

De begroting zoals deze nu voorligt is de eerste stap om te komen tot een begroting die volledig uitgaat van de financiële uitgangspunten zoals wij die in het coalitieakkoord hebben vastgelegd. Op dit moment zijn we nog niet zover. We zijn wel op weg om te komen tot een financieel stabielere basis. Dat betekent dat we vaste uitgaven betalen met vaste inkomsten en streven naar een positief begrotingssaldo. We nemen verwachte groei-inkomsten mee als de bijbehorende kosten ook worden meegenomen. Besluiten met financiële gevolgen nemen we alleen als er een duidelijk dekkingsvoorstel ligt en we inzicht hebben in de effecten voor de komende jaren. Ook investeringen die pas na 2030 financiële gevolgen hebben, wegen we zorgvuldig af.

De gemeente Dijk en Waard wil een structureel sluitende begroting presenteren met positief oordeel van de provincie. De noodzakelijke keuzes voor bestaand beleid en de keuzes die in de kadernota zijn gemaakt zijn verwerkt in deze begroting. De nog te maken keuzes die volgen vanuit het collegeprogramma worden verwerkt in een begrotingswijziging begin 2027.

Tevens zijn de geraamde uitgaven ten laste van reserves en de bijbehorende onttrekkingen nu in de begroting opgenomen. In voorgaande jaren deden we dit pas in het lopende jaar. Hierdoor ontstaat een vollediger beeld van de totale geplande uitgaven.

De ontwikkeling van het meerjarenperspectief is in de volgende tabel weergegeven. Voor de jaren 2027 tot en met 2030 is er sprake van een begrotingstekort. Het structurele begrotingssaldo voor 2027 wordt op de volgende pagina toegelicht.

x € 1.000

Financieel perspectief	2027	2028	2029	2030
Primaire Begroting	490	-3.291	3.820	3.820
Verwerkte raadsbesluiten	-312	-312	-312	-312
Effect Voorjaarsrapportage	-86	-320	-533	-568
Effect Kadernota	-1.149	-865	-764	-764
Effect begrotingsproces 2027	-1.397	-4.245	-4.019	-2.202
Begrotingssaldo	**-2.454**	**-9.033**	**-1.808**	**-26**

Onderstaande tabel geeft op hoofdlijnen de aanpassingen die gedaan zijn in het begrotingsproces 2027. Hierin zijn nog geen financiële voorstellen opgenomen voor uitvoering van het collegeprogramma. Deze voorstellen worden later integraal voorgelegd aan de raad gelijktijdig met een passend dekkingsvoorstel. In de programma's staat per thema een verdere toelichting op de kostenontwikkeling.

x € 1.000

Mutaties begrotingsproces 2027	2027	2028	2029	2030
Verhoging algemene uitkering (	8.541	8.563	7.863	10.582
Afboeking stelpost groeigelden	-1.647	-1.756	-1.711	-1.676
Indexering OZB	561	561	561	561
Aanpassing leges	487	105	105	105
Loonkosten (indexering)	-1.506	-1.973	-1.979	-1.978
Indexeringen	-5.873	-5.904	-5.879	-5.879
Overige begrotingsmutaties	-3.144	-3.842	-2.980	-3.918
Dekking vanuit Algemene Reserve	1.183			
Effect begrotingsproces 2027	**-1.397**	**-4.245**	**-4.019**	**-2.202**

Verhoging algemene uitkering en afboeking stelpost groeigelden:
Verhoging van de algemene uitkering op basis van de meicirculaire 2026. In de meerjarenraming zoals deze vorig jaar is opgesteld, was rekening gehouden met de groei van de gemeente. Hiervoor is de post groeigelden opgenomen. Voor het deel van de gerealiseerde groei is deze nu afgeboekt.

Indexeringen:
De OZB is uitsluitend geïndexeerd, buiten deze indexering is geen verhoging opgenomen. De overige indexeringen zijn opgenomen in lijn met de kadernota. Dit betekent dat waar nodig de posten worden geïndexeerd op basis van de CPI van maart 2026 (2,7%), verder zijn de indexaties toegepast conform de in de FUGR opgenomen afspraken, of contractuele afspraken met derden.
De huidige cao voor de gemeente loopt tot 1 april 2027. Er is nog geen nieuwe cao afgesproken. In de begroting 2027 zijn de loonkosten geïndexeerd met de CPI van maart 2026, zoals afgesproken in de kadernota.

Overige begrotingsmutaties:
In de post overige begrotingsmutaties zitten naast autonome ontwikkelingen, ook gevolgen die voortvloeien uit bestaand beleid of (te nemen) raadsbesluiten. Hierin staan ondermeer het welzijnsprogramma, effecten nieuwe inkoop Wmo, de omgevingsdienst NHN, strategische omgevingsvisie, veiligheidsopgave en Geestmerambacht. In ieder programma staat een uitgebreidere toelichting op de financiële ontwikkeling onder het kopje: Wat mag het kosten?

Dekking vanuit de algemene reserve
In het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen (BOFv) van 21 november 2023 hebben de VNG, IPO en UVW nieuwe afspraken over hun financiën gemaakt met de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken. Dijk en Waard geeft invulling aan deze regeling door in het begrotingsjaar 2027 € 1.183.000 te onttrekken aan de algemene reserve en op te nemen als structurele dekking.

Structurele begrotingssaldo 2027

x € 1.000

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo	-2.454	-9.033	-1.808	-26
Saldo Incidenteel (B/L)	2.454	5.961	340	100
Structureel begrotingssaldo	0	-3.072	-1.468	74

Na onttrekking van de € 1,2 miljoen ten laste van de algemene reserve is er voor 2027 sprake van een begrotingstekort van € 2,5 miljoen. Dit is het saldo inclusief de incidentele baten en lasten. Na aftrek van de incidentele baten en lasten is er sprake van een structureel begrotingsevenwicht in 2027. Voor 2028 en 2029 is er sprake van een structureel tekort. In 2030 is er een klein overschot.

2. Programma's

Programma 1 Mens en Samenleving

Waar staan we voor?

Samen werken aan een sterke, inclusieve en toekomstbestendige samenleving

We werken aan een samenleving waarin inwoners kunnen meedoen, naar elkaar omkijken en ondersteuning krijgen wanneer dat nodig is. Vanuit het Integraal beleidskader Sociaal domein bouwen we aan een sterke sociale infrastructuur die aansluit bij de behoeften van inwoners en de uitdagingen van de toekomst. Daarbij zetten we in op drie samenhangende opgaven.

Allereerst versterken we de sociale basis door te investeren in preventie, ontmoeting, gezondheid, participatie en gelijke kansen. Een sterke sociale basis helpt inwoners om zoveel mogelijk zelfstandig mee te doen en vragen vroegtijdig op te vangen.
Wanneer ondersteuning nodig is, zorgen we ervoor dat deze toegankelijk, passend en dichtbij is. Via de gebiedsgerichte Sociale Teams en een goede samenwerking met maatschappelijke partners ontvangen inwoners tijdig de juiste ondersteuning, afgestemd op hun situatie en leefomgeving.
Tegelijkertijd werken we aan een kwalitatief goed, betaalbaar en toekomstbestendig stelsel van hulp en ondersteuning. Met preventie, passende ondersteuning, rechtmatige uitvoering en beheersbare kosten houden we ondersteuning beschikbaar voor inwoners die deze nodig hebben.

Zo versterken de drie programmaonderdelen elkaar en dragen zij gezamenlijk bij aan een sociaal domein waarin inwoners kunnen meedoen, ondersteuning dichtbij is en zorg ook op langere termijn toegankelijk en betaalbaar blijft.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

1.1 Sterke sociale basis in een vitale samenleving

We investeren in een sterke sociale basis waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten, kunnen meedoen en zo nodig laagdrempelig ondersteuning vinden. Door het versterken van het voorliggend veld, het stimuleren van preventie en het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners werken we aan sterke en leefbare wijken. Samen met maatschappelijke partners en inwoners signaleren we vragen vroegtijdig en pakken we deze zoveel mogelijk dichtbij huis op.

Doel 1:
Het versterken van het voorliggend veld door in te zetten op preventie en laagdrempelige en collectieve voorzieningen.

Wat doen we in 2027?

a. Monitoren en evalueren van innovatieve ondersteuningsvormen in onderwijs en kinderopvang, zoals BSO+ en Sterke Ondersteuning op School, om de ontwikkelkansen van kinderen te vergroten.
b. Uitvoeren van de Seniorenagenda+ en de lokale aanpak eenzaamheid, gericht op ontmoeting, vitaliteit, mantelzorgondersteuning, sociale verbondenheid, dementievriendelijke voorzieningen en het voorkomen van eenzaamheid.
c. Versterken van de samenwerking tussen zorg (o.a. huisartsen), welzijn en het sociaal domein, onder andere in het kader van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en via initiatieven zoals mentale gezondheidsnetwerken, Welzijn op Recept en Kansrijke Start. Zo ontvangen inwoners eerder passende ondersteuning en versterken we de beweging naar preventie, gezondheid en zelfredzaamheid.
d. Versterken van de samenwerking tussen partners rond zorg, veiligheid en leefbaarheid en uitvoeren van de acties uit het actieplan Zorg en Veiligheid.

e. Voorbereiden van een toekomstbestendige, meerjarige welzijnsopdracht die aansluit bij de groei van Dijk en Waard en de ingezette bewegingen in het sociaal domein, zoals gebiedsgericht werken, Sociale Teams dichtbij inwoners en een sterke sociale basis. Hiervoor verlengen we het huidige welzijnsprogramma.

Doel 2:
Het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners door hun netwerk te versterken en de druk op professionele hulp te verminderen.

Wat doen we in 2027?

a. Uitvoeren van de agenda's voor diversiteit en inclusie, zodat meer inwoners kunnen meedoen en gebruik kunnen maken van toegankelijke voorzieningen en dienstverlening.
b. Faciliteren van laagdrempelige ondersteuning bij taal-, reken- en digitale vaardigheden, zodat inwoners beter kunnen meedoen in de samenleving.
c. Versterken van sociale netwerken en samenredzaamheid in wijken door ontmoeting, community building, inwonersinitiatieven en samenwerking tussen bewoners, vrijwilligers en maatschappelijke partners te stimuleren.
d. Ondersteunen van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties om hun bijdrage aan de sociale basis en het netwerk van inwoners te vergroten.

1.1 Sterke sociale basis in een vitale samenleving

Bedragen x € 1.000

		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV1.2	Openbare orde en veiligheid	-67	-70	-72	-72	-72	-72
TV5.1	Sportbeleid en activering	-1.127	-917	-387	-432	-431	-430
TV5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-4.366	-4.781	-4.230	-4.222	-4.218	-4.206
TV5.6	Media	-3.011	-3.274	-3.131	-3.131	-3.131	-3.131
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-7.672	-12.128	-7.462	-7.452	-6.936	-6.936
1.1	**Sterke sociale basis in een vitale samenleving**	**-16.243**	**-21.169**	**-15.281**	**-15.309**	**-14.788**	**-14.776**
BATEN							
TV5.1	Sportbeleid en activering	541	453	0	0	0	0
TV5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	520	482	443	443	443	443
TV5.6	Media	312	216	216	216	216	216
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	8.631	8.371	0	0	0	0
1.1	**Sterke sociale basis in een vitale samenleving**	**10.004**	**9.522**	**659**	**659**	**659**	**659**
Saldo van baten en lasten		**-6.238**	**-11.648**	**-14.622**	**-14.650**	**-14.129**	**-14.117**

1.2 Passende ondersteuning dichtbij inwoners

Inwoners moeten kunnen rekenen op toegankelijke, passende en tijdige ondersteuning. Daarom versterken we de gebiedsgerichte werkwijze van de Sociale Teams en de samenwerking met partners in zorg, welzijn en maatschappelijke ondersteuning. We zetten in op preventie, vroegsignalering en een integrale aanpak, zodat hulpvragen zoveel mogelijk dichtbij inwoners worden opgepakt en de ondersteuning aansluit op hun behoeften.

Doel 1:
Het bieden van toegankelijke, passende en tijdige ondersteuning dichtbij inwoners door integraal en gebiedsgericht te werken.

Wat doen we in 2027?

a. Versterken van de toegankelijkheid en zichtbaarheid van de gebiedsgerichte Sociale Teams door goede bereikbaarheid en herkenbare contactpunten voor inwoners.
b. Doorontwikkelen van de gebiedsgerichte Sociale Teams, met nadruk op vroegsignalering, preventie, passende triage, toegankelijke basishulp en integrale ondersteuning bij complexe situaties.
c. Uitwerken van een integrale en toekomstbestendige aanpak voor passende opvang, huisvesting, participatie, integratie en duurzame doorstroom van Oekraïense ontheemden, statushouders en andere aandachtsgroepen, zodat zij tijdig passende ondersteuning ontvangen en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.
d. Verder uitwerken van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, zodat inwoners tijdig passende ondersteuning ontvangen en duurzame veiligheid wordt bevorderd.

Doel 2:
Het versterken van de uitvoeringskracht door betere samenwerking binnen het Sociaal Team en met netwerkpartners.

Wat doen we in 2027?

a. Versterken van het vakmanschap van professionals binnen de Sociale Teams, onder meer door het benutten van GGZ-expertise en het verder ontwikkelen van specialistische kennis.
b. Versterken van de samenwerking tussen Sociale Teams en netwerkpartners, zodat ondersteuning beter op elkaar aansluit en inwoners sneller passende hulp ontvangen.
c. Doorontwikkelen van een werkwijze gebaseerd op vertrouwen, eigen kracht, het netwerk van inwoners en waar mogelijk één vast aanspreekpunt.

1.2 Passende ondersteuning dichtbij inwoners

Bedragen x € 1.000

		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.444	-4.262	-4.434	-1.938	-1.938	-1.938
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5.699	-5.053	-4.941	-4.794	-4.791	-4.785
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-3.177	-12.782	-11.334	-10.882	-10.882	-10.882
TV6.3	Inkomensregelingen	-450	-756	0	0	0	0
TV6.5	Arbeidsparticipatie	-165	-177	-177	-177	-177	-177
TV7.1	Volksgezondheid	-5.358	-5.786	-5.958	-5.959	-5.960	-5.960
1.2	**Passende ondersteuning dichtbij inwoners**	**-19.292**	**-28.816**	**-26.844**	**-23.750**	**-23.748**	**-23.741**
BATEN							
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.066	2.533	2.533	33	33	33
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.415	0	0	0	0	0
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	143	131	131	131	131	131
TV6.3	Inkomensregelingen	470	0	0	0	0	0
TV7.1	Volksgezondheid	490	321	0	0	0	0
1.2	**Passende ondersteuning dichtbij inwoners**	**5.584**	**2.984**	**2.663**	**163**	**163**	**163**
Saldo van baten en lasten		**-13.708**	**-25.832**	**-24.180**	**-23.587**	**-23.585**	**-23.578**

1.3 Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning

We zorgen ervoor dat inwoners die ondersteuning nodig hebben, kunnen rekenen op passende, toegankelijke en kwalitatief goede hulp. Tegelijkertijd staan we voor de opgave om hulp en ondersteuning ook op lange termijn betaalbaar en beschikbaar te houden. Daarom versterken we bestaanszekerheid en participatie, verbeteren we de kwaliteit en rechtmatigheid van de uitvoering en beheersen we de kosten van zorg en ondersteuning. Zo dragen we bij aan een toekomstbestendig sociaal domein dat aansluit bij de behoeften van onze inwoners.

Doel 1:
Het vergroten van de mogelijkheden voor inwoners om mee te doen, waar mogelijk stappen te zetten richting werk, en het verminderen van de negatieve effecten van armoede door laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning.

Wat doen we in 2027?

a. Vergroten van de bekendheid en toegankelijkheid van regelingen en ondersteuning binnen het Meedoenbeleid, zodat inwoners tijdig passende ondersteuning ontvangen.
b. Versterken van de samenwerking tussen Zaffier, de gemeente en partners in het sociaal domein om inwoners sneller te bereiken en ondersteuning beter op elkaar af te stemmen.
c. Verder implementeren van de Participatiewet in Balans en waar nodig actualiseren van lokale verordeningen.

Doel 2:
Het versterken van het toezicht op de rechtmatigheid en kwaliteit van de uitvoering van de Jeugdwet en Wmo.

Wat doen we in 2027?

a. Versterken en professionaliseren van toezicht en handhaving binnen de Jeugdwet en Wmo, onder meer door regionale samenwerking, kwaliteitsverbetering van onderzoeken en inzet van juridische expertise.
b. Doorontwikkelen van de regionale sturing op jeugdhulp door samen met de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Inkoop Sociaal Domein (GR GISD) uitvoering te geven aan de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Dit omvat onder meer het opstellen van een regionale inkoopvisie en regiovisie, het verminderen van administratieve lasten en het versterken van datagericht werken en monitoring.
c. Monitoren van de financiële en inhoudelijke effecten van de nieuwe Wmo-inkoop.

Doel 3:
Het beheersen van de kosten voor jeugdzorg door het uitvoeren van ontwikkelmaatregelen.

Wat doen we in 2027?

a. Voortzetten, monitoren en waar nodig bijstellen van de ontwikkelmaatregelen voor jeugdzorg, gericht op kwalitatieve en beheersbare ondersteuning voor inwoners.

1.3 Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning

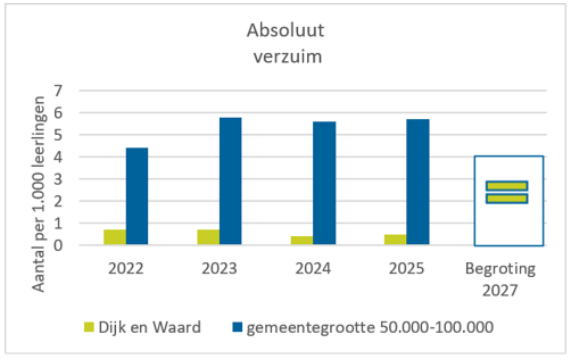
Bedragen x € 1.000

		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.412	-1.406	-1.447	-1.437	-1.437	-1.437
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-206	-242	-173	-174	-174	-174
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.331	-2.277	-1.756	-1.053	-1.053	-1.053
TV6.3	Inkomensregelingen	-34.379	-32.597	-33.232	-33.022	-33.022	-33.022
TV6.4	WSW en beschut werk	-6.169	-6.477	-6.521	-5.970	-5.970	-5.970
TV6.5	Arbeidsparticipatie	-4.519	-4.302	-4.862	-4.877	-4.990	-4.969
TV6.9	Coördinatie en beleid Jeugd-Wmo	-7.790	-909	-1.467	-1.477	-1.477	-1.477
TVJ-Amb	Jeugdhulp ambulant	-29.775	-32.908	-34.171	-33.898	-33.896	-33.896
TVJ-Esc	Jeugdhulp geëscaleerd	-2.767	-2.739	-2.837	-2.837	-2.837	-2.837
TVJ-Verb	Jeugdhulp met verblijf	-12.754	-12.869	-13.390	-13.330	-13.331	-13.331
TVW-DenB	Dagbesteding en begeleiding	-8.614	-8.389	-8.910	-9.220	-9.220	-9.220
TVW-HenD	Hulpmiddelen en diensten	-3.182	-3.593	-3.578	-3.579	-3.579	-3.579
TVW-HH	Huishoudelijke hulp	-7.016	-7.174	-8.062	-7.044	-2.761	-2.712
TVW-Overig	Overig Wmo	-34	-93	-96	-96	-96	-96
1.3	**Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning**	**-119.948**	**-115.974**	**-120.502**	**-118.015**	**-113.844**	**-113.774**
BATEN							
TV0.8	Overige baten en lasten	0	700	700	3.700	3.700	3.700
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	3	3	3	3	3
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	24	0	0	0	0	0
TV6.3	Inkomensregelingen	24.075	22.645	22.645	22.645	22.645	22.645
TV6.9	Coördinatie en beleid Jeugd-Wmo	284	103	0	0	0	0

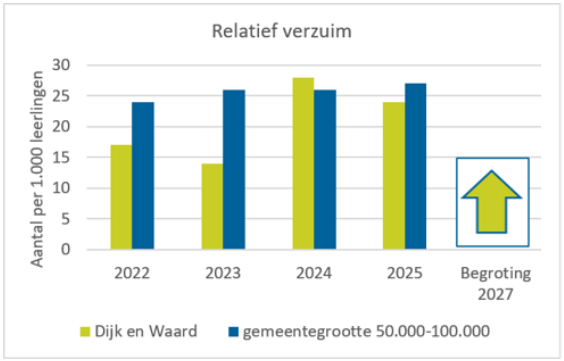
		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
TVJ-Amb	Jeugdhulp ambulant	0	0	0	1.046	1.052	1.052
TVJ-Verb	Jeugdhulp met verblijf	2	0	0	0	0	0
TVW-HenD	Hulpmiddelen en diensten	80	47	49	49	49	49
TVW-HH	Huishoudelijke hulp	532	448	448	448	448	448
TVW-Overig	Overig Wmo	6	0	0	0	0	0
1.3	**Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning**	**25.003**	**23.947**	**23.845**	**27.891**	**27.897**	**27.897**
Saldo van baten en lasten		**-94.944**	**-92.027**	**-96.658**	**-90.124**	**-85.947**	**-85.877**

Beleidsindicatoren

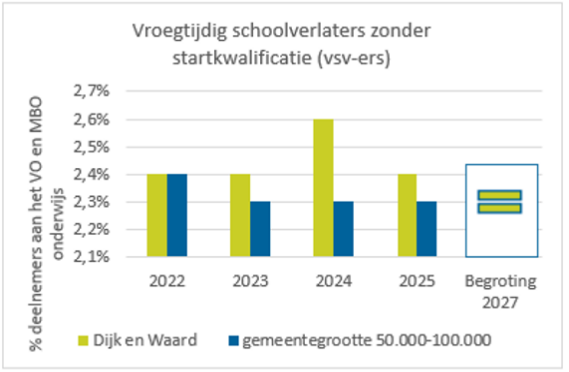
Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn ook als tabel opgenomen in de bijlage.

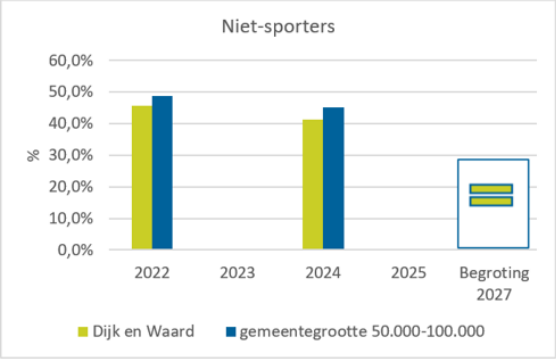
Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling.

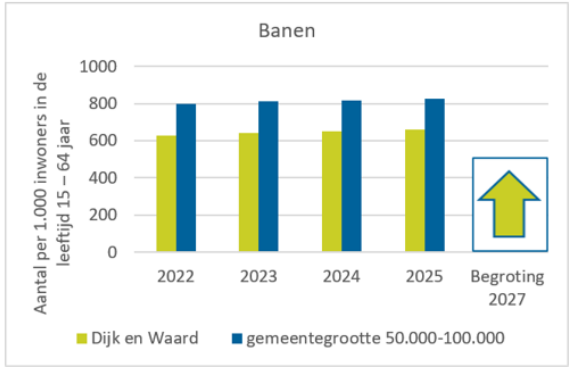
Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.

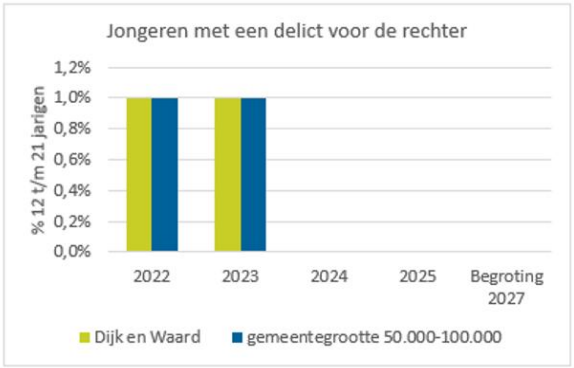
Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.

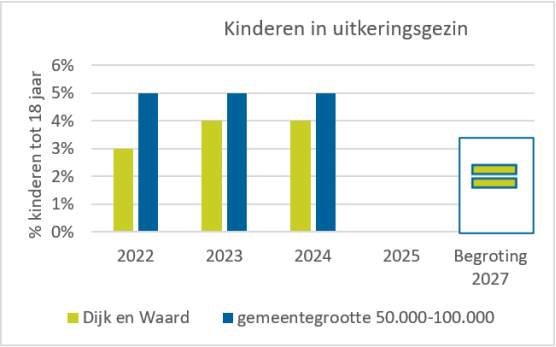
Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

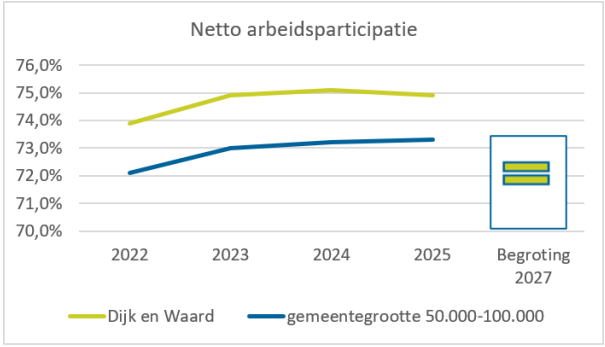
Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

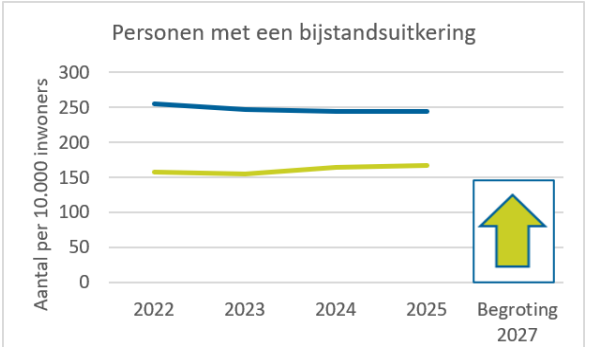
Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

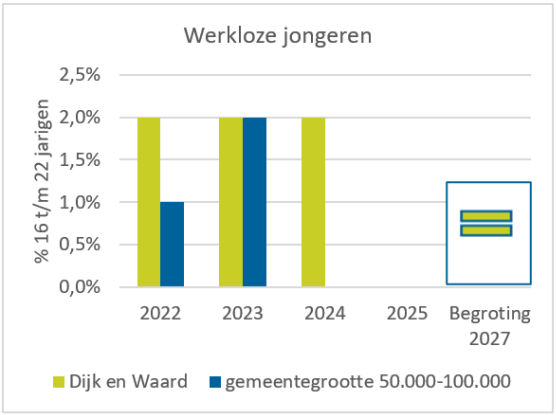
Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.

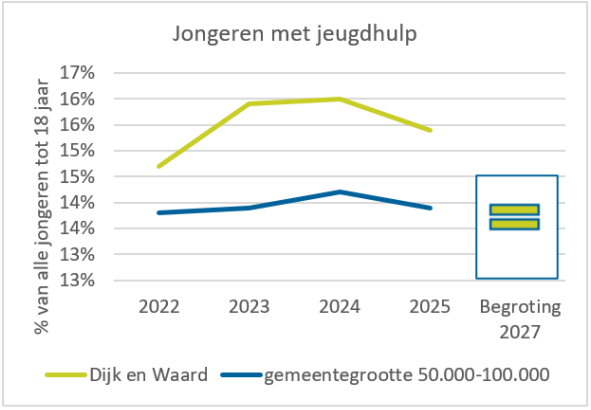
Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

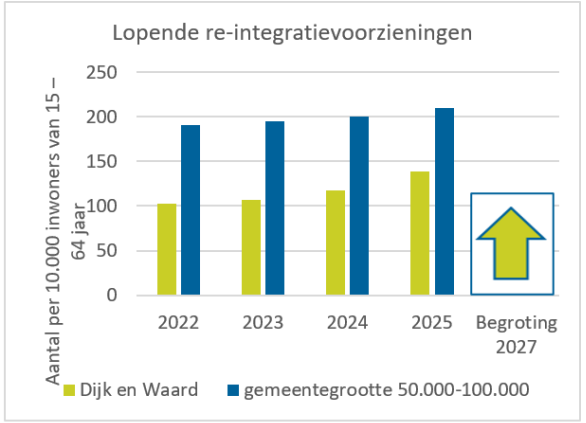
Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

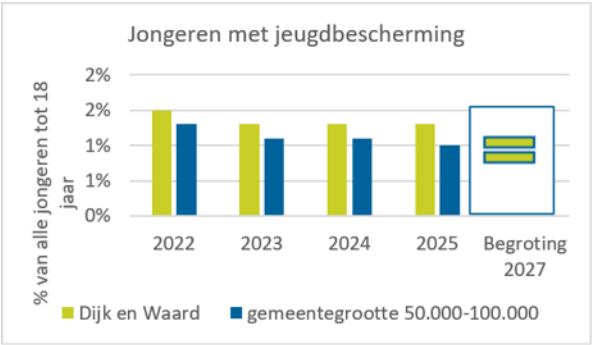
Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

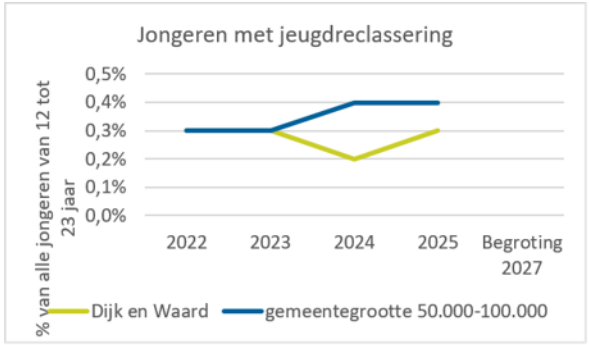
in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari
Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

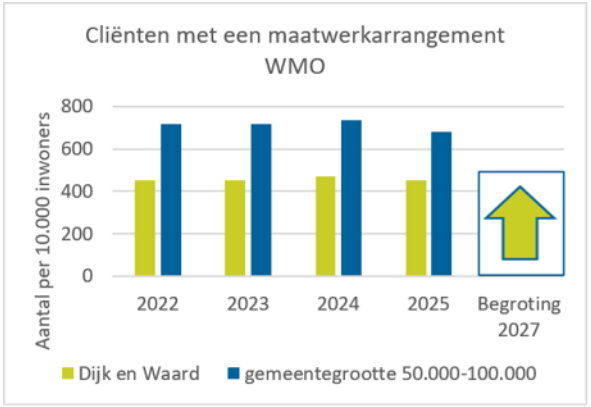
Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari
Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari
Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV1.2	Openbare orde en veiligheid	-67	-70	-72	-72	-72	-72
TV5.1	Sportbeleid en activering	-1.127	-917	-387	-432	-431	-430
TV5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-4.366	-4.781	-4.230	-4.222	-4.218	-4.206
TV5.6	Media	-3.011	-3.274	-3.131	-3.131	-3.131	-3.131
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-7.672	-12.128	-7.462	-7.452	-6.936	-6.936
1.1	**Sterke sociale basis in een vitale samenleving**	**-16.243**	**-21.169**	**-15.281**	**-15.309**	**-14.788**	**-14.776**
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-4.444	-4.262	-4.434	-1.938	-1.938	-1.938
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5.699	-5.053	-4.941	-4.794	-4.791	-4.785
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-3.177	-12.782	-11.334	-10.882	-10.882	-10.882
TV6.3	Inkomensregelingen	-450	-756	0	0	0	0
TV6.5	Arbeidsparticipatie	-165	-177	-177	-177	-177	-177
TV7.1	Volksgezondheid	-5.358	-5.786	-5.958	-5.959	-5.960	-5.960
1.2	**Passende ondersteuning dichtbij inwoners**	**-19.292**	**-28.816**	**-26.844**	**-23.750**	**-23.748**	**-23.741**
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.412	-1.406	-1.447	-1.437	-1.437	-1.437
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-206	-242	-173	-174	-174	-174
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.331	-2.277	-1.756	-1.053	-1.053	-1.053
TV6.3	Inkomensregelingen	-34.379	-32.597	-33.232	-33.022	-33.022	-33.022
TV6.4	WSW en beschut werk	-6.169	-6.477	-6.521	-5.970	-5.970	-5.970
TV6.5	Arbeidsparticipatie	-4.519	-4.302	-4.862	-4.877	-4.990	-4.969
TV6.9	Coördinatie en beleid Jeugd-Wmo	-7.790	-909	-1.467	-1.477	-1.477	-1.477

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
TVJ-Amb	Jeugdhulp ambulant	-29.775	-32.908	-34.171	-33.898	-33.896	-33.896
TVJ-Esc	Jeugdhulp geëscaleerd	-2.767	-2.739	-2.837	-2.837	-2.837	-2.837
TVJ-Verb	Jeugdhulp met verblijf	-12.754	-12.869	-13.390	-13.330	-13.331	-13.331
TVW-DenB	Dagbesteding en begeleiding	-8.614	-8.389	-8.910	-9.220	-9.220	-9.220
TVW-HenD	Hulpmiddelen en diensten	-3.182	-3.593	-3.578	-3.579	-3.579	-3.579
TVW-HH	Huishoudelijke hulp	-7.016	-7.174	-8.062	-7.044	-2.761	-2.712
TVW-Overig	Overig Wmo	-34	-93	-96	-96	-96	-96
1.3	**Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning**	**-119.948**	**-115.974**	**-120.502**	**-118.015**	**-113.844**	**-113.774**
TOTALE LASTEN		**-155.483**	**-165.960**	**-162.627**	**-157.074**	**-152.380**	**-152.291**
BATEN							
TV5.1	Sportbeleid en activering	541	453	0	0	0	0
TV5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	520	482	443	443	443	443
TV5.6	Media	312	216	216	216	216	216
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	8.631	8.371	0	0	0	0
1.1	**Sterke sociale basis in een vitale samenleving**	**10.004**	**9.522**	**659**	**659**	**659**	**659**
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.066	2.533	2.533	33	33	33
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.415	0	0	0	0	0
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	143	131	131	131	131	131
TV6.3	Inkomensregelingen	470	0	0	0	0	0
TV7.1	Volksgezondheid	490	321	0	0	0	0
1.2	**Passende ondersteuning dichtbij inwoners**	**5.584**	**2.984**	**2.663**	**163**	**163**	**163**
TV0.8	Overige baten en lasten	0	700	700	3.700	3.700	3.700

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
TV4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	3	3	3	3	3
TV6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	24	0	0	0	0	0
TV6.3	Inkomensregelingen	24.075	22.645	22.645	22.645	22.645	22.645
TV6.9	Coördinatie en beleid Jeugd-Wmo	284	103	0	0	0	0
TVJ-Amb	Jeugdhulp ambulant	0	0	0	1.046	1.052	1.052
TVJ-Verb	Jeugdhulp met verblijf	2	0	0	0	0	0
TVW-HenD	Hulpmiddelen en diensten	80	47	49	49	49	49
TVW-HH	Huishoudelijke hulp	532	448	448	448	448	448
TVW-Overig	Overig Wmo	6	0	0	0	0	0
1.3	**Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning**	**25.003**	**23.947**	**23.845**	**27.891**	**27.897**	**27.897**
TOTALE BATEN		**40.592**	**36.452**	**27.167**	**28.713**	**28.719**	**28.719**
Saldo van baten en lasten		**-114.891**	**-129.507**	**-135.460**	**-128.361**	**-123.661**	**-123.572**
Toevoeging aan reserves		-3.782	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves		1.209	3.991	1.621	209	209	209
Saldo mutatie reserves		**-2.573**	**3.991**	**1.621**	**209**	**209**	**209**
Saldo programma		**-117.464**	**-125.517**	**-133.839**	**-128.151**	**-123.452**	**-123.362**

Toelichting:

De totale netto-kosten van programma Mens en Samenleving stijgen met € 8,5 miljoen. Op hoofdlijnen kan dit verklaard worden door:
De indexaties op basis van de contractueel afgesproken percentages voor in totaal € 4,4 miljoen (GGD € 445.000, Zaffier € 800.000, Jeugd € 1,0 miljoen, subsidies € 700.000, Wmo € 1,6 miljoen), de GGZ inloop en dagbesteding voor € 130.000 en voortzetting inzet de hoofdzaak voor € 93.000. De voorzetting van de welzijnsopdracht in 2027 voor € 516.000 en beschikbaarstelling van taakmutaties voor in totaal € 1,5 miljoen (i.v.m. de wet handhaving sociale zekerheid, de re-integratie gericht op jongeren, participatie uitkering, pleegzorg en uitstel vervanging abonnementstarief huishoudelijke hulp). Verder zijn er hogere doorbelastingen van in totaal € 700.000 voor o.a. loonkosten (€ 500.000) en overhead (€ 200.000).

De voornaamste verschillen worden hieronder per thema uitgesplitst:

1.1 Sterke sociale basis in een vitale samenleving

- De Brede Spuk loopt tot en met 2026, hierdoor vervallen zowel de lasten als de baten (TV5.1, 6.1 en 7.1, primaire begroting, € 910.000) In 2027 zullen de AZWA middelen worden geboekt, dit is de opvolger van Brede Spuk.
- Incidentele posten in 2026 (TV 5.3, NJR25 budgetoverheveling voor Thema Water € 150.000 en VJR26 € 150.000 Cool en € 100.000 muziekonderwijs).
- De Oekraïne gelden voor zowel de baten als de lasten worden pas geboekt in het lopende boekjaar, deze bedragen worden laat bekend gemaakt. Per saldo is dit een voordeel van € 2,7 miljoen in 2026 (TV 6.1 VJR 2026).
- Voorzetting welzijnsprogramma (TV 6.1 Begroting 2027, € 516.000)
- Indexaties (TV 6.1 Begroting 2027, € 400.000)
- Voortzetting inzet de hoofdzaak (TV 6.1, Begroting 2027, € 93.000)

1.2 Passende ondersteuning dichtbij inwoners

- De kosten in 2026 zijn incidenteel hoger door een budgetoverheveling uit 2025 (TV 6.2, NJR25/Primairebegroting, € 400.000) en de Hervormingsagenda (TV6.2, VJR 26, € 500.000).
- Incidentele kosten voor Pilot armoedebeleid van 2026 omgezet naar Meedoenbeleid binnen het minimabeleid in 1.3 kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning. (TV 6.3;primaire begroting, € 756.000).

1.3 Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning

- De begrote kosten in 2026 zijn hoger i.v.m. een budgetoverheveling vanuit de reserve Sociaal Domein i.v.m. de ontwikkelmaatregelen (TV 6.2, NJR 25, € 622.000).
- Indexatie Zaffier volgens FUGR (TV 6.3 en TV 6.5, Begroting 2027, € 797.000).
- Autonome ontwikkeling t.a.v. Jeugdfonds sport en cultuur (TV6.3, Kadernota 2027, € 73.000)
- Taakmutaties meicirculaire wet handhaving sociale zekerheid, re-integratie gericht op jongeren, participatie uitkering, pleegzorg en uitstel vervanging abonnementstarief huishoudelijke hulp (TV 6.5 en TV-hh, Begroting 2027, € 1.491.000).
- Indexatie en subsidies Jeugd voor in totaal € 1,7 miljoen (TVJ, Begroting 2027)
- Indexering voor de Wmo en het effect van de nieuwe inkoop (TV-HH, Begroting 2027,€ 1,6 miljoen)

Programma 2 Ruimtelijke omgeving

Waar staan we voor?

Samen werken aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

Ons leefgebied moet gezond en veilig zijn, nu en in de toekomst. In de Strategische Omgevingsvisie 2047 staat wat dit betekent voor Dijk en Waard en wat onze langetermijnkoers is. Deze visie vormt de basis voor een gemeente waar iedereen kan wonen, werken, leren en recreëren in een gezonde en aantrekkelijke omgeving, dicht bij huis. De visie nodigt uit om Dijk en Waard samen te versterken.

De ambitie om vóór 2032 10.000 woningen te realiseren zetten wij voort. Maar daarna stopt de groei van Dijk en Waard niet. We zetten in op het realiseren van voldoende passende en betaalbare woningen voor iedereen die hier wil wonen. Woningen voor ouderen, dicht bij de zorg die zij nodig hebben. Maar ook betaalbare woningen voor starters en ruime woningen voor gezinnen. Daarbij kijken we niet alleen naar aantallen woningen, maar ook naar de kwaliteit van de leefomgeving. We zorgen voor een goede samenhang tussen wonen, bereikbaarheid, natuur en dagelijkse voorzieningen dicht bij huis. De ontwikkeling van nieuwe woningen moet in balans met voorzieningen die een wijk of dorp leefbaar maken, zoals onderwijs, winkels, zorg, sport en plekken voor ontmoeting. Daarbij houden we oog voor voldoende groen, versterking van de biodiversiteit en een klimaatbestendige inrichting van de leefomgeving. Tegelijkertijd verbeteren we de infrastructuur voor fietsers, voetgangers, OV-gebruikers en automobilisten, zodat de groei van de gemeente samengaat met verkeersveiligheid en een goede bereikbaarheid.

We zetten in op een aantrekkelijke openbare ruimte die schoon, groen, klimaatbestendig, biodivers en goed onderhouden is. Tegelijkertijd constateren we dat met de groei van onze gemeente ook meer capaciteit en middelen nodig zijn om de toenemende openbare ruimte te beheren en onderhouden. En om waar mogelijk tegemoet te komen aan specifieke wensen van inwoners, ondernemers en organisaties ten aanzien van de inrichting van de openbare ruimte. Op deze wijze draagt een verzorgde openbare ruimte bij aan leefbaarheid, gezondheid, economie, biodiversiteit, recreatie en het gevoel van veiligheid. We houden stoepen, wegen en groen op orde en richten de leefomgeving steeds meer klimaatbestendig in.

Ook versterken we het ondernemersklimaat met ruimte voor groei, innovatie, verduurzaming en participatie. We zetten in op voldoende werkgelegenheid, zodat meer inwoners in de eigen gemeente kunnen werken. Deze banen zijn te vinden op bedrijventerreinen en in kernen en variëren van productie tot kantoren, winkels en horeca. Er zijn plekken beschikbaar voor lokale ondernemers, groot en klein. We zoeken naar slimme oplossingen voor netcongestie en zetten in op energiebesparing, vergroening en circulair ondernemen.

Op deze opgaven werken wij, daar waar dat versterkend is, regionaal samen zowel in de regio Alkmaar, Noord-Holland Noord, de provincie en het Rijk.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

2.1 Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving

2.1.1: Algemeen

Doel 1:
Richting geven aan de ontwikkeling van Dijk en Waard vanuit de Strategische Omgevingsvisie 2047.

Ons leefgebied moet gezond en veilig zijn, nu en in de toekomst. In de Strategische Omgevingsvisie 2047 staat wat dit betekent voor Dijk en Waard. De visie vormt de basis voor een gemeente waar iedereen kan wonen, werken, leren en recreëren in gezonde, aantrekkelijke en diverse omgevingen, dicht bij huis.

Wat doen we in 2027?

a. We stellen de Uitvoeringsagenda strategische omgevingsvisie 2028 – 2031 op. Dat is ook het moment om te beoordelen of we op koers liggen richting 2047. De acties, zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda 2025-2027 worden grotendeels gedekt vanuit bestaande (project)budgetten.

Doel 2:
Complexe ruimtelijke opgaven integraal benaderen en de omgevingskwaliteit versterken.

Om complexe ruimtelijke opgaven integraal te benaderen, nieuwe inzichten te ontwikkelen en draagvlak te creëren voor noodzakelijke keuzes stellen we een bouwmeester aan. Hiermee geven we invulling aan de doelstelling uit de Omgevingswet om te werken aan een goede omgevingskwaliteit. Daarbij dragen ruimtelijke ontwikkelingen ook bij aan de opgaven in het sociaal domein.

Doel 3:
Een aantrekkelijk Stadshart ontwikkelen dat een ‘Podium voor de stad’ wordt.

Wat doen we in 2027?

a. Uitvoeren van de doorontwikkelvisie Stadshart.

2.1.2 Wonen

Dijk en Waard werkt hard aan betaalbare woningen in een groene omgeving. Dit zien we in samenhang met andere opgaven, zoals voldoende lokale banen, de energietransitie, klimaatadaptatie, de sterke vergrijzing en voorzieningen die horen bij een groeiend aantal inwoners.

We werken aan een woningvoorraad die aansluit bij de behoeften van onze inwoners en bij de groei van Dijk en Waard. We zetten in op voldoende betaalbare woningen, een evenwichtige verdeling van de woningvoorraad en passende woonkansen voor inwoners die een sterke maatschappelijke of economische binding hebben met onze gemeente. Daarbij zorgen we ervoor dat woningbouw hand in hand gaat met goede voorzieningen, leefbare buurten en een aantrekkelijke leefomgeving.

Om de betaalbaarheid te vergroten, bestaat bij nieuwbouwprojecten ten minste twee derde van de woningen uit betaalbare woningen. Daarnaast streven we op buurtniveau naar minimaal 30% sociale huur bij nieuwbouw. Hiermee bieden we meer kansen aan starters, senioren, gezinnen en andere huishoudens die moeilijk toegang hebben tot de woningmarkt.

We willen dat inwoners die maatschappelijk of economisch verbonden zijn met Dijk en Waard ook in de toekomst een passende woning kunnen vinden. Daarom benutten we, waar wet- en regelgeving dit mogelijk maakt, de ruimte om woningen met voorrang toe te wijzen aan mensen met een lokale maatschappelijke of economische binding.

Doel 1:
Het juridische en beleidsmatige kader voor wonen laten aansluiten bij landelijke wet- en regelgeving en lokale woonopgaven

Wat doen we in 2027?

a. Opstellen van de Huisvestingsverordening per 1 juli 2027 (wettelijk verplicht).
b. Opstellen van het volkshuisvestingsprogramma in 2027/2028 (wettelijk verplicht).

2.1.3 Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

We willen de bereikbaarheid waarborgen in een groeiende gemeente en in de regio. We investeren in goede bereikbaarheid voor alle vervoerswijzen: wandelen, fietsen, openbaar vervoer en de auto. Verkeersveiligheid is en blijft ook de komende vier jaar een belangrijk speerpunt. Dijk en Waard kent relatief veel verkeersongevallen, waarbij fietsers vaak slachtoffer zijn. Dat vraagt om een samenhangende aanpak van infrastructuur, gedrag en handhaving.

Doel1:
Veilige, overzichtelijke en toegankelijke wegen en straten, met extra aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers

We werken aan veilige, overzichtelijke en toegankelijke wegen en straten, met extra aandacht voor fietsveiligheid en veilige routes voor schoolgaande kinderen en andere kwetsbare verkeersdeelnemers.

Wat doen we in 2027?

We voeren het uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid uit.

a. We nemen maatregelen op plekken waar risico's en knelpunten zich daadwerkelijk voordoen.
b. Bij rotondes voeren we voor fietsers waar mogelijk eenrichtingsverkeer in, verbeteren we zichtlijnen, verduidelijken we voorrangssituaties en nemen we snelheidsremmende maatregelen bij fietsoversteken.
c. We voeren bij alle scholen een quickscan uit om verkeersrisico's en passende maatregelen in beeld te brengen, in samenwerking met scholen, ouders en omwonenden.

Doel 2:
De bereikbaarheid van onze gemeente verbeteren en knelpunten gericht aanpakken.

Wat doen we in 2027?

a. We starten met het actualiseren van het Omgevingsprogramma Mobiliteit.
b. We voeren een onafhankelijke evaluatie van het Integraal Parkeerbeleid uit. Daarbij brengen we praktijkervaringen met het huidige parkeerbeleid in beeld en onderzoeken we waar verbeteringen mogelijk zijn, al dan niet via maatwerk.

c. We stellen voor het Stationskwartier een reserve deelmobiliteit in. Hierin worden bijdragen van derden opgenomen, die vervolgens worden ingezet voordeelmobiliteit is het genoemde gebied.

Doel 3:
Een goede aansluiting op het (boven)regionale netwerk van wegen en spoor.

Wat doen we in 2027?

a. Samen met de provincie en de gemeente Alkmaar neemt Dijk en Waard het voortouw bij de vervanging van de bruggen en de aanpak van de N242. Ook werken we aan het knelpunt bij de Bolbrug (de Bol(spoor)brug is de hefbrug op de grens van Alkmaar en Heerhugowaard). Dit is afgesproken tijdens het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT). Het Rijk en ProRail komen aan tafel waar nodig.
b. We starten de voorbereiding voor de uitvoering van het project 'Ontwikkelplan OV-knoop Dijk en Waard'. De toegekende middelen (€ 50 miljoen) van het Rijk (Woningbouw Op korte Termijn aanvraag 2025) en de provincie zetten we de komende jaren in voor de ontwikkeling van infrastructurele maatregelen in het Stationskwartier om het NS-station te verbeteren, waaronder een P+R-locatie, een beter busstation en bewaakte fietsenstallingen.

2.1.4 Economie, recreatie, toerisme en evenementen

We willen een sterke lokale economie waarin ondernemerschap, innovatie en duurzaamheid hand in hand gaan. We versterken het vestigingsklimaat, creëren ruimte voor bedrijven en banen en investeren tegelijkertijd in aantrekkelijke recreatiegebieden, toeristische voorzieningen en een levendig evenementenaanbod.

Doel 1: Ondernemerschap versterken en ondernemers ruimte geven.

Wat doen we in 2027?

a. We geven lokale ondernemers waar mogelijk voorrang bij gemeentelijke opdrachten en aanbestedingen.
b. We voeren de Retailvisie en de Visie Werklocaties verder uit en herijken deze waar nodig.
c. We ontwikkelen bestaande bedrijventerreinen door, waaronder De Vaandel Noord en Breekland 2. Ook bieden we ruimte voor groei door verplaatsing van bedrijven mogelijk te maken, zodat groeiende ondernemingen binnen onze gemeente behouden blijven.

Doel 2:
Energiehubs ontwikkelen en de gevolgen van netcongestie beperken

Wat doen we in 2027?

a. We faciliteren en jagen verduurzaming van bedrijven en vitaliteit op bedrijventerreinen aan. Samen met ondernemers, de provincie en netbeheerders kijken we naar mogelijke oplossingen, zoals energiehubs.
b. We blijven met de agrarische sector in gesprek over de toekomst van de landbouw en de ontwikkelingen die op de sector afkomen. Wij zetten in op een toekomstbestendige en duurzame agrarische sector, met ruimte voor innovatie en ondernemerschap.

Doel 3:
De samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheden versterken

We bouwen de komende jaren verder aan de samenwerking tussen bedrijven, het onderwijs en andere overheden voor een veerkrachtige, toekomstbestendige, innovatieve en duurzame economische ontwikkeling. We zorgen dat de gemeente sneller kan schakelen door bij onverwachte uitdagingen mee te denken en maatwerk te bieden. Als gemeente willen we een toegankelijke, strategische gesprekspartner voor ondernemers zijn.

Wat doen we in 2027?

a. We versterken het ondernemersklimaat door onderzoek te doen naar invoering van een digitaal ondernemersloket en hoe een MKB-toets te implementeren.
b. We voeren de Economische Agenda Noord-Holland Noord uit en nemen deel aan regionale netwerken.

Doel 4:
De samenwerking tussen ondernemers versterken.

We versterken de samenwerking tussen ondernemers en blijven een toegankelijke, strategische gesprekspartner voor ondernemers. We blijven aandacht houden voor onze voorzieningen, musea, winkelcentra en evenementen.

Wat doen we in 2027?

a. We ondersteunen de verkenning van de Ondernemersvereniging Dijk en Waard naar het instellen van een ondernemersfonds.

Doel 5:
Onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar laten aansluiten.

De arbeidsmarkt is structureel krap. De behoefte aan goed opgeleide vakkrachten die bijdragen aan grote maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw, energietransitie en de groeiende zorgvraag, groeit. Door het aanjagen van samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid (Triple Helix) versterken we innovatie, vakmanschap en aansluiting van opleidingen op de arbeidsmarkt. De ambitie is om mbo-hoofdstad van Nederland te worden, met een aantrekkelijke campus. Hier is ruimte voor publiek-private initiatieven waarin beroepsonderwijs en bedrijfsleven elkaar vinden en samenwerken aan loopbaanoriëntatie, stages en kansen voor mbo-jongeren en extra scholing van huidige vakmensen.

Wat doen we in 2027?

a. We versterken de coördinatie binnen organisatie rond de initiatieven en netwerken in de regio.
b. We werken aan de totstandkoming van de triple helix samenwerking rond een beroepsboulevard.

Doel 6:
Aantrekkelijke recreatieve plekken en routes ontwikkelen.

We investeren in aantrekkelijke recreatieve plekken en routes die bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving. Zo ontstaat een omgeving waar groen, water en recreatie elkaar versterken en inwoners dichtbij huis kunnen ontspannen en bewegen.

Wat doen we in 2027?

a. We stimuleren nieuwe recreatiemogelijkheden, zoals “Dijk en Waard ontwikkelt met water” en Kanaalpark.
b. We zetten het herstel van het Oosterdelgebied voort.
c. Ook zetten we “Langedijk Ontwikkelt met Water” voort, met de realisatie van de geplande vaarverbinding tussen Sint Pancras en Langedijk.
d. We werken aan aantrekkelijke en goed bevaarbare vaarroutes.
e. We verkennen de mogelijkheden voor de toekomst van het recreatieschap Geestmerambacht, waarbij we de ambitie uitspreken om de beheerkosten te verlagen. Hiervoor voeren we samen met Alkmaar een tussentijdse evaluatie uit.

Doel 7:
Een gevarieerd en toekomstbestendig evenementenaanbod bieden.

We zetten in op een gevarieerd evenementenaanbod dat inwoners verbindt en bezoekers trekt. Daarbij hebben we oog voor toekomstbestendige evenementen en een goede balans tussen reuring en leefbaarheid. Als gastvrije gemeente bieden we ruimte aan initiatiefnemers en heten we organisatoren, verenigingen, ondernemers en bezoekers van harte welkom.

Wat doen we in 2027?

a. We vertalen de vastgestelde evenementenvisie in een Uitvoeringsagenda evenementen.

2.1.5 Ruimte voor onderwijs, sport en ontmoeting

We werken aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige omgeving voor leren, bewegen en ontmoeten. Daar horen goede onderwijshuisvesting, toekomstbestendige sportvoorzieningen en ontmoetingsruimtes bij die bijdragen aan de sociale samenhang in dorpen en wijken en aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Doel 1: Voldoende kwalitatieve en toekomstbestendige onderwijshuisvesting

Er is voldoende kwalitatieve en toekomstbestendige onderwijshuisvesting voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs. We borgen dat er voldoende ruimte is voor praktijkgericht onderwijs en dat er een duidelijke koers ligt voor de ontwikkeling van moderne, duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen voor het voortgezet onderwijs.

Wat doen we in 2027?

a. We voeren onze wettelijke taak voor de huisvesting van scholen in het basisonderwijs, voorgezet onderwijs en speciaal onderwijs uit. Daar horen ook inrichtingskosten bij. Vanwege de groei van het aantal leerlingen financiert de gemeente extra noodlokalen bij verschillende scholen.
b. In 2027 werken we aan de actualisatie van het IHP door de capaciteit, kwaliteit en bezetting van de schoolgebouwen in beeld te brengen. We verwerken hierbij nieuwe wet- en regelgeving en betrekken ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Dit gebeurt in afstemming met schoolbesturen. Dit wordt gekoppeld aan de meerjarige investeringsplanning in de begroting. Deze tweede fase van het IHP vraagt budget voor de periode 2028-2032 en kijkt vooruit tot 2044.
c. We voeren het jaarprogramma onderwijshuisvesting 2027 uit, zoals vastgelegd in de verordening huisvesting onderwijs en het IHP fase 1. Het vaststellen van een jaarprogramma is een wettelijke verplichting. Het bekostigingsplafond van het jaarprogramma wordt vastgesteld binnen de begroting.
d. Er wordt een masterplan voor het voortgezet onderwijs aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit plan zorgt ervoor dat de

beschikbare onderwijscapaciteit in balans is met de verwachte ontwikkeling van het leerlingenaantal tot minimaal 2035.

e. We voeren de pilot circulair bouwen uit die voortkomt uit het IHP om te leren over de toepassing hiervan in toekomstige projecten.

Doel 2: Groene schoolpleinen stimuleren

We stimuleren de aanleg van groene schoolpleinen. Deze schoolpleinen dragen aantoonbaar bij aan een gezonde, veilige, klimaatbestendige en aantrekkelijke leeromgeving, waarbij leerlingen worden gestimuleerd om meer te bewegen en de buitenruimte intensiever te gebruiken.

Wat doen we in 2027?

a. In 2027voeren we de pilot groene schoolpleinen uit. Gedurende het jaar monitoren we het gebruik en de effecten van de pleinen. De resultaten leggen we vast in een evaluatie die als basis dient voor mogelijke verdere uitrol via fase 2 van het IHP.

Doel 3: Toekomstbestendige, goed onderhouden en toegankelijke sportaccommodaties

a. We zorgen ervoor dat sportaccommodaties in Dijk en Waard toekomstbestendig, goed onderhouden en voor iedereen toegankelijk blijven. Wij werken aan een toekomstbestendig netwerk van sportvoorzieningen dat aansluit op de groei van Dijk en Waard en de behoeften van sporters, verenigingen en onderwijs. In 2027 ligt de nadruk op de voorbereiding van een aantal grote investeringen in de sportinfrastructuur die in de jaren daarna worden gerealiseerd.
b. We realiseren het nieuwe sportpark De Kabel, dat in 2027 wordt opgeleverd.
c. We zetten de realisatie van een BMX-baan op De Vork voort. In 2026 is gestart met de uitvoering van het raadsbesluit voor de realisatie van deze BMX-baan. In 2027 leggen wij de raad een voorstel voor over een mogelijke uitbreiding van het fietscluster op De Vork, naar aanleiding van de op 16 juni 2026 aangenomen motie.
d. We bereiden de realisatie voor van de binnensportaccommodaties uit het Accommodatieplan binnensport. Voor de verdere uitwerking van deze projecten heeft de raad een voorbereidingskrediet van € 250.000 beschikbaar gesteld. In 2027 stellen we voor deze projecten globale programma's van eisen op en onderzoeken we ontwerpvarianten. Samen met een onderzoek naar de mogelijkheden voor cofinanciering door private partijen, leidt dit tot een haalbaarheidsanalyse. Vervolgens werken we toe naar gedegen financieel onderbouwde raadsvoorstellen voor de benodigde investeringskredieten voor:
   - De renovatie en transformatie van Tenniscentrum De Oostwal in Sint Pancras naar een sporthal, in 2028;
   - Een nieuwe multifunctionele (top-)sportaccommodatie in De Vaandel-Zuid, bestaande uit een dubbele sporthal en een turnhal ter vervanging van de Deimoshal, rond 2030;
   - Een nieuw sportcomplex Geestmerambacht, bestaande uit een dubbele sporthal en een turnhal ter vervanging van de bestaande sporthallen en gymzaal, rond 2030/2031.

Doel 4: Voorzieningen laten meegroeien met woningbouw

Woningbouw moet in balans zijn met voorzieningen die een wijk of dorp leefbaar maken, zoals onderwijs, winkels, zorg, sport en plekken voor ontmoeting. Daarom brengen wij bij toekomstige ontwikkellocaties nadrukkelijk in beeld welke voorzieningen moeten meegroeien en sturen wij op een goede samenhang tussen wonen, bereikbaarheid en dagelijkse voorzieningen dicht bij huis.

Wat doen we in 2027?

a. We brengen de benodigde (zorg)voorzieningen in beeld met het oog op de ontwikkelingen in de wijken.

2.1.6 Erfgoed

Erfgoed draagt bij aan een herkenbare, leefbare en duurzame leefomgeving en versterkt de identiteit van onze dorpen, wijken en landschappen. We zorgen voor bescherming, behoud en het beleefbaar maken van het erfgoed van Dijk en Waard.

Doel 1: Het erfgoed van Dijk en Waard beschermen, behouden en beleefbaar maken

We voeren het erfgoedbeleid “Erfgoed voor onze toekomst” uit.

Wat doen we in 2027?

a. We stellen een visie voor religieus erfgoed op in samenwerking met religieuze gemeenschappen in Dijk en Waard.
b. We evalueren de beschermde status van gemeentelijke monumenten en beeldbepalend/karakteristieke panden in Dijk en Waard.

2.1.7 Openbare ruimte

Een verzorgde openbare ruimte draagt bij aan leefbaarheid, gezondheid, economie, recreatie en een gevoel van veiligheid. We willen dat inwoners zich thuis voelen in hun omgeving. Hun omgeving moet schoon, heel en veilig zijn.

We zorgen ervoor dat in onze groeiende gemeente onze openbare ruimte, bedrijventerreinen, onderwijsgebouwen en sportvoorzieningen veilig, functioneel en van goede kwaliteit blijven. De kwaliteit van de kapitaalgoederen houden we op niveau met de uitvoering van dagelijks en periodiek (groot) onderhoud.

Inwoners, bedrijven en organisaties hebben steeds vaker wensen over de inrichting van het openbaar gebied in hun omgeving. Met de invoering van het gebiedsgericht werken in 2025 worden die wensen steeds beter en sneller zichtbaar. Vaak zijn zij echter niet eenvoudig uitvoerbaar omdat de reguliere budgetten voor de openbare ruimte vooral moeten worden besteed aan het dagelijks en periodiek onderhoud daarvan. Om

tóch aan deze wensen tegemoet te kunnen komen, zetten we deze collegeperiode jaarlijks incidentele budgetten in. We monitoren hoe deze worden besteed en wat nodig is om dergelijke wensen in de toekomst mogelijk te maken. In 2029 evalueren we dit en bepalen het vervolg en eventuele structurele inbedding.

Doel 1: De leefomgeving verder vergroenen en klimaatbestendiger maken (zie ook bij 2.2.1 duurzaamheid).

Wat doen we in 2027?

a. We vertalen de klimaatstresstesten die in 2026 op wijkniveau zijn gedaan naar een concrete wijkaanpak, met onder meer aandacht voor vergroening.
b. We benutten kansen om verharding door groen te vervangen en richten de openbare ruimte klimaatbestendig in, met aandacht voor wateropvang, verkoeling, hittestress en biodiversiteit.
c. Bij herinrichting en beheer nemen we groen en natuur vanaf het begin mee in het ontwerp.
d. Praktische oplossingen, zoals grastegels bij parkeerplaatsen, passen we toe waar dat mogelijk en passend is.

Doel 2: Het bomenbestand versterken, uitbreiden en duurzaam beschermen

Wat doen we in 2027?
We verkennen hoe het bomenbestand (nieuw en bestaand) kan worden versterkt en uitgebreid ten behoeve van klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefkwaliteit, en hoe dit duurzaam kan worden beschermd, beheerd en verankerd in ruimtelijke plannen.

Doel 3: Meldingen over de openbare ruimte actief en duidelijk afhandelen

Wat doen we in 2027?

a. Meldingen over de openbare ruimte pakken we actief op via FIXI.
b. Inwoners krijgen een duidelijke terugkoppeling over wat er met hun melding is gedaan.
c. We meten hoe tevreden inwoners zijn over de afhandeling.

Doel 4: Met gebiedsgericht werken ruimte geven aan kleinere wensen en ideeën uit de samenleving

Wat doen we in 2027?
Met gebiedsgericht werken geven we ruimte aan wensen/ideeën van inwoners, bedrijven en organisaties, over de inrichting van de openbare ruimte

1.2 Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving

Bedragen x € 1.000

		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-2.753	-919	-706	-691	-683	-676
TV2.1	Verkeer en vervoer	-18.685	-18.976	-22.080	-21.002	-21.029	-20.945
TV2.2	Parkeren	-629	-1.173	-1.064	-1.360	-1.881	-1.899
TV2.3	Recreatieve havens	-91	-85	-93	-93	-88	-88
TV2.4	Economische havens en waterwegen	-584	-697	-654	-655	-720	-720
TV3.1	Economische ontwikkeling	-1.271	-1.646	-1.936	-1.955	-1.911	-1.907
TV3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-6.892	-1.896	-1.895	-1.895	-1.895	-1.895
TV3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-67	-74	-83	-83	-83	-83
TV3.4	Economische promotie	-515	-521	-743	-493	-494	-495
TV4.2	Onderwijshuisvesting	-8.339	-8.678	-9.084	-9.279	-10.064	-11.251
TV5.2	Sportaccommodaties	-7.897	-8.029	-8.375	-8.783	-8.760	-8.769
TV5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-286	-216	-211	-21	-21	-21
TV5.5	Cultureel erfgoed	-1.275	-1.502	-1.367	-1.268	-1.260	-1.260
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.849	-3.214	-485	-485	-485	-485
TV8.1	Ruimte en leefomgeving	-5.111	-4.184	-8.440	-5.711	-4.817	-4.616
TV8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-17.744	-10.213	-10.213	-10.213	-10.213	-10.213
TV8.3	Wonen en bouwen	-6.048	-6.032	-6.270	-6.258	-6.237	-6.213
2.1	**Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving**	**-81.035**	**-68.054**	**-73.697**	**-70.245**	**-70.641**	**-71.537**

		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
BATEN							
TV0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	5.375	1.456	1.256	1.256	1.256	1.256
TV2.1	Verkeer en vervoer	9.226	1.902	2.082	2.082	2.066	2.074
TV2.2	Parkeren	399	483	480	930	930	930
TV2.3	Recreatieve havens	71	74	75	75	75	75
TV2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
TV3.1	Economische ontwikkeling	9	0	0	0	0	0
TV3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10.379	1.878	1.878	1.878	1.878	1.878
TV3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	64	80	80	80	80	80
TV3.4	Economische promotie	90	159	110	110	110	110
TV4.2	Onderwijshuisvesting	2.025	1.518	1.640	1.789	3.588	2.081
TV5.2	Sportaccommodaties	2.241	1.797	1.797	1.797	1.797	1.797
TV5.5	Cultureel erfgoed	249	229	229	229	229	229
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	249	238	227	227	227	227
TV8.1	Ruimte en leefomgeving	1.473	0	1.470	0	0	0
TV8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	25.718	10.363	10.413	10.413	10.413	10.413
TV8.3	Wonen en bouwen	6.536	5.063	5.054	5.054	5.054	5.054
2.1	**Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving**	**64.106**	**25.240**	**26.791**	**25.920**	**27.703**	**26.204**
Saldo van baten en lasten		**-16.929**	**-42.814**	**-46.907**	**-44.325**	**-42.939**	**-45.333**

2.2 Gezonde en duurzame leefomgeving

We werken aan een gemeente waar inwoners gezond kunnen opgroeien, wonen, werken en ouder worden. Een toekomstbestendige inrichting draagt bij aan klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit én sociale cohesie.

2.2.1 Duurzaamheid

We werken aan een gezonde, duurzame leefomgeving waar het prettig wonen en werken is. Een toekomstbestendige inrichting van onze publieke ruimte draagt bij aan klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit én sociale cohesie.

Doel 1: Dijk en Waard werkt toe naar een CO_2-neutrale en circulaire gemeente in 2050

Wat doen we in 2027?

a. We maken voor de periode 2027-2030 een Uitvoeringsagenda Duurzaamheid. Daarin worden de thema's energietransitie, biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulaire economie en energiearmoede vertaald in concrete acties.

Doel 2: De openbare ruimte klimaatbestendig inrichten.

We richten de openbare ruimte klimaatbestendig in. Met meer groen, schaduw en wateropvang maken we onze omgeving beter bestand tegen hitte, droogte of juist hevige regenbuien.

Wat doen we in 2027?

a. We kijken of de huidige subsidieregeling klimaat en water kan worden uitgebreid.
b. We stimuleren woningbouwcorporaties, huurdersorganisaties en projectontwikkelaars om vergroening en biodiversiteit collectief op te pakken.
c. We maken een stappenplan om natuur en biodiversiteit te verbeteren, conform de Europese Natuurherstelverordening.

Doel 3: Circulair omgaan met grondstoffen

We willen circulair omgaan met grondstoffen, zoals beschreven in de Visie en Strategie Circulaire Economie Dijk en Waard 2025-2030. Daarbij richten we ons ook op de eigen organisatie. Door de openbare ruimte slim te ontwerpen, duurzaam te beheren en materialen te hergebruiken, willen we verspilling en vervuiling voorkomen. We gaan voor minder restafval en meer schone materialen.

Wat doen we in 2027?

a. We bevorderen circulair bouwen en inkopen en geven ruimte aan ondernemers die inzetten op hergebruik en innovatie.
b. We ondersteunen inwoners bij duurzamer gebruik van producten en materialen.
c. We ronden het Grondstoffenbeleidsplan 2024-2027 af en bereiden een nieuw Grondstoffenbeleidsplan 2028-2031.
d. We gaan door met het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. De hoogste prioriteit krijgen panden die de meeste energie verbruiken.
e. Zwembad Waardergolf wordt in 2027 op het warmtenet aangesloten, gaat daarmee van het gas af en gaat daarnaast meer zonne-energie opwekken. De financiële gevolgen hiervan staan in het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP).
f. We streven naar 50% minder gebruik van primaire grondstoffen binnen gemeentelijke projecten en opdrachten in 2030, om in 2050 volledig circulair te zijn.

Doel 4: Stap voor stap afscheid nemen van fossiele brandstoffen en lokale energieopwekking stimuleren

Door stap voor stap afscheid te nemen van vervuilende fossiele brandstoffen en door lokale energieopwekking, verminderen we de opwarming van het klimaat, krijgen we schonere lucht en worden we minder afhankelijk van andere landen. Dit is beschreven in de Transitievisie warmte.

Wat doen we in 2027?

a. We zetten de warmtetransitie voort, zodat we ‘stap voor stap van het gas af’ raken:
   - We zetten het isolatieprogramma voort;
   - We maken een warmteprogramma;
   - We gaan verder met de wijkaanpak om van het gas af te komen. Er komt een voorstel voor wijken die hiervoor kansrijk zijn;
   - We ondersteunen VvE’s om van het gas af te komen;
   - We stimuleren de verduurzaming van bedrijven, onder meer met een gebiedsgerichte aanpak.

Doel 5: Netcongestie duurzaam oplossen

We zoeken naar slimme oplossingen voor netcongestie, zodat verduurzaming en economische ontwikkeling hand in hand gaan.

Wat doen we in 2027?

a. We zetten in op energieopwekking op de plekken waar de energie wordt verbruikt.
b. We zetten in op de ontwikkeling van energiehubs: een lokaal netwerk waarin bedrijven en organisaties slim samenwerken om energie op te wekken, op te slaan, te verbruiken en te delen.

Doel 6: Gebiedsgerichte keuzes maken binnen de verschillende duurzaamheidsopgaven

De combinatie van schaarse ruimte en toenemende complexiteit vraagt om scherpe, gebiedsgerichte keuzes. Daarbij is het essentieel om inwoners en bedrijven goed mee te nemen.

Wat doen we in 2027?

a. We onderzoeken hoe we de resultaten en trends binnen de verschillende werkvelden van duurzaamheid (circulaire economie, klimaatadaptatie, energietransitie) op een eenduidige manier inzichtelijk kunnen maken.

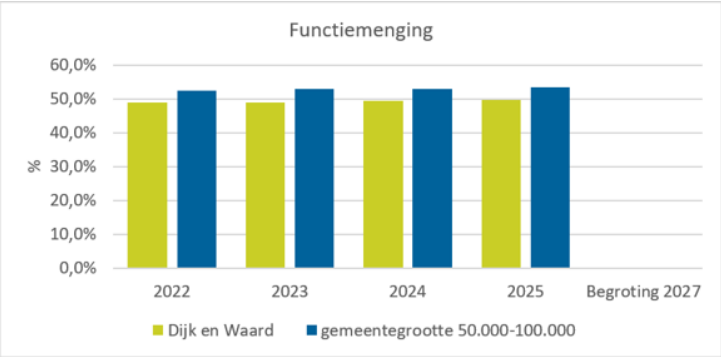

2.2 Gezonde en duurzame leefomgeving

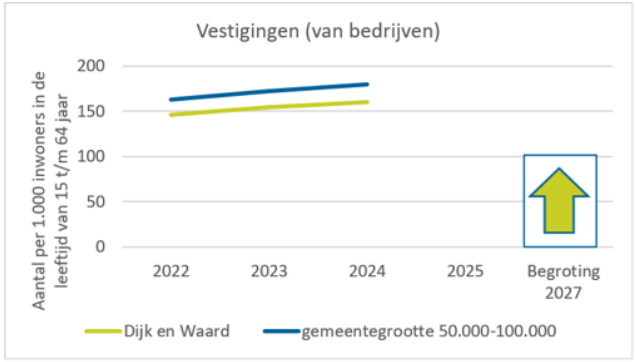
Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-9.522	-11.193	-12.292	-12.619	-12.191	-12.003
TV7.1	Volksgezondheid	-34	-17	-32	-32	-32	-32
TV7.2	Riolering	-11.783	-9.716	-9.874	-9.778	-9.789	-9.791
TV7.3	Afval	-9.428	-9.744	-10.622	-11.103	-11.276	-11.238
TV7.4	Milieubeheer	-7.500	-6.678	-8.419	-4.364	-4.278	-4.378
TV7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-617	-637	-677	-677	-680	-678
2.2	**Gezonde en duurzame leefomgeving**	**-38.884**	**-37.986**	**-41.917**	**-38.574**	**-38.246**	**-38.120**
BATEN							
TV5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	303	383	139	139	139	139
TV7.2	Riolering	14.191	12.369	12.549	12.529	12.547	12.547
TV7.3	Afval	11.965	12.521	13.463	13.945	14.118	14.079
TV7.4	Milieubeheer	4.318	3.038	1.459	104	104	104
TV7.5	Begraafplaatsen en crematoria	379	430	441	441	441	441
2.2	**Gezonde en duurzame leefomgeving**	**31.156**	**28.741**	**28.052**	**27.158**	**27.349**	**27.311**
Saldo van baten en lasten		**-7.728**	**-9.245**	**-13.865**	**-11.416**	**-10.897**	**-10.809**

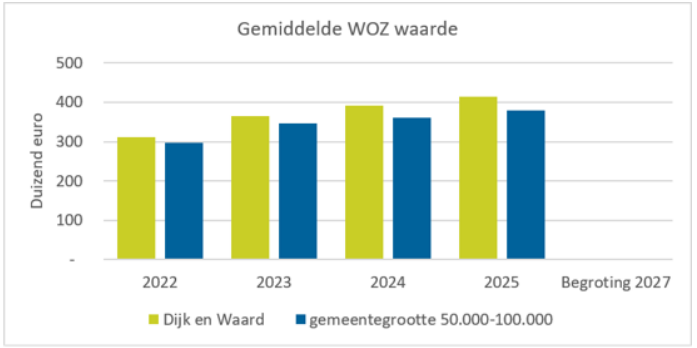
Beleidsindicatoren

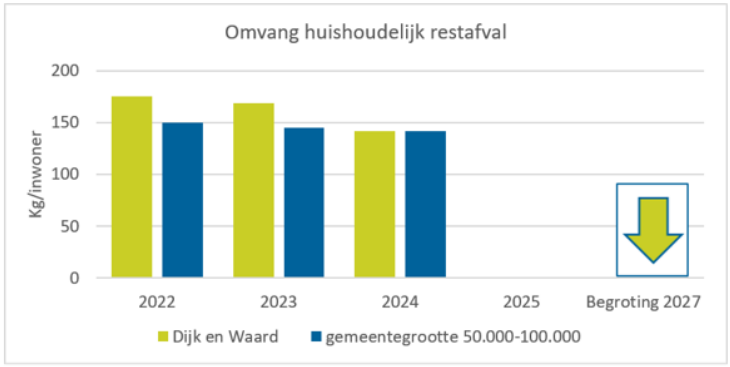
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

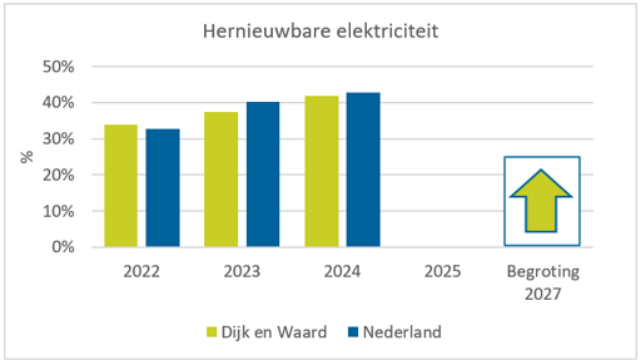
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.programmateksten begroting 2027

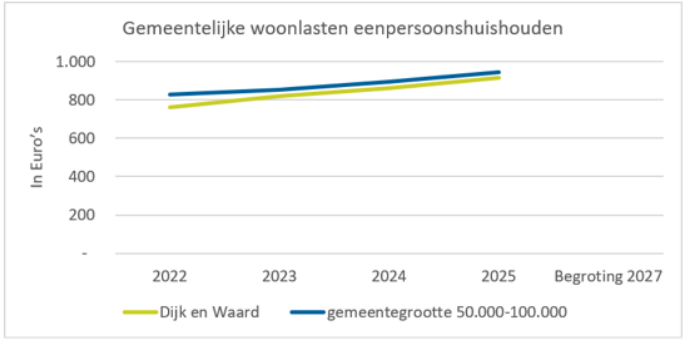
De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt

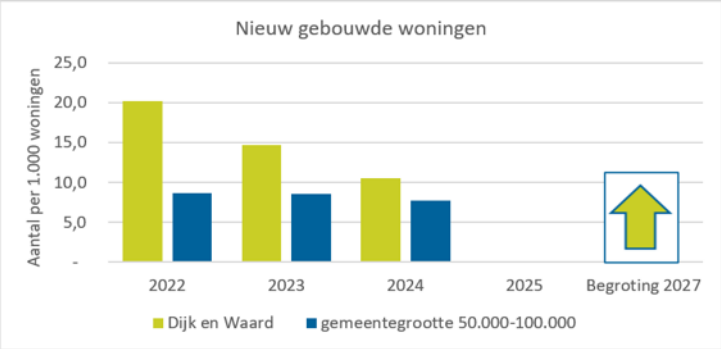
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

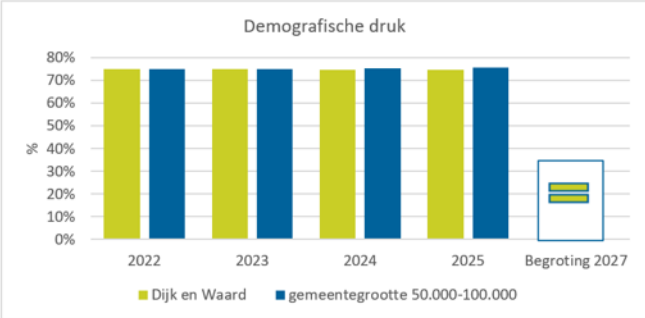
Percentage van de opgewekte elektriciteit binnen de gemeente dat afkomstig is uit hernieuwbare bronnen, zoals: zonne-energie, windenergie, waterkracht en biomassa.

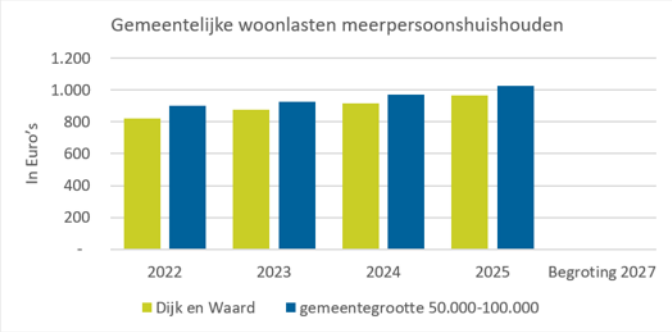
Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.

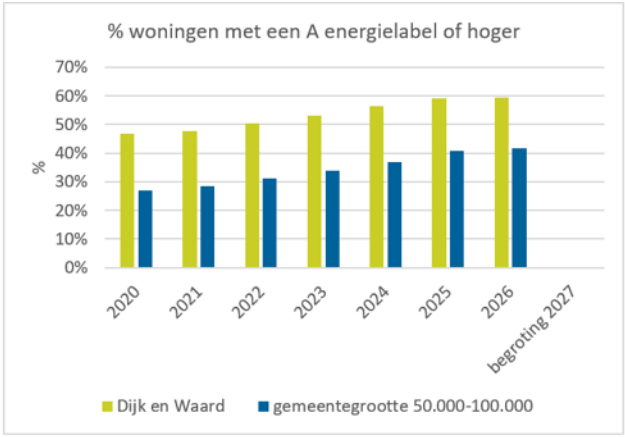

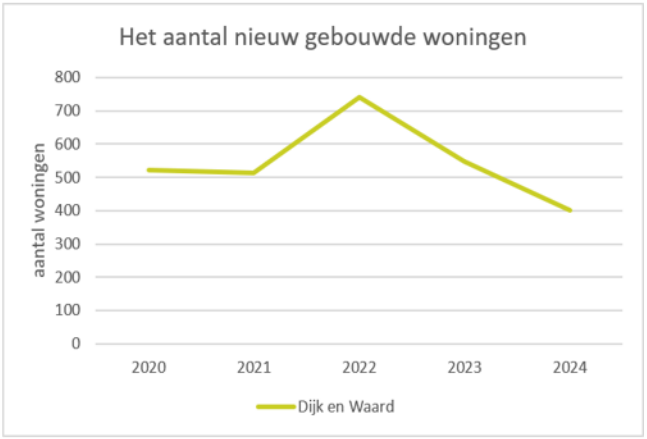
Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.

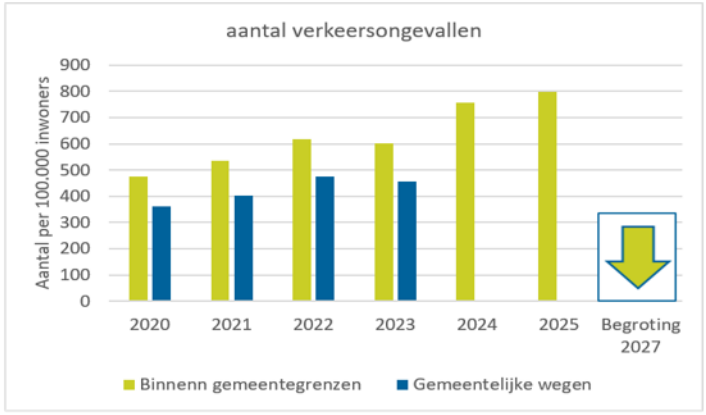

Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

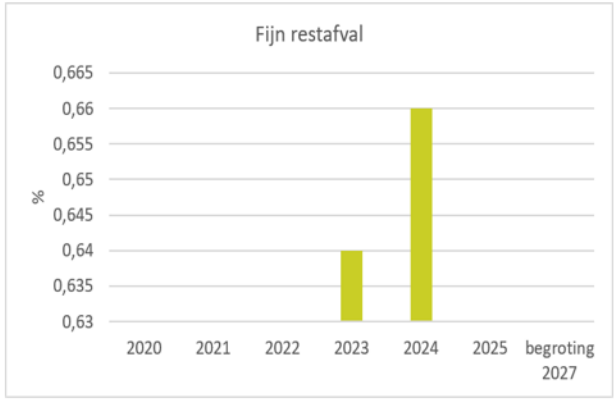

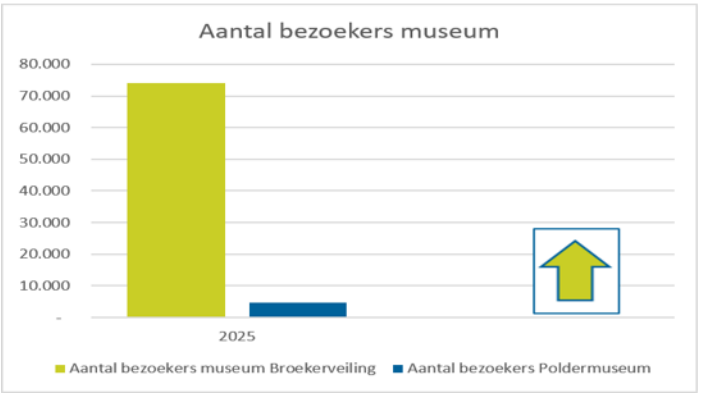

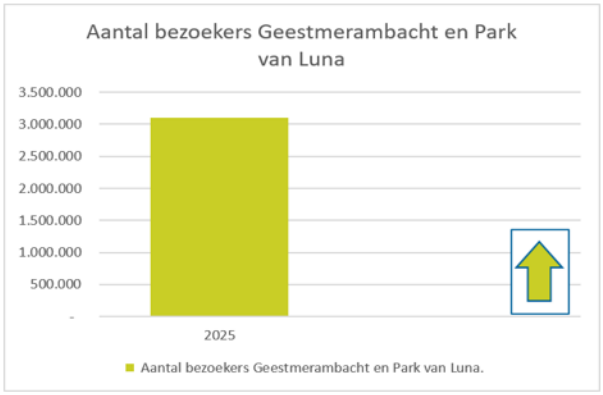

Binnen gemeentegrenzen bevat ook wegen van andere wegbeheerders dan de gemeente

Deze indicator zegt wat over de verhouding tussen het restafval en wat er gescheiden is ingezameld / hergebruikt

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-2.753	-919	-706	-691	-683	-676
TV2.1	Verkeer en vervoer	-18.685	-18.976	-22.080	-21.002	-21.029	-20.945
TV2.2	Parkeren	-629	-1.173	-1.064	-1.360	-1.881	-1.899
TV2.3	Recreatieve havens	-91	-85	-93	-93	-88	-88
TV2.4	Economische havens en waterwegen	-584	-697	-654	-655	-720	-720
TV3.1	Economische ontwikkeling	-1.271	-1.646	-1.936	-1.955	-1.911	-1.907
TV3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-6.892	-1.896	-1.895	-1.895	-1.895	-1.895
TV3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-67	-74	-83	-83	-83	-83
TV3.4	Economische promotie	-515	-521	-743	-493	-494	-495
TV4.2	Onderwijshuisvesting	-8.339	-8.678	-9.084	-9.279	-10.064	-11.251
TV5.2	Sportaccommodaties	-7.897	-8.029	-8.375	-8.783	-8.760	-8.769
TV5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-286	-216	-211	-21	-21	-21
TV5.5	Cultureel erfgoed	-1.275	-1.502	-1.367	-1.268	-1.260	-1.260
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.849	-3.214	-485	-485	-485	-485
TV8.1	Ruimte en leefomgeving	-5.111	-4.184	-8.440	-5.711	-4.817	-4.616
TV8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-17.744	-10.213	-10.213	-10.213	-10.213	-10.213
TV8.3	Wonen en bouwen	-6.048	-6.032	-6.270	-6.258	-6.237	-6.213
2.1	**Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving**	**-81.035**	**-68.054**	**-73.697**	**-70.245**	**-70.641**	**-71.537**
TV5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-9.522	-11.193	-12.292	-12.619	-12.191	-12.003
TV7.1	Volksgezondheid	-34	-17	-32	-32	-32	-32

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
TV7.2	Riolering	-11.783	-9.716	-9.874	-9.778	-9.789	-9.791
TV7.3	Afval	-9.428	-9.744	-10.622	-11.103	-11.276	-11.238
TV7.4	Milieubeheer	-7.500	-6.678	-8.419	-4.364	-4.278	-4.378
TV7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-617	-637	-677	-677	-680	-678
2.2	**Gezonde en duurzame leefomgeving**	**-38.884**	**-37.986**	**-41.917**	**-38.574**	**-38.246**	**-38.120**
TOTALE LASTEN		**-119.919**	**-106.040**	**-115.614**	**-108.818**	**-108.888**	**-109.657**
BATEN							
TV0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	5.375	1.456	1.256	1.256	1.256	1.256
TV2.1	Verkeer en vervoer	9.226	1.902	2.082	2.082	2.066	2.074
TV2.2	Parkeren	399	483	480	930	930	930
TV2.3	Recreatieve havens	71	74	75	75	75	75
TV2.4	Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
TV3.1	Economische ontwikkeling	9	0	0	0	0	0
TV3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10.379	1.878	1.878	1.878	1.878	1.878
TV3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	64	80	80	80	80	80
TV3.4	Economische promotie	90	159	110	110	110	110
TV4.2	Onderwijshuisvesting	2.025	1.518	1.640	1.789	3.588	2.081
TV5.2	Sportaccommodaties	2.241	1.797	1.797	1.797	1.797	1.797
TV5.5	Cultureel erfgoed	249	229	229	229	229	229
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	249	238	227	227	227	227
TV8.1	Ruimte en leefomgeving	1.473	0	1.470	0	0	0
TV8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	25.718	10.363	10.413	10.413	10.413	10.413
TV8.3	Wonen en bouwen	6.536	5.063	5.054	5.054	5.054	5.054

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
2.1	**Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving**	**64.106**	**25.240**	**26.791**	**25.920**	**27.703**	**26.204**
TV5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	303	383	139	139	139	139
TV7.2	Riolering	14.191	12.369	12.549	12.529	12.547	12.547
TV7.3	Afval	11.965	12.521	13.463	13.945	14.118	14.079
TV7.4	Milieubeheer	4.318	3.038	1.459	104	104	104
TV7.5	Begraafplaatsen en crematoria	379	430	441	441	441	441
2.2	**Gezonde en duurzame leefomgeving**	**31.156**	**28.741**	**28.052**	**27.158**	**27.349**	**27.311**
TOTALE BATEN		**95.262**	**53.982**	**54.843**	**53.078**	**55.052**	**53.515**
Saldo van baten en lasten		**-24.658**	**-52.058**	**-60.772**	**-55.740**	**-53.836**	**-56.142**
Toevoeging aan reserves		-8.249	-7.932	-4.548	-10.313	-3.161	-1.342
Onttrekking aan reserves		2.771	7.328	11.027	8.204	3.549	3.453
Saldo mutatie reserves		**-5.478**	**-604**	**6.479**	**-2.108**	**388**	**2.111**
Saldo programma		**-30.135**	**-52.662**	**-54.292**	**-57.849**	**-53.448**	**-54.031**

De totale netto-kosten van programma 2-Ruimtelijke omgeving stijgen met € 1,6 miljoen. Een belangrijk deel van de lastenstijging staat een onttrekking van de reserve tegenover. In de begroting zijn we overgegaan om de geplande uitgaven en onttrekking ten laste van reserves ook te begroten. Zo is er aansluiting van de begroting met de verloopstaat en ontstaat er een beter beeld van de totale geplande uitgaven.

2.1 Aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving

De totale lasten voor een aantrekkelijke en diverse woon- en werkomgeving stijgen met € 3,1 miljoen. De voornaamste wijzigingen zijn:

- Budgetverhogingen voor verkeersveiligheid (TV 2.1; Kadernota 2027, € 100.000) en groei areaal wegen en kunstwerken (TV 2.1, Kadernota, € 50.000. Voor kleine concrete verkeersmaatregelen is jaarlijks ca € 250.000 nodig, waarvan € 150.000 al jaarlijks begroot is op het budget van Verkeer. Met deze budgetverhoging komt het college tegemoet aan de aanbeveling van de Rekenkamer.
- Kosten voor ontwikkeling Centrumwaard, de Noord, recreatiebuurt NO en park de Kabel. Hier staat een onttrekking ten laste van de reserves tegenover (TV 2.1, Begroting 2027, € 1,9 miljoen)
- En een toevoeging aan de voorziening groot onderhoud ten laste van het in 2025 gereserveerde bedrag (TV 2.1, Begroting 2027, € 1,4 miljoen).en daarmee structureel in de begroting verwerkt.
- Evenementenvisie (TV 3.4, Kadernota 2027, € 250.000)
- De aanstelling van de bouwmeester (TV 8.1, Kadernota 2027, € 225.000)
- De strategische omgevingsvisie (TV 8.1, Begroting 2027, € 200.000)
- Ontwikkeling Stadshart (€ 1,1 miljoen), Gebiedsontwikkeling (€ 750.000) Stationskwartier (€ 320.000,) en afwaardering gronden (€ 900.000) (in totaal voor TV 8.1, Begroting 2027, € 3,4 miljoen)
- Lagere begrote opbrengsten snippergroen (TV 0.3, Begroting 2027, € 200.000)

2.2 Gezonde en duurzame leefomgeving

- Uitbreiding areaal groen en speeltoestellen (TV 5.7, Kadernota 2027, € 200.000). In 2025 en 2026 zijn meerdere nieuwbouwwijken overgedragen voor beheer. Hierdoor stijgen de kosten voor het groenonderhoud en maaien.
- Kostenstijging in de oorspronkelijke meerjarenraming van 2026 naar 2027 (TV5.7, primaire begroting, € 860.000) Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een budgetverschuivingen voor kanaalpark (€ 170.000) en hogere uitgaven voor Oosterdel (€ 410.000, ten laste van reserve).
- Kostenstijging in de oorspronkelijke meerjarenraming van 2026 naar 2027 door onder andere hogere kosten afvalinzameling (reguliere stijgingen en CO_2 heffing) en hogere kapitaallasten door nieuwe investeringen (TV 7.3, € 700.000).
- Toename kosten omgevingsdienst NHN (TV 7.4, Begroting 2027, € 203.000) conform de vastgestelde begroting 2027 (mutaties door indexatie, robuustheid en bedrijfsvoeringskosten)
- In 2026 hogere lasten en baten i.v.m. aanpak energie armoede en energiebesparingsakkoord (TV7.4, VJR 2026, € 1,9 miljoen aan lasten en € 1,7 miljoen aan baten)
- CDOKE middelen voor € 3,5 miljoen (TV 7.4, begroting 2027)

Programma 3 Bestuur, Veiligheid en Dienstverlening

Waar staan we voor?

De gemeente staat voor een toegankelijke, betrouwbare en mensgerichte overheid. We werken vanuit vertrouwen, dichtbij inwoners en ondernemers, met begrijpelijke communicatie, passende digitale dienstverlening en persoonlijk contact waar dat nodig is. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners werken we aan opgaven die aansluiten bij wat de samenleving nodig heeft.

We staan voor een sterke lokale democratie, waarin samenwerking, transparantie en zorgvuldige besluitvorming centraal staan. Met professionele ondersteuning van bestuur en organisatie dragen we bij aan een open, betrouwbare en toekomstbestendige gemeente.

Veiligheid vormt de basis voor een leefbare gemeente. Daarom zetten we ons in voor openbare orde en veiligheid, crisisbeheersing, brandweerzorg, digitale weerbaarheid en een zorgvuldige omgang met informatie. Zo kunnen inwoners vertrouwen op een veilige en betrouwbare overheid.

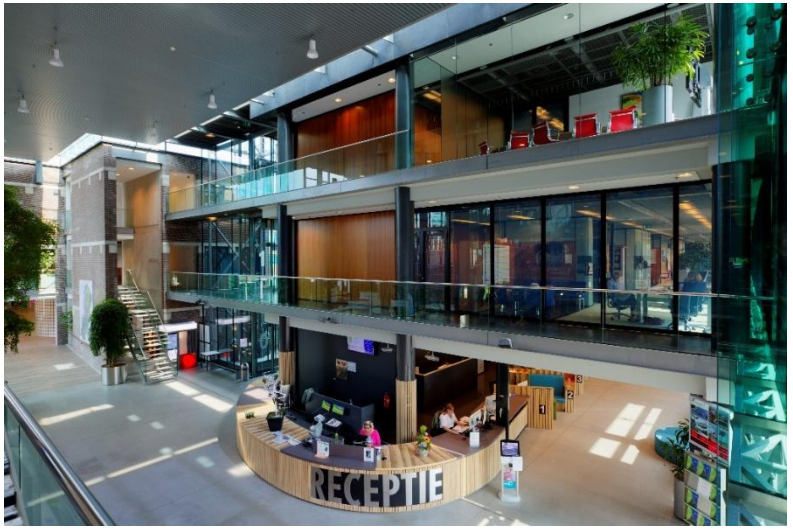
Om onze maatschappelijke opgaven waar te maken, investeren we in een sterke en wendbare organisatie. Vanuit verbinding, vakmanschap en vooruitgang investeren we in leiderschap, digitalisering, informatievoorziening, financiën en andere ondersteunende voorzieningen die nodig zijn om de organisatie goed te laten functioneren. Met een solide bedrijfsvoering en verantwoord financieel beheer bouwen we aan een doelmatige en toekomstbestendige gemeente die inwoners en ondernemers optimaal ondersteunt.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

3.1 Dienstverlening, Bestuur en Veiligheid

We werken samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden aan een gemeente die dichtbij haar inwoners staat. Door gebiedsgericht te werken, regionaal samen te werken en verbinding te zoeken met onze omgeving, spelen we beter in op de verschillende opgaven in wijken en dorpen. Tegelijkertijd investeren we in een veilige en weerbare leefomgeving en in dienstverlening die aansluit bij de behoeften van inwoners en ondernemers. Zo versterken we de leefbaarheid, betrokkenheid en veerkracht van Dijk en Waard.

We investeren in een sterke gemeentelijke organisatie die toegankelijk, professioneel en toekomstgericht is. We verbeteren onze dienstverlening continu, versterken de verbinding tussen bestuur, samenleving en partners en werken gebiedsgericht aan leefbare, veilige en toekomstbestendige wijken en dorpen. Zo bouwen we samen aan een gemeente die weerbaar is, inspeelt op nieuwe ontwikkelingen en aansluit bij de behoeften van onze inwoners en ondernemers.

3.1.1. Dienstverlening

De gemeente Dijk en Waard investeert ook in 2027 in toegankelijke, betrouwbare en mensgerichte dienstverlening voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties (hierna inwoners). Onze ambitie is dat zij deze dienstverlening de komende jaren merkbaar hoger waarderen.

Doel 1: Digitaal waar het kan, persoonlijk waar dat passend is
Inwoners kunnen steeds meer en beter zaken eenvoudig digitaal regelen, terwijl persoonlijke dienstverlening beschikbaar blijft wanneer dat nodig is. Ongeacht het gekozen kanaal zorgen we voor consistente dienstverlening en de juiste informatie op het juiste moment.

Wat doen we in 2027?

a. Inwoners krijgen via alle contactkanalen vaker direct een duidelijk en juist antwoord. Dit maken we mogelijk met de voorbereiding van een nieuw systeem voor het Klantcontactcentrum (KCC) in 2027 en de ingebruikname daarvan in 2028.
b. Inwoners worden vaker in één keer geholpen, zonder te hoeven doorverwijzen, omdat medewerkers beschikken over actuele en centraal beschikbare informatie. In 2027 leggen we hiervoor de basis met een centrale kennisbank. Daarmee zetten we ook een stap richting toekomstige toepassingen, zoals een chatbot.

Doel 2: Toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening
Inwoners vinden eenvoudig hun weg naar onze dienstverlening en ervaren deze als toegankelijk, begrijpelijk en betrouwbaar.

Wat doen we in 2027?

a. Na een succesvolle pilot breiden we inwonersonderzoeken naar algemene contactkanalen en aangeboden producten en diensten steeds verder uit. Zo verbeteren we onze dienstverlening op basis van ervaringen van inwoners.
b. Inwoners kunnen onze websites en apps eenvoudig gebruiken. In een toegankelijkheidsverklaring maken we inzichtelijk hoe toegankelijk onze digitale dienstverlening is en aan welke verbeteringen we werken. Ook verankeren we digitale toegankelijkheid structureel in onze organisatie en processen.
c. Inwoners krijgen op termijn een persoonlijke online omgeving waarin zij aanvragen kunnen indienen en de voortgang ervan kunnen volgen. In 2027 zetten we hiervoor een eerste stap, met een verkenning naar de mogelijkheden om inwoners meer inzicht te geven in de voortgang van hun aanvragen.

Doel 3: Mensgerichte en zorgvuldige bezwaar- en klachtafhandeling.

Bij de bezwaar- en klachtafhandeling blijven we in verbinding met de inwoner en leren we van de feedback. Dat doen we door direct te bellen nadat een bezwaarschrift of klacht is binnengekomen. De inwoner voelt zich zo gehoord en we zoeken samen naar mogelijke oplossingen. De feedback van de inwoner wordt geëvalueerd en daarvan wordt geleerd. De klacht- en bezwaarafhandeling door de gemeenschappelijke regelingen waarin we deelnemen, monitoren we eveneens gemonitord.

3.1.2. Gebiedsgericht werken

Samen werken aan sterke, leefbare en toekomstbestendige wijken en dorpen

Dijk en Waard groeit en ontwikkelt zich. Tegelijkertijd verschillen de opgaven en behoeften per wijk en dorp. Daarom werken we gebiedsgericht: dichtbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners en met oog voor wat er lokaal speelt. Door inzichten uit data en gebiedsanalyses te combineren met de ervaringen en verhalen van inwoners krijgen we beter zicht op de kansen en uitdagingen in buurten, wijken en dorpen. Hierdoor kunnen we mensen, middelen en voorzieningengerichter inzetten en beter aansluiten bij wat een gebied nodig heeft.

Gebiedsgericht werken helpt ons om de afstand tussen inwoners en gemeente te verkleinen, inwoners actief te betrekken bij hun leefomgeving en maatschappelijke opgaven integraal op te pakken. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en andere partners werken we aan leefbare, veilige en toekomstbestendige wijken en dorpen waarin inwoners zich gehoord en betrokken voelen.

Doel 1: Het verder ontwikkelen en verankeren van gebiedsgericht werken binnen de gemeentelijke organisatie.

Wat doen we in 2027?

a. We werken aan het beter aansluiten van beleid, uitvoering en dienstverlening, zodat deze beter aansluiten bij de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
b. Benutten van gebiedsanalyses, data en signalen uit de samenleving om ontwikkelingen, kansen en knelpunten vroegtijdig te signaleren en de inzet van mensen, middelen en voorzieningen beter af te stemmen op de kenmerken van een gebied.
c. Versterken van de verbinding tussen inwoners, partners, bestuur en gemeentelijke organisatie, zodat signalen uit wijken en dorpen sneller worden opgepakt en vertaald naar passende acties en oplossingen.
d. Vergroten van de zichtbaarheid en toegankelijkheid van de gemeente in wijken en dorpen door inwoners actief te betrekken bij ontwikkelingen in hun leefomgeving en laagdrempelig contact te onderhouden.

Doel 2: Het versterken van de leefbaarheid en veerkracht van wijken en dorpen door een integrale gebiedsgerichte aanpak**.**

Wat doen we in 2027?

a. Uitwerken van de gebiedsopgaven voor Noordelijk Heerhugowaard, Zuidelijk Heerhugowaard en Langedijk in concrete uitvoeringsplannen, samen met inwoners, maatschappelijke partners en gemeentelijke vakafdelingen.
b. Versterken van de samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke organisaties, woningcorporaties, zorg- en veiligheidspartners en de gemeente bij het aanpakken van gebiedsgerichte opgaven.
c. Stimuleren van inwonersinitiatieven en het benutten van de kennis, betrokkenheid en kracht van inwoners bij het verbeteren van de leefomgeving.
d. Inzetten op een integrale aanpak van gebiedsopgaven op het gebied van onder meer leefbaarheid, veiligheid, gezondheid, wonen en participatie, passend bij de specifieke kenmerken van wijken en dorpen.

3.1.3. Openbare Orde en Veiligheid

Dijk en Waard is een veilige, weerbare en veerkrachtige gemeente, waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen en prettig kunnen wonen, werken, leren en recreëren.

Veiligheid vormt de basis voor een leefbaar en prettig Dijk en Waard. Het gaat daarbij om zowel fysieke als sociale veiligheid. De gemeente heeft hierin een verbindende en regisserende rol en werkt samen met inwoners, ondernemers en partners aan een veilige leefomgeving. Door zichtbaar aanwezig te zijn, risico's te beperken en adequaat te handelen bij incidenten en crises, bevorderen we de veiligheid, leefbaarheid en weerbaarheid in onze gemeente.

De groei van Dijk en Waard en de toenemende complexiteit van veiligheidsvraagstukken vragen om een verdere versterking van de gemeentelijke veiligheidsorganisatie. Conform het coalitieakkoord laten wij de capaciteit binnen het veiligheidsdomein meegroeien met de opgaven van de gemeente door te investeren in uitvoeringsregie. Hiermee bouwen wij aan een veilige, weerbare en leefbare gemeente voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Doel 1: Veilige woon- en leefomgeving

Inwoners voelen zich veilig in hun straat, dorp en wijk en ervaren minder overlast en onveiligheid.

Wat doen we in 2027?

a. We geven concreet invulling aan de intentieverklaring Safe Streets door de campagne Iedereen Veilig op Straat uit te voeren en onderzoek te doen.
b. We ontwikkelen toezicht en handhaving verder en zetten gericht in op overlast, leefbaarheid en verkeersveiligheid.
c. We versterken de uitvoeringsregie binnen het veiligheidsdomein, zodat complexe veiligheidsvraagstukken effectief worden aangepakt en de samenhang tussen beleid, uitvoering en partners verder wordt versterkt.

Doel 2: Zorg en Veiligheid

Inwoners met zorg- en veiligheidsproblematiek krijgen tijdig passende ondersteuning, waardoor risico's worden beperkt en escalatie wordt voorkomen.

Wat doen we in 2027?

a. We voeren het actieplan Zorg en Veiligheid uit en versterken de samenwerking tussen zorg-, veiligheids- en maatschappelijke partners.

Doel 3: Ondermijning en bestuurlijke weerbaarheid

Dijk en Waard is weerbaar tegen ondermijnende criminaliteit en ongewenste beïnvloeding van het openbaar bestuur.

Wat doen we in 2027?

a. We versterken de aanpak van ondermijning door toezicht en handhaving verder te ontwikkelen en de integrale samenwerking met partners te intensiveren.
b. We vergroten de weerbaarheid van inwoners en ondernemers door hen bewust te maken van signalen van ondermijnende en digitale criminaliteit.
c. We continueren de aanpak Weerbare Jeugd.

Doel 4: Veerkrachtige samenleving en crisisbeheersing

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn weerbaar tegen hybride dreigingen, maatschappelijke ontwrichting en crises.

Wat doen we in 2027?

a. We versterken de maatschappelijke en gemeentelijke weerbaarheid tegen hybride dreigingen,

verstoringen en crises door het projectplan Versterken maatschappelijke en interne weerbaarheid en veerkracht uit te voeren.

3.1.4. Representatie

We vinden het belangrijk om in verbinding te blijven met onze inwoners en maatschappelijke partners. Het college onderhoudt deze contacten en maakt zo het lokale bestuur zichtbaar, benaderbaar en betrokken. We willen steeds meer activiteiten samen organiseren, zoals het jaarlijkse Kerstboom-evenement op het Stadsplein.

Ook in 2027 willen we de verbinding met onze externe relaties verder versterken. We investeren in een betere en professionelere profilering van onze gemeente. Binnen onze organisatie vergroten we het bewustzijn over het belang van extern relatiebeheer.

Doel 1: We versterken de zichtbaarheid en profilering van Dijk en Waard.

Wat doen we in 2027?

a. We stimuleren de levendigheid op het Stadsplein door extra activiteiten te organiseren.
b. Ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van Dijk en Waard organiseren we in januari 2027 een jubileumfeest en brengen we een jubileum-fotoboek uit.

Doel 2: We versterken de verbinding met inwoners en maatschappelijke partners.

Wat doen we in 2027?

a. We continueren de Burgemeesterstafels over thema's die voor Dijk en Waard van belang zijn, en de bijeenkomsten voor echtparen die 60 jaar zijn getrouwd.

Doel 3: We professionaliseren de representatie en het externe relatiebeheer van de gemeente.

Wat doen we in 2027?

a. We professionaliseren officiële ontvangsten, bezoeken en ceremonies.

Doel 4. We intensiveren de externe betrekkingen en vergroten binnen de organisatie de bewustwording van het belang van extern relatiebeheer.

Wat doen we in 2027?

a. We werken aan een meer proactieve benadering naar samenwerkingspartners en netwerkend om doelen te bereiken.

3.1.5. Regionale samenwerking

We richten onze blik nadrukkelijk naar buiten. Dijk en Waard is goed gepositioneerd in regionale, bovenregionale, landelijke en Europese samenwerkingsverbanden. Door actief samen te werken en te investeren in onze netwerken vergroten we onze invloed en de mogelijkheden om gemeentelijke ambities te realiseren.

Doel 1: Dijk en Waard is actief in (boven)regionale netwerken over inhoudelijke onderwerpen die meerdere gemeenten aangaan om elkaar te versterken en lobbytrajecten gezamenlijk op te pakken.

Wat doen we in 2027?

a. Strategische positionering in regionale, bovenregionale en landelijke samenwerkingsverbanden op gemeentebrede onderwerpen, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Vereniging van Noord-Hollandse Gemeenten (VNHG).
b. Lidmaatschap en actieve deelname aan de R8, het samenwerkingsverband van regiogemeenten van formaat.
c. Deelname aan de European week of the Regions and Cities in oktober, samen met andere gemeenten uit Noord-Holland.

3.1 Dienstverlening, bestuur en veiligheid

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV0.1	Bestuur	-9.263	-5.353	-4.933	-4.957	-4.957	-4.957
TV0.2	Burgerzaken	-4.566	-4.587	-4.634	-4.353	-4.353	-4.353
TV1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-6.575	-7.303	-7.878	-7.799	-7.812	-8.403
TV1.2	Openbare orde en veiligheid	-3.804	-4.260	-4.239	-4.248	-4.248	-4.248
TV5.4	Musea	-559	-571	-621	-622	-622	-622
3.1	**Dienstverlening, bestuur en veiligheid**	**-24.767**	**-22.074**	**-22.305**	**-21.978**	**-21.992**	**-22.583**
BATEN							
TV0.1	Bestuur	7	0	0	0	0	0
TV0.2	Burgerzaken	2.008	1.699	2.178	1.598	1.598	1.598
TV1.2	Openbare orde en veiligheid	116	64	56	56	56	56
3.1	**Dienstverlening, bestuur en veiligheid**	**2.132**	**1.763**	**2.234**	**1.654**	**1.654**	**1.654**
Saldo van baten en lasten		**-22.635**	**-20.311**	**-20.070**	**-20.324**	**-20.338**	**-20.929**

3.2 Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie

Een sterke organisatie en een gezonde financiële basis zijn de randvoorwaarden om onze maatschappelijke ambities waar te maken. Daarom zorgen we voor solide financieel beheer, een doelmatige bedrijfsvoering en een organisatie waarin medewerkers zich kunnen blijven ontwikkelen. We investeren in onze mensen en in een aantrekkelijke positie van de gemeente als werkgever op de arbeidsmarkt. We zorgen ervoor dat medewerkers goed zijn toegerust en de juiste ondersteuning, middelen en informatie hebben om hun werk goed te kunnen doen. Daarnaast investeren we in digitalisering, informatievoorziening en informatieveiligheid, zodat bestuur, medewerkers en inwoners kunnen rekenen op een toekomstbestendige en goed ondersteunde gemeentelijke organisatie.

3.2.1 Digitalisering

Digitale ontwikkeling en informatieveiligheid zijn randvoorwaarden voor een betrouwbare, toegankelijke en toekomstbestendige gemeente. Daarom investeert Dijk en Waard in een veilige, transparante en mensgerichte digitale overheid die inwoners, ondernemers en medewerkers ondersteunt.

Doel 1: Digitale ontwikkeling – uitvoeren van de Visie op Digitale Ontwikkeling als richtinggevend kader voor de digitale transformatie van de gemeente.

Wat doen we in 2027?

a. We stellen de Visie op Digitale Ontwikkeling vast.
b. We breiden de digitale dienstverlening en selfservicemogelijkheden voor onze inwoners en ondernemers uit.

Doel 2: Digitale autonomie – versterken van de regie op gegevens, informatievoorziening en technologie door toepassing van open standaarden en aansluiting op landelijke ontwikkelingen.

Wat doen we in 2027?

a. We onderzoeken de inzet van Common Ground-componenten voor Dienstverlening.
b. We volgen actief landelijke afspraken en kaders, zoals de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) en nemen deze op logische vervangings- en actualisatiemomenten mee in beleid, processen en werkwijzen.

Doel 3: Wetgeving en digitale grondrechten – voldoen aan nieuwe Europese en nationale wetgeving en beschermen van privacy, veiligheid en zeggenschap over persoonsgegevens.

Wat doen we in 2027?

a. We beleggen rollen en verantwoordelijkheden en stellen kaders vast voor de manier waarop we veilig digitaal werken en wet- en regelgeving integraal en samenhangend toepassen.

Doel 4: Verantwoorde inzet van AI – benutten van AI voor dienstverlening en bedrijfsvoering binnen duidelijke juridische, ethische en maatschappelijke kaders.

Wat doen we in 2027?

a. We zetten met een verkennende en lerende aanpak verdere stappen in de verantwoorde toepassing van AI.
b. We ontwikkelen en testen AI-toepassingen die medewerkers ondersteunen in hun werk en de kwaliteit van onze dienstverlening verhogen, bijvoorbeeld bij keukentafelgesprekken en via AI-labs.

Doel 5: Open en transparante overheid – versterken van de informatiehuishouding, verantwoord datagebruik en transparantie over het gebruik van gegevens, algoritmen en AI-toepassingen.

Wat doen we in 2027?

a. We documenteren het gebruik van algoritmen in een algoritmeregister en zorgen voor passende verantwoording.

Doel 6: Cyberweerbaarheid en informatieveiligheid – vergroten van de digitale weerbaarheid, bescherming van de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening en voldoen aan wetgeving.

Wat doen we in 2027?

a. We brengen de risico's van de meest kritische processen in kaart en nemen deze op in een risicoregister.

De komende jaren vragen digitalisering, nieuwe wet- en regelgeving en toenemende cyberdreigingen om blijvende investeringen. Tegelijkertijd zijn beschikbare budgetten en formatie niet onbeperkt. Daarom werken wij gefaseerd aan deze doelstellingen en maken wij expliciete keuzes in tempo, prioriteiten en uitvoering.

3.2.2. Financiën

Een toekomstbestendige financiële basis is onmisbaar om de ambities uit het coalitieakkoord te realiseren. We zorgen voor een structureel sluitende begroting, een gezonde financiële positie en voldoende ruimte om te investeren in de groei en ontwikkeling van Dijk en Waard. Daarbij maken we zorgvuldige keuzes, beperken we de stijging van de lasten voor inwoners en ondernemers waar mogelijk en benutten we externe financieringsbronnen waar mogelijk. Zo blijven we ook in financieel uitdagende tijden een betrouwbare en toekomstgerichte gemeente.

Doel 1:
We zorgen voor een structureel sluitende begroting en een gezonde financiële positie.

Wat doen we in 2027?

a. De begrotingspositie structureel monitoren en tijdig bij te sturen.

Doel 2:
We beperken de stijging van de lasten voor inwoners en ondernemers, voor zover de financiële positie van de gemeente dat toelaat.

Doel 3:
We benutten actief subsidies en andere externe financieringsmogelijkheden voor maatschappelijke opgaven.

Wat doen we in 2027?

a. Subsidiemogelijkheden en andere externe financieringsbronnen actief signaleren en benutten bij de uitvoering van gemeentelijke opgaven.

3.2.3 Organisatieontwikkeling

In 2027 bouwen we samen met het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad verder aan de ontwikkeling van Dijk en Waard en de gemeentelijke organisatie. Daarbij richten we ons op de opgaven tot en met 2028 én bereiden we de koers voor de periode 2029–2039 voor.

We starten met koersgesprekken tussen college en directie en vervolgens tussen directie en management. In deze gesprekken bepalen we de koers tot en met 2028 voor de gemeente en de gemeentelijke organisatie. Daarbij betrekken we het coalitieakkoord, maatschappijbrede opgaven, externe ontwikkelingen en de ervaringen van de afgelopen jaren. Op basis hiervan bepalen we welke organisatieopgaven worden voortgezet, bijgesteld of nieuw worden opgepakt.

De uitkomsten leggen we vast in het koersplan tot en met 2028. Hierin brengen we organisatiethema's als concernsturing, leiderschap, positionering, aantrekkelijk werkgeverschap, strategisch personeelsmanagement en gebiedsgericht en integraal werken samen. Op basis van het koersplan stellen we een ontwikkelaanpak op en inventariseren we de benodigde investeringen voor de Kadernota 2028.

Parallel hieraan starten we een tweede reeks koersgesprekken over de periode 2029–2039. Samen ontwikkelen college, directie en management toekomstscenario's voor de gemeente en de gemeentelijke organisatie. Deze vormen de basis voor een koersplan voor de lange

termijn, met een strategisch afwegingskader dat richting geeft en een ontwikkelaanpak voor 2029-2039.

Doel 1:
Onze organisatie blijft in ontwikkeling en wij bereiden ons voor op een toekomstbestendige organisatie.

Wat gaan we doen in 2027?

a. Opstellen van een plan op waaruit blijkt welke koers we als organisatie willen varen. Dit koersplan loopt in ieder geval tot 2028.
b. Uitwerken van een ontwikkelaanpak voor de uitvoering van het koersplan.
c. Het faciliteren van leiderschaps- en persoonlijke ontwikkeling (mede) ter ondersteuning van de organisatiedoelen.

Doel 2:
De basis leggen voor een toekomstbestendig koersplan 2029-2039 dat aansluit bij maatschappelijke ontwikkelingen, bestuurlijke ambities en organisatieopgaven.

Wat gaan we doen in 2027?

a. Formuleren van eerste strategische uitgangspunten en toekomstscenario's.
b. Verkennen van kansen, risico's en gewenste organisatiecapaciteiten voor de lange termijn.
c. Opstellen van een contourennotitie als basis voor verdere planvorming.

Doel 3:
Het aandacht blijven houden voor het verminderen van ziekteverzuim door het versterken van duurzame inzetbaarheid, het vergroten van eigenaarschap van medewerkers en leidinggevenden en het bevorderen van gezondheid, welzijn en werkplezier.

Wat gaan we doen in 2027?

a. Uitvoeren van een analyse van verzuimcijfers.
b. Versterken van de regierol van leidinggevenden bij preventie, signalering en begeleiding van verzuim.
c. Bevorderen van duurzame inzetbaarheid door vitaliteits-, gezondheids- en ontwikkelprogramma's.
d. Intensiveren van de samenwerking met bedrijfsarts, arbodienst en andere relevante partners.
e. Stimuleren van eigen regie van medewerkers op gezondheid, inzetbaarheid en ontwikkeling.

Doel 4:
Het versterken van de toekomstbestendigheid van de organisatie door inzicht te creëren in de huidige en toekomstige personeelsbehoefte, zodat tijdig kan worden gestuurd op instroom, doorstroom en ontwikkeling (Strategische Personeelsplanning).

Wat gaan we doen in 2027?

a. Het schrijven van een plan van aanpak om te komen tot een strategische personeelsplanning.
b. Het uitvoeren van een eerste strategische personeelsanalyse op basis van organisatiedoelen, maatschappelijke ontwikkelingen en arbeidsmarkttrends.

Doel 5:
Het vergroten van de interne arbeidsmobiliteit om medewerkers duurzaam inzetbaar te houden, talent optimaal te benutten en de organisatie wendbaar te maken in een veranderende arbeidsmarkt (arbeidsmobiliteit).

Wat gaan we doen in 2027?

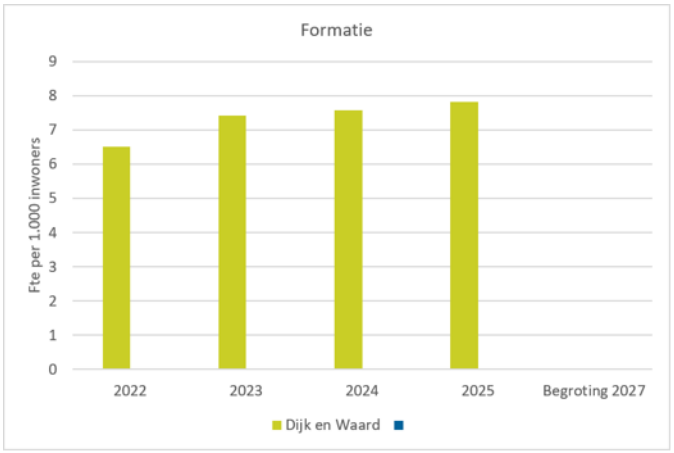
a. Het schrijven van een visie en kader op het gebied van arbeidsmobiliteit.
b. Het opstellen van een plan van aanpak ter uitvoering van de visie.

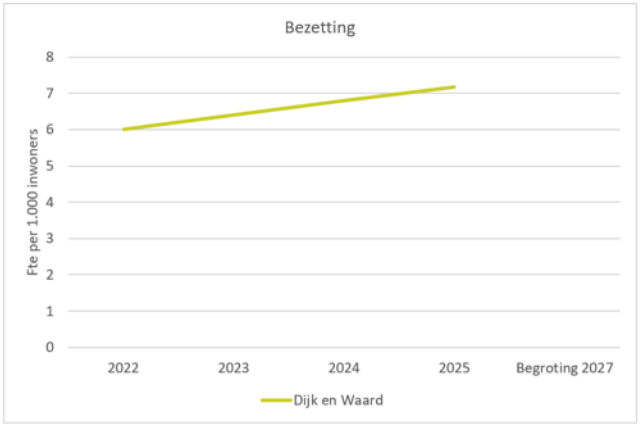
3.2 Algemene dekkingsmiddelen en organisatie

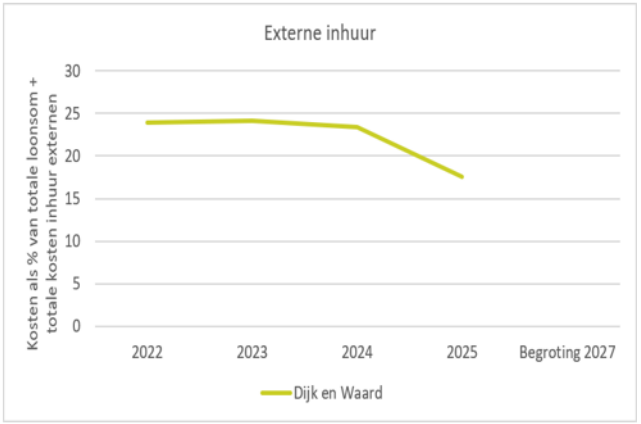
Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV0.4	Overhead	-34.442	-37.274	-38.175	-38.700	-38.732	-38.587
TV0.5	Treasury	-529	-30	-59	-78	-99	-122
TV0.64	Belastingen overig	-1.034	-1.110	-1.245	-1.245	-1.245	-1.245
TV0.8	Overige baten en lasten	-2.905	11	2.590	3.041	3.183	3.183
TV0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-970	0	0	0	0	0
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-165	-387	-166	-166	-166	-166
3.2	**Algemene dekkingsmiddelen en organisatie**	**-40.046**	**-38.790**	**-37.055**	**-37.148**	**-37.058**	**-36.936**
BATEN							
TV0.4	Overhead	2.794	3.419	3.376	3.376	3.376	3.438
TV0.5	Treasury	1.037	675	650	650	650	650
TV0.61	OZB woningen	12.615	13.064	13.538	13.663	13.663	13.663
TV0.62	OZB niet-woningen	12.280	12.437	13.017	13.384	13.584	13.584
TV0.63	Parkeerbelasting	243	445	580	580	580	580
TV0.64	Belastingen overig	136	161	161	161	161	161
TV0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	199.382	199.967	209.916	202.093	199.942	202.625
TV0.8	Overige baten en lasten	343	0	0	0	0	0
3.2	**Algemene dekkingsmiddelen en organisatie**	**228.829**	**230.169**	**241.239**	**233.908**	**231.958**	**234.703**
Saldo van baten en lasten		**188.783**	**191.379**	**204.184**	**196.760**	**194.899**	**197.766**

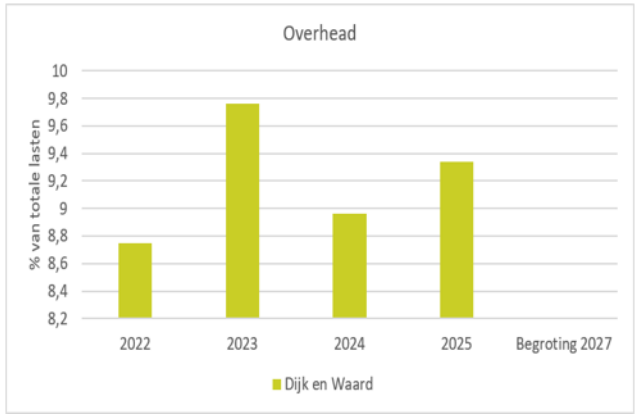
Beleidsindicatoren

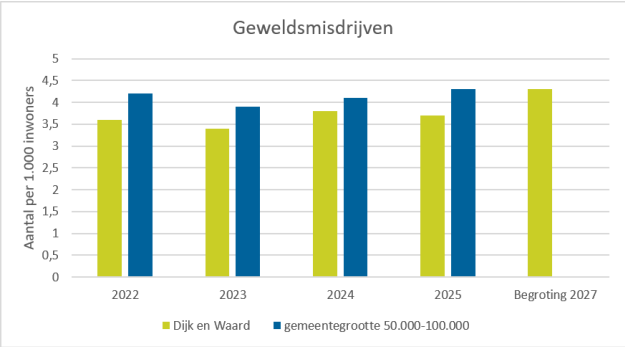

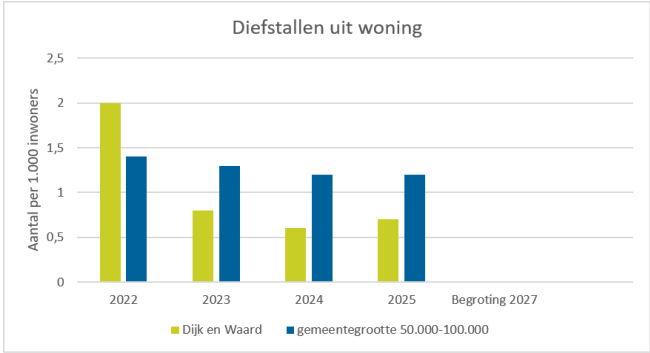

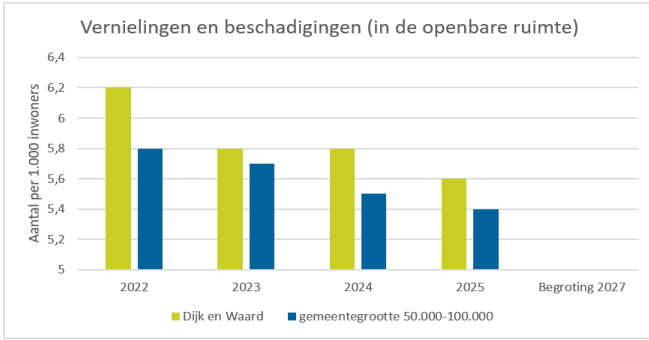
Opmerking bij bovenstaande grafieken:
Er zijn geen gemiddelde benchmark cijfers beschikbaar, vandaar dat hier uitsluitend de cijfers van Dijk en Waard staan.

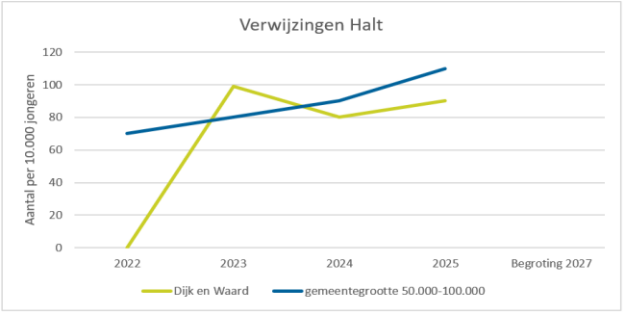
Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

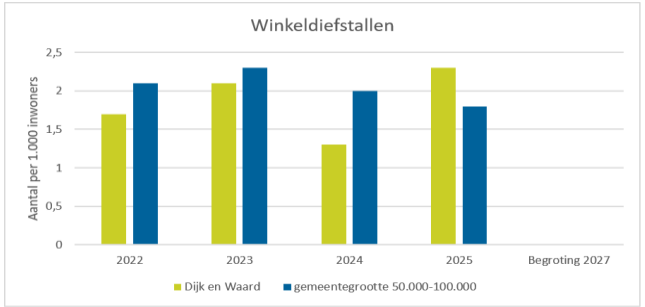
Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners

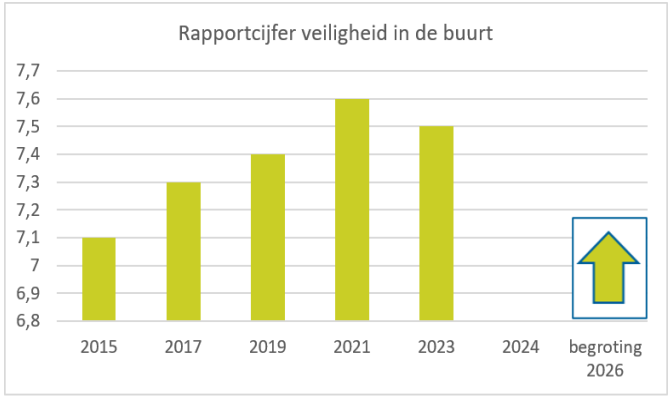
Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde
en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven

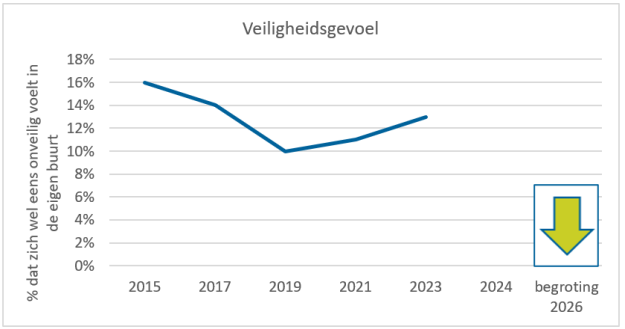
Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Vanuit het tweejaarlijks onderzoek: rapportcijfer veiligheid in de buurt

Vanuit het tweejaarlijks onderzoek: % dat zich wel eens **on**veilig voelt in de eigen buurt.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
TV0.1	Bestuur	-9.263	-5.353	-4.933	-4.957	-4.957	-4.957
TV0.2	Burgerzaken	-4.566	-4.587	-4.634	-4.353	-4.353	-4.353
TV1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-6.575	-7.303	-7.878	-7.799	-7.812	-8.403
TV1.2	Openbare orde en veiligheid	-3.804	-4.260	-4.239	-4.248	-4.248	-4.248
TV5.4	Musea	-559	-571	-621	-622	-622	-622
3.1	**Dienstverlening, bestuur en veiligheid**	**-24.767**	**-22.074**	**-22.305**	**-21.978**	**-21.992**	**-22.583**
TV0.4	Overhead	-34.442	-37.274	-38.175	-38.700	-38.732	-38.587
TV0.5	Treasury	-529	-30	-59	-78	-99	-122
TV0.64	Belastingen overig	-1.034	-1.110	-1.245	-1.245	-1.245	-1.245
TV0.8	Overige baten en lasten	-2.905	11	2.590	3.041	3.183	3.183
TV0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-970	0	0	0	0	0
TV6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-165	-387	-166	-166	-166	-166
3.2	**Algemene dekkingsmiddelen en organisatie**	**-40.046**	**-38.790**	**-37.055**	**-37.148**	**-37.058**	**-36.936**
TOTALE LASTEN		**-64.813**	**-60.864**	**-59.360**	**-59.126**	**-59.050**	**-59.519**
BATEN							
TV0.1	Bestuur	7	0	0	0	0	0
TV0.2	Burgerzaken	2.008	1.699	2.178	1.598	1.598	1.598
TV1.2	Openbare orde en veiligheid	116	64	56	56	56	56
3.1	**Dienstverlening, bestuur en veiligheid**	**2.132**	**1.763**	**2.234**	**1.654**	**1.654**	**1.654**
TV0.4	Overhead	2.794	3.419	3.376	3.376	3.376	3.438
TV0.5	Treasury	1.037	675	650	650	650	650
TV0.61	OZB woningen	12.615	13.064	13.538	13.663	13.663	13.663
TV0.62	OZB niet-woningen	12.280	12.437	13.017	13.384	13.584	13.584
TV0.63	Parkeerbelasting	243	445	580	580	580	580
TV0.64	Belastingen overig	136	161	161	161	161	161

Taakveld		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
TV0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	199.382	199.967	209.916	202.093	199.942	202.625
TV0.8	Overige baten en lasten	343	0	0	0	0	0
3.2	**Algemene dekkingsmiddelen en organisatie**	**228.829**	**230.169**	**241.239**	**233.908**	**231.958**	**234.703**
TOTALE BATEN		**230.961**	**231.932**	**243.473**	**235.562**	**233.611**	**236.357**
Saldo van baten en lasten		**166.148**	**171.068**	**184.114**	**176.436**	**174.561**	**176.837**
Toevoeging aan reserves		-4.916	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves		3.310	2.601	1.563	530	530	530
Saldo mutatie reserves		**-1.606**	**2.601**	**1.563**	**530**	**530**	**530**
Saldo programma		**164.542**	**173.669**	**185.677**	**176.966**	**175.092**	**177.368**

3.1 Dienstverlening, Bestuur en Veiligheid

De pensioenvoorziening voor politieke ambtsdragers wordt vanaf 2028 overgedragen aan het ABP. Tot en met 2025 werden de pensioenen van een deel van de oud-bestuurders vanuit de exploitatie betaald. In 2025 is een toevoeging aan de voorziening gedaan zodat de pensioenenlasten voor alle (oud-)bestuurders vanuit de voorziening betaald kunnen worden. Vanaf 2028 zal deze voorziening geheel worden overgedragen aan het ABP. Hierdoor vervalt vanaf 2026 het begrote bedrag voor de pensioenen van het deel van de oud-bestuurders dat uit de exploitatie werd betaald (€ 214.000). Vanaf 2028 vervalt de jaarlijkse dotatie aan de voorziening van € 195.000. Hiertegenover staan de werkgeverspremies die aan het ABP moeten worden afgedragen (circa € 213.000).

De bijdrage aan Cocensus en de Veiligheidsregio is met € 750.000 verhoogd. Dit is conform de financiële uitgangspunten voor Gemeenschappelijke Regelingen verwerkt.

Met de overgang van BYOD (Bring Your Own Device) naar CYOD (Choose Your Own Device) is de reserve BYOD niet langer noodzakelijk. De structureel begrote onttrekking aan deze reserve vervalt, evenals de hieraan gekoppelde lasten van € 276.000. Per saldo is deze wijziging budgetneutraal. De reserve BYOD kan hiermee worden opgeheven

Veiligheid

De gemeente wordt geconfronteerd met een toenemende en complexere veiligheidsopgave. Dit vraagt om meer gemeentelijke regie, specialistische kennis en uitvoeringskracht. De beschikbare capaciteit staat in toenemende mate onder druk en is niet langer toereikend om uitvoering te geven aan de huidige taken, de verwachte ontwikkelingen en de groeiende opgaven op het gebied van veiligheid. In het coalitieakkoord is daarom opgenomen dat de organisatie op het gebied van veiligheid moet meegroeien met de toenemende omvang en complexiteit van de gemeente. Hiertoe wordt nu alleen een strikt noodzakelijke uitbreiding doorgevoerd (€ 117.000).

3.2 Algemene dekkingsmiddelen en Organisatie

Indexatie van de budgetten van bedrijfsvoering en bestuur in overeenstemming met de kadernota (CPI 2,7%, € 116.000) voor de budgetten voor bedrijfsvoering en bestuur. Daarnaast is een uitbreiding van budgetten i.v.m. groei van de gemeente die niet binnen de bestaande budgetten kan worden opgevangen (€ 184.000).

Door indexatie wordt € 561.000 aan extra opbrengsten gerealiseerd uit de onroerendezaakbelasting (OZB).

Binnen taakveld 0.7 is € 9,9 miljoen aan extra inkomsten begroot op basis van de circulaires gemeentefonds.

Algemene dekkingsmiddelen

x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is						
OZB woningen	12.615	13.064	13.538	13.663	13.663	13.663
OZB niet-woningen	12.280	12.437	13.017	13.384	13.584	13.584
Parkeerbelasting	243	445	580	580	580	580
Belastingen overig	-899	-949	-1.083	-1.083	-1.083	-1.083
	24.240	**24.997**	**26.052**	**26.544**	**26.744**	**26.744**
b. algemene uitkeringen						
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	199.382	199.967	209.916	202.093	199.942	202.625
	199.382	**199.967**	**209.916**	**202.093**	**199.942**	**202.625**
c. dividend						
Treasury	529	550	525	525	525	525
	529	**550**	**525**	**525**	**525**	**525**
d. saldo van de financieringsfunctie						
Treasury	-22	95	66	47	26	3
	-22	**95**	**66**	**47**	**26**	**3**
e. overige algemene dekkingsmiddelen						
Overige baten en lasten	-2.562	1.332	3.290	6.741	6.883	6.883
Vennootschapsbelasting (VpB)	-970	0	0	0	0	0
	-3.533	**1.332**	**3.290**	**6.741**	**6.883**	**6.883**
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**220.596**	**226.320**	**239.848**	**235.950**	**234.120**	**236.781**

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de belastingen (volgens de artikelen 220 tot en met 228 van de Gemeentewet) en heffingen (volgens de artikelen 228a en 229 van de Gemeentewet) van de gemeente Dijk en Waard.

We maken onderscheid tussen belastingen en heffingen:

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Voor de gemeente Dijk en Waard zijn dit de onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en parkeerbelasting.
- De gemeente brengt heffingen in rekening als zij één van haar bezittingen ter beschikking stelt of een dienst verleent aan een inwoner of onderneming. Dit zijn vergoedingen voor kosten die de gemeente maakt voor administratieve handelingen, zoals het geven van informatie en het verstrekken van vergunningen. De gemeente Dijk en Waard kent de volgende heffingen: rioolheffing, afvalstoffenheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden, campergelden, liggeld vaartuigen, sluisgelden en leges.

Geraamde inkomsten

Onderstaande tabel geeft de geraamde inkomsten voor 2027 weer, afgezet tegen die van 2026, en maakt daarmee de ontwikkeling van de opbrengsten uit lokale belastingen en overige heffingen inzichtelijk.

Totale opbrengsten		x € 1.000
Belastingen	**2026**	**2027**
OZB woningen (eigenaren)	13.064	13.538
OZB niet-woningen (eigenaren)	7.650	8.039
OZB niet-woningen (gebruikers)	4.587	4.710
Parkeerregulering openbare weg	440	988
Toeristenbelasting	80	80
Forensenbelasting	31	31
subtotaal	**25.852**	**27.387**
Overige heffingen		
Afvalstoffenheffing	11.152	12.527
Rioolheffing	12.191	12.371
Lijkbezorgingsrechten	430	441
Marktgelden	30	30
Liggeld vaartuigen	63	64
Sluisgeld	9	9
Campergelden	17	17
Leges	6.486	6.951
subtotaal	**30.378**	**32.411**
Totaal	**56.230**	**59.798**

Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Indexering vindt plaats op basis van de consumentenprijsindex (CPI) van maart. De CPI van maart 2026 bedraagt 2,7%.

Uitzondering hierop is de indexering van de legesverordening. De leges uit de legesverordening worden geïndexeerd op basis van de verwachte ontwikkeling van de loonkosten en overhead. Voor 2027 is op basis daarvan een indexering berekend van 0,7%.

Indexering vindt plaats op de onderdelen die in de kadernota 2027 zijn genoemd.

Belastingen

OZB

De belangrijkste eigen inkomstenbron van de gemeente wordt gevormd door de onroerendezaakbelasting (OZB). De OZB wordt geheven op onroerende zaken binnen de gemeente. Het is een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting voor niet-woningen (dit zijn vooral kantoren en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting voor woningen.

Uitgangspunt is dat de OZB-opbrengsten jaarlijks worden verhoogd met de inflatie (CPI van maart) en geschatte groei. De opbrengsten minus de geschatte groei worden vervolgens omgeslagen over de totale waarde (exclusief areaaluitbreiding) van het onroerend goed in de gemeente (herwaardering). Net als voorgaande jaren heeft er geen indexatie plaatsgevonden voor gebruikers van niet-woningen. Hiervoor is gekozen, omdat de gebruikers in het voormalige Langedijk bij de harmonisatie een forse tariefsverhoging hebben gehad.

De berekening van de tarieven (percentages) voor 2027 volgt zodra de heffingsgrondslag definitief berekend is. De definitieve groei op basis van de areaaluitbreiding wordt pas rond oktober/november 2026 bekend. De tarieven worden opgenomen in de verordening die in december 2026 aan de raad wordt voorgelegd.

Parkeerregulering openbare weg

De begrote opbrengst vloeit voort uit de opgezette parkeerexploitatie en bestaat uit de opbrengst van parkeervergunningen, betaald parkeren op straat (P+R terreinen bij het station) en naheffingen op het P+R terrein. De tarieven worden geheven op basis van de Parkeergeldverordening.

Toeristenbelasting

Over overnachtingen van niet-ingezetenen in hotels, pensions of andere vakantieonderkomens in Dijk en Waard wordt toeristenbelasting geheven. De belasting wordt geheven bij degene die de gelegenheid tot overnachting biedt (zoals de hotelier of de pensionhouder). Diegene mag de belasting doorberekenen aan de gast.

Toeristenbelasting wordt geheven over het aantal overnachtingen en bij seizoenplaatsen over het aantal plaatsen per maand.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven bij degene die voor zichzelf of voor zijn gezin meer dan 90 dagen per jaar in een gemeubileerde woning in Dijk en Waard woont of verblijft zonder hier zijn hoofdverblijf te hebben.

Heffingen

Afvalstoffenheffing

Het product Afval en Grondstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing. Deze heffing is bedoeld om de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval te betalen, zoals is vastgelegd in de Wet milieubeheer.

De afvalstoffenheffing staat los van de jaarlijkse prijsindex (CPI) die de gemeente gebruikt voor andere tarieven en leges. Het uitgangspunt is dat de opbrengst van de afvalstoffenheffing gelijk is aan de kosten. De gemeente mag geen winst maken op deze heffing. Daarom kunnen de tarieven elk jaar stijgen of dalen, afhankelijk van de verwachte kosten en opbrengsten voor afvalinzameling en afvalverwerking.

De hoogte van de afvalstoffenheffing hangt af van verschillende kosten. Het gaat bijvoorbeeld om de inzet van personeel en voertuigen voor de inzameling, de kosten voor het verwerken van afval en grondstoffen, en de toerekening van overhead en compensabele btw.

Voor de berekening van de afvalstoffenheffing maakt de gemeente onderscheid tussen twee groepen huishoudens: eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen vaste en variabele kosten.
De vaste kosten bestaan vooral uit de kosten voor inzameling, kwijtscheldingen en overhead (€ 8.222.000). Deze kosten worden gelijk verdeeld over alle huishoudens.

De variabele kosten bestaan uit het saldo van de verwerkingskosten en de opbrengsten van ingezamelde afvalstromen en grondstoffen (€ 4.302.000). De opbrengsten komen onder andere uit vergoedingen voor pbd (plastic, blik en drankkartons), metalen, elektrische apparaten, oud papier en glas. De variabele kosten worden verdeeld volgens een verhouding van 1:2. Een meerpersoonshuishouden betaalt dus twee keer zoveel variabele kosten als een eenpersoonshuishouden.

De afvalstoffenheffing is een geoormerkte heffing. Dat betekent dat de opbrengsten alleen mogen worden gebruikt voor de kosten van het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Om verschillen tussen de begrote en werkelijke kosten op te vangen, heeft de gemeente een egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Tekorten en overschotten kunnen hiermee tussen de jaren worden verrekend.

Taakveld 7.3 Afval	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten inzameling inclusief toegerekende rente	€ 11.332
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -1.313
Totaal netto kosten	***€ 10.019***
Toe te rekenen kosten	
Overhead inclusief toegerekende rente	€ 1.329
BTW	€ 1.179
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 2.508***
Totaal kosten	**€ 12.527**
Opbrengsten afvalstoffenheffing	**€ 12.527**
Dekkingspercentage	**100%**

Rioolheffing

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer van het afval- en regenwater en het verwerken van overtollig grondwater. De heffing hiervoor mag maximaal kostendekkend zijn en alleen die kosten bevatten die in de wet zijn genoemd.

De rioolheffing wordt geheven bij de gebruiker van een eigendom van waaruit direct of indirect afvalwater op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De rioolheffing is een kostendekkende heffing. Dit betekent dat de gemeente deze heffing gebruikt om de kosten van het rioolbeheer te dekken. Er is dus geen directe relatie met inflatie of andere economische indexen. De hoogte van de heffing wordt voornamelijk bepaald door de daadwerkelijke kosten van deze diensten (waaronder onderhoud van het

riool). Wanneer de kosten stijgen (door hogere loonkosten, energieprijzen of onderhoudskosten), past de gemeente de tarieven aan. Het tarief wordt daardoor niet geïndexeerd op basis van de CPI.

Onderstaande tabel laat zien in hoeverre de rioolheffing kostendekkendheid is.

Taakveld 7.2 Riolering	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten riolering inclusief toegerekende rente	€ 9.874
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -178
Totaal netto kosten	***€ 9.696***
Toe te rekenen kosten	
Overhead inclusief toegerekende rente	€ 1.002
BTW	€ 1.674
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 2.675***
Totaal kosten	**€ 12.371**
Baten	
Opbrengsten rioolheffing	€ 11.669
Onttrekking egalisatievoorziening	€ 702
Totaal baten	**€ 12.371**
Dekkingspercentage	**100%**

Lijkbezorgingsrechten

Het uitgangspunt voor de tarieven van de lijkbezorgingsrechten is volledige kostendekking voor:

- De uitgifte van graven (inclusief grafonderhoud).
- Het begraven.
- De algemene kosten voor het in stand houden van de gemeentelijke begraafplaatsen.

De aanvrager betaalt lijkbezorgingsrechten voor de kosten die rechtstreeks samenhangen met de aanvragen. De gemeente betaalt de kosten die betrekking hebben op het deel van de begraafplaats dat nog niet in gebruik is.

Hoewel het uitgangspunt volledige kostendekking is, komt dat niet in onderstaande tabel tot uiting. Dit komt doordat de kosten als gevolg van leegstand op de begraafplaatsen voor rekening van de gemeente komen.

De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten voor 2027 is als volgt berekend:

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten	€ 677
Inkomsten, excl. heffingen	
Totaal netto kosten	***€ 677***
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ 180
BTW	
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 180***
Totaal kosten	**€ 857**
Begrote opbrengsten	€ 441
Dekkingspercentage	**51%**

Marktgelden

De marktgelden gelden voor de maandagmarkt op het Raadhuisplein en de Jaarmarkt in het centrum van Dijk en Waard (Centrumwaard-Middenweg). Marktgelden zijn de tarieven die marktkooplieden betalen voor het innemen van een standplaats op deze markten.

De tarieven worden jaarlijks aangepast op basis van de consumentenprijsindex (CPI) van maart. Voor 2027 betekent dit een verhoging van 2,7%. Met deze jaarlijkse indexering zijn de tarieven nog niet volledig kostendekkend. De gemeente kiest er bewust voor om de marktgelden niet te verhogen tot een kostendekkend niveau. De reden hiervoor is dat een verhoging de markt minder aantrekkelijk maakt voor kooplieden. Een kleinere markt met minder kooplieden doet afbreuk aan de functie van de markt als ontmoetingsplek en voorziening voor inwoners. De markt heeft naast een economische functie namelijk ook een maatschappelijke en sociale functie.

De weekmarkt bij winkelcentrum Broekerveiling is een verzelfstandigde markt en wordt beheerd door een stichting. Deze stichting is verantwoordelijk voor zowel de kosten als de opbrengsten van de markt. De gemeente brengt daarom geen marktgelden in rekening bij de marktkooplieden op deze markt. Voor het gebruik van de openbare ruimte betaalt de stichting jaarlijks een vergoeding aan de gemeente.

Taakveld 3.3 Marktgelden	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten	€ 30
Inkomsten, excl. heffingen	€ -
Totaal netto kosten	***€ 30***
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ 6
BTW	€ 2
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 8***
Totaal kosten	**€ 38**
Begrote opbrengsten	**€ 30**
Dekkingspercentage	**79%**

Liggeld vaartuigen

Recreatiehaven Broekhorn moet 100% kostendekkend zijn. Daarom worden de kostendekkendheid van recreatiehaven Broekhorn en die van de haven in Broek op Langedijk apart weergegeven.

Recreatiehaven Broekhorn Heerhugowaard

De Stichting Recreatiehaven Broekhorn beheert en exploiteert namens de gemeente de Recreatiehaven Broekhorn en de hierbij liggende camperplaatsen (zie ook: Camper-gelden). De tarieven zijn geïndexeerd conform de uitgangspunten.

De opbrengsten uit liggelden worden gebruikt voor havengerelateerde kosten. Het gaat om zowel directe kosten (zoals schoonmaak, energie, waterverbruik, afvalverwerking en dagelijks onderhoud) als indirecte kosten (zoals toezicht, administratie, verzekeringen en afschrijvingen op investeringen). Ook de beheerkosten van de stichting vallen hieronder. De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de CPI van maart (voor 2027 is het percentage 2,7%).

Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid van recreatie haven Broekhorn.

Taakveld 2.3 Liggeld vaartuigen	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten	€ 50
Inkomsten, excl. heffingen	€ -
Totaal netto kosten	***€ 50***
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ -
BTW	€ 8
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 8***
Totaal kosten	**€ 58**
Begrote opbrengsten	**€ 58**
Dekkingspercentage	**100%**

Haven Broek op Langedijk

De gemeente is verantwoordelijk voor de haven en de sluis in Broek op Langedijk. De haven heeft zones waar passanten kunnen aanleggen. Het tarief wordt berekend per strekkende meter. In de winterperiode kunnen de plekken worden gebruikt voor winteropslag.

De haven van Broek op Langedijk is niet kostendekkend, de tarieven worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de CPI van maart 2026 (2,7%). Vanwege aangebrachte verbeteringen en hogere personeelskosten is het tarief daarnaast met 5% extra verhoogd.

Na het realiseren van het project Havenplein wordt gekeken naar een geleidelijke verhoging van de tarieven om deze haven in de toekomst (meer) kostendekkend te krijgen.

Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid van de haven Broek op Langedijk.

Taakveld 2.3 Liggeld vaartuigen	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten	€ 70
Inkomsten, excl. heffingen	€ -
Totaal netto kosten	***€ 70***
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ -
BTW	€ 11
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 11***
Totaal kosten	**€ 81**
Begrote opbrengsten	**€ 6**
Dekkingspercentage	**8%**

Campergelden

De Stichting Recreatiehaven Broekhorn beheert en exploiteert namens de gemeente zowel de havenfaciliteiten als de bijbehorende camperplaatsen. De tarieven voor de camperplaatsen zijn vastgesteld op basis van het principe van kostendekkendheid.

De opbrengsten uit campergelden worden gebruikt voor de kosten die gerelateerd zijn aan de camperplaatsen. Het gaat om zowel directe kosten (zoals schoonmaak, energie, waterverbruik, afvalverwerking en dagelijks onderhoud) als indirecte kosten (zoals toezicht, administratie, verzekeringen en afschrijvingen op investeringen). Ook de beheerkosten van de stichting vallen hieronder. De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd op basis van de CPI van juni (voor 2027 is dit 2,7%).

Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid van de campergelden.

Taakveld 2.3 Campergelden	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten	€ 15
Inkomsten, excl. heffingen	€ -
Totaal netto kosten	***€ 15***
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ -
BTW	€ 2
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 2***
Totaal kosten	**€ 17**
Begrote opbrengsten	**€ 17**
Dekkingspercentage	**100%**

Sluisgelden

De bediening en het dagelijks beheer van de sluis in Broek op Langedijk vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De sluis wordt op locatie bediend door een sluiswachter, vaartuigen die de sluis passeren moeten sluisgeld betalen.

De opbrengsten dragen bij aan de kosten, maar zijn verre van kostendekkend. De vaste kosten (waaronder onderhoud en beheer) zijn relatief hoog ten opzichte van het aantal gebruikers van de sluis. Door het relatief lage aantal passages en de vaste personele inzet is volledige kostendekkendheid niet haalbaar zonder het tarief fors te verhogen. Een kostendekkend tarief zou zo hoog zijn, dat het gebruik van de sluis zou dalen.

De sluis vormt een belangrijke schakel in de vaarroute door het Rijk der Duizend Eilanden. Door het tarief laag te houden, wordt het gebruik van de sluis gestimuleerd, wat bijdraagt aan een aantrekkelijk

recreatieaanbod en versterking van de lokale economie. Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid van de sluisgelden.

Taakveld 2.3 Sluisgeld	x € 1.000
Netto kosten	
Kosten	€ 115
Inkomsten, excl. heffingen	€ -
Totaal netto kosten	***€ 115***
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ -
BTW	€ 20
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 20***
Totaal kosten	**€ 134**
Begrote opbrengsten	**€ 9**
Dekkingspercentage	**7%**

Leges

Leges zijn betalingen aan de gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van tegenover staat. De leges mogen per hoofdstuk maximaal kostendekkend zijn. De leges zijn geïndexeerd, met uitzondering van tarieven die van overheidswege zijn gemaximeerd. De indexatie is gebaseerd op de ontwikkeling van de overhead en loonkosten (inclusief cao-ontwikkelingen). Hieronder staat een overzicht van de kostendekkendheid van de leges in 2027.

- Hoofdstuk 1 = Algemene dienstverlening, bijvoorbeeld de uitgifte van rijbewijzen, uittreksels, en diensten rond de ondergrondse infrastructuur en gehandicaptenkaarten
- Hoofdstuk 2 = Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning, bijvoorbeeld het verlenen van vergunningen voor het bouwen van woningen
- Hoofdstuk 3 = Europese dienstenrichtlijn, bijvoorbeeld vergunningen voor horeca en evenementen.

Bij de behandeling van de legesverordening 2027 in december van dit jaar gaan we in op de kostendekkendheid per paragraaf. Na afloop van het boekjaar 2027 wordt via de jaarrekening 2027 de werkelijke kostendekkendheid weergegeven.

Hoofdstuk 1
Dit hoofdstuk komt uit op een kostendekkendheid van 80%. Volledige kostendekkendheid is niet mogelijk aangezien veel tarieven van overheidswege gemaximeerd zijn. Een paar voorbeelden hiervan zijn de uitgifte van paspoorten en rijbewijzen, en kansspelbelasting.

Hoofdstuk 2
Ten opzichte van de begroting 2026 zijn de kosten licht gedaald en de opbrengsten nagenoeg ongewijzigd gebleven. Hierdoor is de kostendekkendheid licht gestegen van 105% in 2026 naar 107% in 2027. Een kostendekkendheid boven de 100% is op grond van jurisprudentie toegestaan, omdat kruissubsidiëring tussen de hoofdstukken van de legesverordening mogelijk is.

Hoofdstuk 3
Ten opzichte van de begroting 2026 zijn de kosten en opbrengsten licht gestegen, doordat meer aanvragen worden verwacht voor de exploitatie van horeca. De kostendekkendheid is licht gestegen van 43% in 2026 naar 46% in 2027.

Legestabel

Onderstaande tabel laat zien dat de kostendekkendheid van hoofdstuk 2 uitkomt op 107%. Uit jurisprudentie blijkt dat zogenoemde kruissubsidiëring tussen de hoofdstukken van de legesverordening is toegestaan. Op het niveau van de gehele verordening mag kostendekkendheid maximaal 100% zijn. Per saldo is de kostendekkendheid van de legesverordening ten opzichte van de begroting van vorig jaar ongewijzigd gebleven op 95%.

Taakveld 0.2 Leges			x € 1.000
	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoordstuk 3
Netto kosten			
Kosten	€ 2.048	€ 3.083	€ 69
Inkomsten, excl. heffingen			
Totaal netto kosten	***€ 2.048***	***€ 3.083***	***€ 69***
Toe te rekenen kosten			
Overhead incl. toegerekende rente	€ 948	€ 1.124	€ 52
BTW			
Totaal toe te rekenen kosten	***€ 948***	***€ 1.124***	***€ 52***
Totaal kosten	**€ 2.995**	**€ 4.207**	**€ 121**
Begrote opbrengsten	**€ 2.397**	**€ 4.499**	**€ 55**
Dekkingspercentage	**80%**	**107%**	**46%**

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2026 bekendgemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden de bedragen gerekend die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Het overzicht is ook te vinden op de website van Coelo.

2026	Eigenaar		
	Eenspersoons	Meerpersoons	Rang
Alkmaar	760	932	36
Castricum	931	1028	112
Uitgeest	1.120	1.247	286
Bergen	1.156	1.255	290
Dijk en Waard	875	931	35
Noord-Holland	**1.003**	**1.122**	

2026	Huurder		
	Eenspersoons	Meerpersoons	Rang
Alkmaar	278	450	123
Castricum	465	562	226
Uitgeest	457	584	237
Bergen	488	587	240
Dijk en Waard	247	303	22
Noord-Holland	**373**	**496**	

In bovenstaande tabellen zijn naast de woonlasten ook een rangnummer opgenomen. Alle (deel) gemeenten hebben een rangnummer dat aangeeft hoe hoog de woonlasten zijn in vergelijking met andere gemeenten in Nederland. Nummer 1 heeft de laagste woonlasten. Het hoogste rangnummer is 346.

Kwijtscheldingsbeleid

Niet iedere belastingplichtige is in staat om de gemeentelijke belastingen te betalen. In dat geval kan men, onder bepaalde voorwaarden, kwijtschelding aanvragen.

In het kwijtscheldingsbesluit 2027 wordt opgenomen welke belastingen en heffingen in aanmerking komen voor kwijtschelding. De gemeente Dijk en Waard heeft de uitvoering hiervan neergelegd bij Cocensus. Een verzoek van kwijtschelding kan bij Cocensus worden ingediend.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de geïdentificeerde risico's voor de gemeente Dijk en Waard. Dit risicoprofiel bepaalt de weerstandscapaciteit die nodig is om deze risico's op te kunnen vangen. De benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit geeft de ratio van het weerstandsvermogen van de gemeente Dijk en Waard weer.

Het risicoprofiel geactualiseerd. Inschattingen van eerder geïnventariseerde risico's zijn gewijzigd en ook zijn nieuwe risico's toegevoegd. In totaal zijn circa 35 risico's in het risicoprofiel opgenomen. De 10, in financiële zin, grootste risico's zijn onder het hoofdje "Risicoprofiel" nader omschreven.

Om in deze paragraaf een beeld te geven van de weerstandscapaciteit (de ratio van het weerstandsvermogen) van de gemeente Dijk en Waard zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit is een zekerheidspercentage van 80% gebruikt.
- Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de "vrije" ruimte in de reserve bouwgrondexploitaties. Eerder bestond de beschikbare weerstandscapaciteit alleen uit de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. In de door de raad op 7 november 2023 vastgestelde Prognose reserves 2023-2027 is bepaald dat ook de "vrije" ruimte van de reserve bouwgrondexploitaties onderdeel is van het beschikbare weerstandsvermogen. Ter informatie onderstaand in cursief de betreffende passage in de Prognose reserves 2023 – 2027.

In het weerstandsvermogen (de ratio) wordt een totaal beeld gegeven inclusief de risico's van de grexen. Dit betekent dat de risico's die verbonden zijn aan de grexen opgenomen worden in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De "vrije" ruimte in de reserve bouwgrondexploitaties (totaal van de reserve minus de inschatting toekomstige vennootschapsbelasting en de onttrekkingen kapitaallasten voor doortrekken Punt en Herinrichting omgeving Veilingterrein) wordt opgenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Met deze uitgangspunten is de ratio van het weerstandsvermogen voor de gemeente Dijk en Waard 2,5.

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, wordt door gemeenten vaak gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente zijn opgesteld.

waardering	ratio	betekenis
A	> 2	uitstekend
B	1,4 – 2	ruim voldoende
C	1 – 1,4	voldoende
D	0,8 – 1	matig
E	0,6 – 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

Risicoprofiel

In het onderstaande overzicht staan de 10 risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Kans	Financieel gevolg
Conjunctuur risico's grondexploitaties Binnen de grondexploitaties is er een generiek risico aanwezig voor conjunctuur effecten. Zo staan de grondprijzen onderdruk, rentetarieven en bouwkosten stijgen. Er is een scenario uitgewerkt dat de bouw- en woonrijp maak kosten met 4,4% toenemen, de opbrengststijging grond 0% is (i.p.v. 2%) en de rekenrente stijgt naar 1%. Dit scenario brengt het risico mee dat aanvullende verliesvoorzieningen moeten worden getroffen.	70%	€ 5.214.000
Parkeerhubs Oostrand Er bestaat een risico dat de kosten voor de parkeerhubs hoger uitvallen dan geraamd in de grondexploitatie Oostrand. Dit financiële risico kan niet binnen de grondexploitatie worden opgevangen	50%	€ 2.800.000
Netcongestie Door capaciteits- en spanningsproblemen kunnen niet alle aanvragen om netaansluiting van stroom door Liander worden gehonoreerd. Er wordt wel gewerkt aan het uitbreiden van de capaciteit van het distributienet en het aanpassen van de netstructuur. Door deze netcongestie zijn inmiddels ook de doorlooptijden van een geaccepteerde aanvraag t/m de aansluiting verlengd. Dit kan voor veel projecten die op stapel staan leiden tot vertraging. Wat de impact dit kan hebben is zeer lastig te beoordelen.	50%	€ 2.500.000
Jeugd De kans bestaat dat de in de begroting opgenomen raming voor uitgaven jeugdhulp niet toereikend is. Het beroep op jeugdhulp en de daaraan verbonden kosten kunnen hoger zijn dan wat in de raming is opgenomen. Naast de geraamde lasten is er ook een inspanningsverplichting van 5% van de lasten van 2024 (2,2 miljoen) afgesproken met de Raad.	40%	€ 3.000.000
Spooronderdoorgang Vaanpark Westpoort Deze investering is begroot door Sweco op een bedrag van ca. € 6,5 miljoen en kans op grove overschrijding is groot bij dit soort projecten. Dit risico komt bovenop het conjunctuur risico.	50%	€ 1.750.000
Algemene uitkering De hoogte van de algemene uitkering is van jaar tot jaar geen vast gegeven en kan variëren.	70%	€ 1.000.000
Onvoorzien financieel beroep vanuit gemeenschappelijke regelingen De gemeente loopt het risico dat een of meerdere gemeenschappelijke regelingen waarin zij participeert geconfronteerd worden met financiële tekorten die niet (volledig) binnen het eigen weerstandsvermogen van de regeling kunnen worden opgevangen. In dat geval kan de gemeente, op basis van haar deelnemersaandeel, verplicht worden bij te dragen aan het dekken van deze tekorten. Dit kan onverwacht beslag leggen op de gemeentelijke financiële middelen.	70%	€ 1.000.000
Ramen van leges	70%	€ 900.000

Risico	Kans	Financieel gevolg
De opbrengsten uit bouwleges kunnen afwijken van de begroting, afhankelijk van het aantal vergunningaanvragen. Schommelingen in het aantal vergunningaanvragen kunnen leiden tot tekorten of overschotten. De vergunningaanvragen wordt beïnvloed door economische ontwikkelingen, schaarste aan bouwmaterialen en wet- en regelgeving. In het recente verleden was de realisatie vaak hoger dan begroot, maar door de invoering van de Omgevingswet, de Wet Kwaliteitsborging voor het Bouwen en rechterlijke uitspraken omtrent stikstof is een daling ook realistisch.		
Inflatie/Prijsstijgingen Bij de raming van budgetten wordt een indexatie voor prijsstijgingen meegenomen. De daadwerkelijke inflatie c.q., prijsstijgingen voor zowel inkopen als aanbestedingen kan echter hoger uitvallen. Beschikbare budgetten zijn dan niet meer toereiken om de lasten te dekken	50%	€ 1.200.000
Voorbereidingskredieten moeten worden afgeboekt Risico is dat voorbereidingskredieten niet binnen de wettelijke termijn van 5 jaar kunnen worden ingebracht in een grondexploitatie. Redenen hiervoor kunnen zijn: er wordt geen actief grondbeleid gevoerd voor het project of het project loopt vertraging op. Ook kan een grondexploitatie een negatief resultaat krijgt na het inbrengen van het voorbereidingskrediet.	25%	€ 1.820.000
Totaal 10 grootste risico's		**€ 21.184.000**

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het totale maximale financiële gevolg van de risico's ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in de maximale omvang optreden. De uitkomst van deze simulatie is dat, met een zekerheid van 80%, met een bedrag van € 20.886.000 de risico's kunnen worden afgedekt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de "vrije" ruimte in de reserve bouwgrondexploitaties

Algemene reserve, stand begroting ultimo 2027	€ 42.329.000
Onbenutte belastingcapaciteit 2027	€ 8.682.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	**€ 51.011.000**

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daaraan gerelateerde benodigde weerstandscapaciteit met de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen:

Ratio weerstands-vermogen	=	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 51.011.000	= 2,4
		Benodigde weerstandscapaciteit		€ 20.886.000	

Kengetallen

	Werkelijk 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Indeling kengetallen		
							Cat A	Cat B	Cat C
Netto schuldquote	19%	42%	48%	48%	47%	43%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	19%	40%	47%	47%	46%	43%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	40%	35%	31%	30%	30%	30%	>50%	20-50%	<20%
Kengetal grondexploitatie	2%	-1%	0%	-2%	-1%	-1%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	2%	0%	0%	-1%	-1%	0%	>0%	0	<0%
Belastingcapaciteit	92%	85%	85%	85%	85%	85%	<95%	95-105%	>105%

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf laten we zien hoe we de kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom beheren. Kapitaalgoederen zijn goederen waar de gemeente in investeert en die van groot maatschappelijk nut zijn voor de uitvoering van gemeentetaken. Denk aan wegen, viaducten, speelvoorzieningen en riolering, maar ook aan gebouwen. Deze goederen hebben doorgaans een lange levensduur en een hoge vervangingswaarde.

We houden de functie van kapitaalgoederen in stand door dagelijks en groot onderhoud uit te voeren en kapitaalgoederen te vervangen als ze aan het einde van hun levensduur zijn. De mate waarin de kapitaalgoederen schoon, heel, veilig en functionerend zijn, is bepalend voor de manier waarop inwoners de openbare ruimte beleven. Het onderhouden van deze kapitaalgoederen kost veel geld.

In deze paragraaf geven we ook aan wat het beleidskader is en welke kwaliteitseisen en financiële middelen voor het onderhoud van kapitaalgoederen zijn vastgesteld. Artikel 12 van het BBV schrijft voor dat het onderhoud in ieder geval moet worden aangegeven voor wegen, riolering, waterhuishouding, groenvoorzieningen en gebouwen. Wij voegen daar civiele kunstwerken, openbare verlichting en speelvoorzieningen aan toe.

Strategisch beheerkader

Beleidskader Kapitaalgoed	Vastgelegd in	Vastgesteld	Vernieuwing
Strategisch (door de gemeenteraad)			
Openbare ruimte	Integraal beleidsplan openbare ruimte 2024-2033	2023	2027
Openbare ruimte	Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda Regio Alkmaar	2023	2026
Riolering	Programma Stedelijk water en rioleringen 2022-2027	2021	2027
Operationeel (door het college van B&W)			
Openbare ruimte	Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024-2033	2023	2027
Openbare ruimte	Beleidsplan Klimaatadaptatie	2023	2026

Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033 is in november 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de integrale kaders vastgelegd voor de openbare ruimte. Deze kaders bestaan onder andere uit ambities en beleidsuitgangspunten om gericht te werken aan maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie en circulariteit. Bovendien is het onderhoudsniveau per areaal en gebiedstype bepaald.

Aanvullend op het raadskader, heeft het college het Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024-2033 vastgesteld. Het bevat nadere (uitvoerings-)regels en actiepunten om invulling te geven aan de kaders. Op basis hiervan zijn ook de benodigde aanvullende budgetten inzichtelijk gemaakt.

De Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda Regio Alkmaar is in november 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit is opgesteld in samenwerking met het HHNK, PWN en zes gemeenten in de regio. In het document wordt de regionale opgave, de klimaatadaptatiestrategie en de bijbehorende regionale en lokale uitvoeringsagenda beschreven. De adaptatiestrategie is onderbouwd met de basisinventarisatie klimaatkwetsbaarheden (klimaatstresstesten), uitgevoerd in 2019, en de klimaatdialogen met interne en externe stakeholders die in 2020 zijn gehouden.

Aanvullend op het raadskader, heeft het college in november 2023 het Beleidsplan Klimaatadaptatie vastgesteld. Het bevat nadere (uitvoerings-)regels en actiepunten om invulling te geven aan de kaders. De benodigde aanvullende budgetten zijn inzichtelijk gemaakt.

In december 2022 heeft de gemeenteraad het Programma Stedelijk Water en Riolering 2022-2027 vastgesteld. Hierin staat hoe we invulling geven aan de zorgplicht voor de riolering en aan de aanpassingen die nodig zijn door klimaatverandering, welke kosten daarmee gemoeid zijn en welke financiële middelen hiervoor nodig zijn. Dit vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing.

Dagelijks en groot onderhoud

Onderhoudsniveau

De gemeenteraad heeft gekozen voor gebiedsafhankelijke kwaliteitsniveaus. De beeldkwaliteit van de openbare ruimte moet voornamelijk aan kwaliteitsniveau B voldoen. In winkel- en centrumgebieden geldt voor enkele elementen kwaliteitsniveau A. De gebouwen en technische installaties moeten voldoen aan niveau 3 van de NEN2767.

Areaal

De gegevens van de diverse objecten leggen we vast in de beheerpakketten GBI World,Brutis en PLANON. Door regelmatig te inspecteren en wijzigingen te verwerken bieden de beheerpakketten een actueel inzicht in kwaliteit en kwantiteit van de objecten. De beheerpakketten vormen de basis voor het bepalen van de benodigde financiële middelen voor het dagelijks en groot onderhoud van de kapitaalgoederen.

Dagelijks onderhoud

Voor de uitvoering van dagelijks onderhoud worden in de begroting jaarlijks budgetten beschikbaar gesteld, gebaseerd op de vorige begroting. De budgetten voor dagelijks onderhoud moeten meegroeien met de omvang van het areaal en de inflatie om functieverlies, schade en kapitaalvernietiging te voorkomen

Groot onderhoud

De kosten voor groot onderhoud zijn niet ieder jaar gelijk. Om de jaarlijkse lasten wel gelijk te houden voegen we op basis van een meerjarenonderhoudsplan een gelijk bedrag toe vanuit de exploitatie aan de voorzieningen. Uit deze voorzieningen onttrekken we jaarlijks de verwachte kosten voor groot onderhoud in dat jaar. Deze systematiek geeft een goede beheerstechnische en financiële basis voor groot onderhoud ook op de langere termijn. De budgetten voor groot onderhoud moeten meegroeien met de omvang van het areaal en de inflatie om functieverlies, schade en kapitaalvernietiging te voorkomen.

Investeringen

Investeringen in nieuwe objecten, de vervanging van objecten en extra functionaliteit(en) voor bestaande objecten nemen we op in het meerjareninvesteringsplan. De kapitaallasten die hieruit voortvloeien verwerken we in de begroting.

Budgetoverzicht

In het overzicht hieronder zijn de budgetten voor beheer, dagelijks en groot onderhoud te zien:

Bedragen (X € 1.000)	Onderhouds-budget	Voorziening	Achterstallig onderhoud
Wegen	2.837	Ja	Nee
Riolering	1.267	Ja	Nee
Kunstwerken en	604	Ja	Nee
Openbaar groen	2.284	Ja	Nee
Gebouwen	2.826	Ja	Nee
Openbare verlichting	330	Ja	Nee
Speelvoorzieningen	126	Nee	Nee
	10.274		

Voetnoot: De loonkosten zijn in bovenstaand overzicht niet opgenomen. In de begroting zijn de loonkosten namelijk per taakveld en niet per kapitaalgoed begroot. Vooral van kapitaalgoederen waaraan we zelf veel onderhoud plegen, zoals openbaar groen, is het budget in werkelijkheid hoger.

Uitbreiding areaal

In de gemeente wordt op verschillende plaatsen volop gebouwd. Dit leidt jaarlijks tot een significante groei van het areaal dat beheerd en onderhouden dient te worden. Uitgangspunt is dat voor de groei van het areaal als gevolg van de uitbreiding van de gemeente (autonome ontwikkelingen) voldoende onderhoudsbudgetten beschikbaar zijn. Dit is noodzakelijk om aan de gewenste kwaliteitsniveaus te kunnen blijven voldoen. De benodigde budgetten voor deze uitbreidingen worden onder andere verkregen uit de groeigelden vanuit de algemene uitkering. De areaaluitbreidingen en de bijbehorende toename van de beheerkosten worden jaarlijks geactualiseerd en inzichtelijk gemaakt. Op basis daarvan worden extra onderhoudsbudgetten aangevraagd.

Arealen

1. Wegen

Wegen zijn essentieel voor de bereikbaarheid van de gemeente en ondersteunen zowel inwoners als bedrijven. Door veranderingen in mobiliteit, zoals meer wandelen en fietsen, veranderen ook de eisen aan de inrichting van wegen en verharding. Dit biedt kansen om bij te dragen aan klimaatadaptatie, vergroening en circulariteit. Bij onderhoud en herinrichting streeft de gemeente naar zo min mogelijk hinder voor gebruikers. Een goed functionerend wegennet blijft daarbij belangrijk voor een aantrekkelijk ondernemersklimaat en een sterke lokale economie. (Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033)

In 2027 voeren we voor € 2.837.000 aan dagelijks onderhoud aan wegen uit. Daarnaast staat in het MJOP € 3.442.000 gepland voor groot onderhoud aan diverse asfaltwegen (voor de overige wegen zie ‘9. Gebieden’). Dit dekken we uit de voorziening Groot onderhoud WKW en de reserve Groot onderhoud (B094). In het MIP zijn investeringen van in totaal € 340.000 opgenomen voor een voetpad langs de Kruissloot, bermverharding langs de Jan Glijnisweg, de vervanging van het fietspad Westtangent nabij de Brilbeer en voor de aanpassing van de Dijkweg.

2. Riolering

Wij zorgen voor een veilige verwerking van afvalwater om risico’s voor de volksgezondheid te beperken en grond- en drinkwater te beschermen. Tegelijkertijd werken we aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving door wateroverlast te beperken, de waterkwaliteit te verbeteren en de gemeente beter bestand te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarbij stimuleren we het vasthouden en infiltreren van hemelwater waar dat mogelijk is. Ook dragen we bij aan de energietransitie en een circulaire economie door rekening te houden met de toenemende druk op de ondergrond, waterstromen zoveel mogelijk te scheiden en kansen te benutten voor het hergebruik van water, energie en grondstoffen. (Programma Stedelijk Water en Rioleringen 2022-2027)

In 2027 voeren we voor € 1.267.000 aan dagelijks onderhoud aan riolering uit. Daarnaast staat in het kostendekkingsplan riolering (KDP) € 6.285.000 gepland voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen aan diverse riolen en gemalen. Dit dekken we uit de spaarvoorziening riolering. In het MIP zijn investeringen voor eerste aanleg van totaal €1.243.000 opgenomen voor de aanleg van een nieuw deel van De Draai.

3. Waterhuishouding

Water en oevers zijn belangrijk voor biodiversiteit en bieden leefgebied aan diverse planten- en diersoorten. Daarnaast hebben zij een recreatieve waarde, onder meer voor de pleziervaart. De gemeente streeft naar een goede balans tussen ecologische, recreatieve en functionele belangen, zodat water en oevers van waarde blijven voor zowel mens als natuur. (Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033)

Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier onderhoudt de watergangen in het binnenstedelijk gebied, de gemeente onderhoudt de watergangen in het buitengebied. In 2027 voeren we voor € 134.000 aan dagelijks onderhoud aan de watergangen uit. In het MIP zijn geen nieuwe investeringen opgenomen.

4. Groen

De gemeente zet in op een groene, gezonde, klimaatbestendige en biodiverse leefomgeving. Groen en bomen worden behouden en waar mogelijk versterkt vanwege hun waarde voor mens, dier en leefomgeving. Biodiversiteit, dierenwelzijn en de identiteit van de openbare ruimte krijgen hierbij nadrukkelijk aandacht. Verlies van groen wordt zorgvuldig afgewogen en zo mogelijk gecompenseerd. Daarnaast stimuleert de gemeente inwoners om bij te dragen aan een aantrekkelijke openbare ruimte en biedt zij ruimte voor honden, met oog voor andere gebruikers (Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033).

In 2027 voeren we voor € 2.284.000 aan dagelijks onderhoud aan groen uit. Voor groot onderhoud zie ‘9. Gebieden’. Daarnaast voeren we werkzaamheden uit voor het herstellen van de boomstructuren. Deze dekken we uit de daarvoor opgerichte bestemmingsreserve. In het MIP zijn geen nieuwe investeringen opgenomen.

5. Gebouwen

We hebben op dit moment geen lokaal beleidskader voor de gemeentelijke gebouwen.

In 2027 voeren we voor € 2.826.000 aan dagelijks onderhoud aan gemeentelijke gebouwen uit. Daarnaast staat in het MJOP € 2.176.000 gepland voor groot onderhoud aan diverse gebouwen. Dit dekken we uit de Voorziening Groot Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen, de voorziening Gebouwen in beheer Sport NV en de reserve Groot onderhoud (B094). In het MIP zijn investeringen van totaal € 22.550.000 opgenomen voor onder andere de vervanging van de school Het Baken en de nieuwbouw van een derde schoollocatie in De Draai en een nieuwe school in het Stationsgebied.

6. Civiele kunstwerken

Bruggen hebben een belangrijke functie voor mensen om zich te kunnen verplaatsen binnen de gemeente. Echter zijn bruggen relatief duur om aan te leggen en te onderhouden, dit geldt met name voor de beweegbare bruggen (Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033).

In 2027 voeren we voor € 470.000 uit aan dagelijks onderhoud aan civiele kunstwerken. Daarnaast staat in het MJOP € 724.000 gepland voor groot onderhoud aan diverse civiele kunstwerken, welke we dekken uit de voorziening Groot onderhoud WKW en de reserve Groot onderhoud (B094). In het MIP staan investeringen van totaal € 1.279.000 opgenomen voor de vervanging van diverse kunstwerken en beschoeiingen.

7. Openbare verlichting

Openbare verlichting draagt bij aan verkeersveiligheid, sociale veiligheid en leefbaarheid. De gemeente streeft naar kwalitatief goede, herkenbare en duurzame verlichting, met aandacht voor het beperken van lichthinder en energieverbruik. Op sommige locaties wordt bewust geen verlichting toegepast om donkerte en natuurwaarden te behouden, terwijl op plekken waar de veiligheid daarom vraagt juist extra verlichting wordt ingezet (Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033).

In 2027 voeren we voor € 330.000 aan dagelijks onderhoud aan openbare verlichting uit. Daarnaast staat in het MJOP € 467.000 gepland voor groot onderhoud aan diverse objecten. Dit dekken we uit de Voorziening Groot Onderhoud Openbare Verlichting. In het MIP staan investeringen van totaal € 48.000 opgenomen voor de vervanging van diverse schakelkasten.

8. Speelvoorzieningen

Buitenspelen is belangrijk voor de ontwikkeling, beweging en sociale contacten van kinderen. De gemeente zorgt daarom voor veilige en aantrekkelijke speelvoorzieningen die aansluiten bij de behoeften van de buurt. Omdat de samenstelling van wijken verandert, groeit het speelruimte aanbod waar mogelijk mee. Naast formele speelplekken stimuleert de gemeente ook een kindvriendelijke openbare ruimte, zodat kinderen en jongeren overal kunnen spelen, bewegen en elkaar ontmoeten (Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033).

In 2027 voeren we voor € 126.000 aan dagelijks onderhoud aan openbare verlichting uit. In het MIP zijn investeringen van totaal € 1.093.000 opgenomen voor de vervanging van de diverse speeltoestellen en ondergronden.

9. Gebieden

Naast het onderhoud aan de afzonderlijke kapitaalgoederen voeren we ook integraal onderhoud uit in beheergebieden. Dit betreft onderhoud aan de verharding en sierplantsoen.

De lopende projecten zijn:

- Molenwijk (Heerhugowaard (noordoost)): In 2024 zijn we gestart met de participatie. Vanwege de wens om meer circulair te werken, hebben we meer tijd genomen voor onderzoek en uitwerking. Planning: de uitvoering is gestart in 2026 en duurt naar verwachting tot 2028.
- Bomenbuurt (Zuid-Scharwoude): In 2024 is gestart met de voorbereiding en participatie. Planning: de uitvoering is gestart in 2026 en duurt naar verwachting tot 2028.
- Rustenburgerweg: In 2025 is gestart met de voorbereiding en participatie. Planning: de uitvoering start na de afronding van het noordwestelijk deel van de Molenwijk.
- C. Fabritiuspark: In 2025 is gestart met de voorbereiding en participatie. Het project voor de woonstraat is vanuit gebiedsregie aangevuld met een project park. De uitvoering voor de woonstraat start in 2027.
- De Noord (midden): In 2026 is gestart met de eerste voorbereiding en participatie. Planning: de uitvoering start naar verwachting in 2028.
- Recreatiebuurt (noordoost): In 2026 is gestart met de eerste voorbereiding. Planning: de verdere voorbereiding en participatie starten in 2027. De uitvoering start naar verwachting in 2028.
- Vogelbuurt (Sint Pancras): In 2026 is gestart met de eerste voorbereiding. Planning: de verdere voorbereiding en participatie starten in 2027. De uitvoering start naar verwachting in 2028.

Nieuwe projecten zijn:

- Vissenbuurt en ’t Kruis (midden): hiermee gaan we vanaf 2027 aan de slag.
- We dragen bij aan de revitalisatie van De Frans. Hiervoor is in totaal € 1.705.000 geraamd. Dit dekken we uit de voorziening Groot onderhoud WKW en de reserve Groot onderhoud (B094).

3.4 Financiering

Inleiding

Met de paragraaf Financiering informeren wij u over de wijze waarop de gemeente Dijk en Waard benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen uitzet.

De wet Financiering decentrale overheden (Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof) en de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden vormen het wettelijk kader voor de financiering. Ook met de richtlijnen uit het BBV, de financiële verordening, het Treasurystatuut en de beleidsregels voor het verstrekken van gemeentegaranties en geldleningen wordt rekening gehouden.

Tevens leest u in deze paragraaf wat op hoofdlijnen de verwachte ontwikkelingen zijn op het gebied van financiering van de gemeente voor de jaren 2027 tot en met 2030.

Treasury- en rentebeleid

De gemeente voert een zorgvuldig treasurybeleid. Treasury houdt zich bezig met risico's die samenhangen met alle (toekomstige) kasstromen. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de bepalingen van de bestaande leningenportefeuille (onder andere herfinanciering en renteaanpassingen).

Het treasurybeleid is voornamelijk gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door het resultaat en vermogen te beschermen tegen financiële risico's en de organisatie financierbaar te houden. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van liquiditeitenplanningen.

De belangrijkste uitgangspunten en beleidsvoornemens zijn:

- Zorgen voor voldoende financierbaarheid op korte en lange termijn;
- Zorgen voor passende financieringslasten;
- Beheersen van rente- en/of financieringsrisico's;
- Risicomijdend afgeven van nieuwe garanties/borgstellingen;
- Zorgen voor een effectief, veilig en efficiënt betalingsverkeer;
- Actief onderhouden van contacten met marktpartijen om toegang tot de financiële markten open te houden.

Deze uitgangspunten leiden tot het zo nauwkeurig mogelijk toepassen van de 'matching' tussen opgenomen gelden, uitgezette gelden, verwachte inkomsten en verwachte uitgaven. Daarnaast wordt actief gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om te zorgen voor passende financieringslasten. Dit resulteert onder meer in het maximaal betrekken van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm bij financieringsbeslissingen. In geen geval worden deze limieten langer dan toegestaan overschreden, tenzij de toezichthouder daarvoor vooraf toestemming heeft gegeven.

Overheden worden als collectief zeer betrouwbaar geacht en worden door geldverstrekkers als zeer kredietwaardig beschouwd. Als gevolg hiervan is de toegang tot financiële markten voor de gemeente Dijk en Waard gegarandeerd en kan tegen relatief voordelige voorwaarden worden geleend.

Over de activa (zoals grond, gebouwen en grondexploitaties) van de gemeente wordt een interne rekenrente toegerekend aan de exploitatie. Op deze manier wordt de externe financiering van de gemeente door het aantrekken van geldleningen doorbelast naar de met deze geldleningen aangekochte activa.

In de huidige (bij de Jaarrekening 2025) vastgestelde grondexploitaties wordt gerekend met 0,55%. Voor de overige activa wordt in 2026 ook een rentepercentage van 0,55% gehanteerd.

De notitie rente 2023 van de commissie BBV geeft aan dat de omslagrente voor zowel de grondexploitaties als de overige activa maximaal 0,50% mag afwijken van het werkelijke rentepercentage. Nieuw is dat vanaf 2025 voor grondexploitaties geen onderscheid meer wordt gemaakt in het BBV, waardoor de rentetoerekening plaatsvindt op basis van de reguliere omslagrente. Voor 2027 is ervoor gekozen om het rentepercentage niet af te ronden, maar het werkelijke rentepercentage toe te passen. Voor zowel de grondexploitaties als de overige activa wordt daarom voor 2027 een omslagpercentage van 0,46% gehanteerd.

Jaarlijks wordt bezien of de rekenrentes nog aansluiten op de regelgeving van het BBV. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van het rentebeleid stelt de raad de rentepercentages voor het komende begrotingsjaar vast. Met de vastgestelde percentages wordt ook de Jaarrekening 2027 opgemaakt. Naast het bovenstaande worden bij de Begroting nog twee rentepercentages voor 2027 vastgesteld:

Het rentepercentage voor erfpacht wordt berekend aan de hand van het gemiddelde rentepercentage over de afgelopen vijf jaar van een lineaire geldlening bij de BNG Bank met een looptijd van tien jaar vermeerderd met een opslag van 1% voor administratie en risicoafdekking. Het gemiddelde rentepercentage over de afgelopen vijf jaar is 2,82%. Dit resulteert in een rentepercentage voor erfpacht van 3,82%. Het rentepercentage voor overige vergoedingen (rente te late betalingen en rente optieverlening) wordt berekend aan de hand van de hypotheekrente voor een geldlening met een looptijd van dertig jaar (waarvan tien jaar vast) op basis van annuïteiten vermeerderd met een opslag van 1% voor administratie en risicoafdekking. Het rentepercentage voor een dergelijke lening bedraagt 4,15%. Dit resulteert in een rentepercentage voor rente te late betaling en optieverlening van 5,15%.

Renteschema

Onderstaand schema toont de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening op het taakveld Treasury:

Renteschema		Bedragen x € 1.000
a	De externe rentelasten over korte/lange financiering	1.795
b	De externe rentebaten	-125
	Saldo rentelasten en rentebaten	**1.670**
c	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
d	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	0
	Saldo door te berekenen externe rente	**0**
e	Rente over eigen vermogen	0
f	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0
	Totaal aan taakvelden (inclusief overhead) toe te rekenen rente	**0**
g	De werkelijk aan taakvelden (inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-1.776
	Renteresultaat op het taakveld Treasury	**-106**

Het voordelig renteresultaat ontstaat doordat minder rente wordt betaald aan de bank dan er wordt toegerekend aan de taakvelden.

Renteontwikkeling

Na jaren van daling van de tarieven van langlopende leningen naar historisch lage percentages, zijn de tarieven vanaf 2023 in een stijgende lijn terechtgekomen. Dit komt voornamelijk door de maatregelen van de Europese Centrale Bank (ECB) om de inflatie te beteugelen als gevolg van de oorlogen in Oekraïne en het Midden-Oosten. Nieuwe langlopende leningen kunnen momenteel (september 2026) worden aangetrokken voor percentages tussen de 3,30 en 4,05 procent, afhankelijk van de vorm en looptijd. Analisten verwachten voor de komende jaren een gelijkblijvend tot licht stijgend niveau van de tarieven voor langere rentevaste periodes. Belangrijke factoren die van invloed kunnen zijn op deze verwachtingen zijn geopolitieke spanningen, inflatie, economische groei en het beleid van de ECB en de Amerikaanse Federal Reserve.

Ook de tarieven van kortlopende leningen (1 jaar en korter) zijn, na jaren van daling naar historisch lage percentages, in een stijgende lijn terechtgekomen. Nieuwe kortlopende leningen kunnen momenteel worden aangetrokken voor ongeveer 2,60 procent. Analisten verwachten ook hier voor de komende jaren een ongeveer gelijkblijvend tot licht stijgend niveau.

Liquiditeitenplanning en ontwikkeling leningportefeuille

De gemeente houdt de liquiditeitenplanning met inachtneming van de grondexploitaties, investeringsplannen en de te betalen aflossingen scherp in de gaten. Het liquiditeitensaldo wordt goed bewaakt en waar dat nodig is kan, ter overbrugging en ter voorkoming van het uitkomen boven de kasgeldlimiet voor langer dan drie kwartalen, een langlopende lening worden aangetrokken.

Op basis van de liquiditeitenplanning is de verwachting dat de gemeente de komende jaren meerdere langlopende leningen zal aantrekken. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwachte investeringen. Voor de ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt verwezen naar de prognose meerjarenbalans. De investeringen zullen daarnaast zorgen voor een toename van de schuldpositie van de gemeente. Kengetallen bij de ontwikkeling van de schuldpositie vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De gemeente hanteert voor haar financiering de methode van totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat de gemeente in principe geen financiering aantrekt voor specifieke projecten, maar alle inkomsten en uitgaven tezamen financiert. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency.

De huidige leningportefeuille van de gemeente bestaat uit de volgende langlopende leningen:

Leningportefeuille Dijk en Waard 2027					Bedragen x € 1.000	
Lening	**Boekwaarde 1-1-2027**	**Aflossing 2027**	**Boekwaarde 31-12-2027**	**Rente-percentage**	**Rente 2027**	**Laatste jaar**
1	4.320	270	4.050	1,070%	46	2042
2	58.105	3.632	54.474	1,050%	610	2042
3	5.760	360	5.400	1,110%	64	2042
4	929	929	0	-0,155%	-1	2027
5	2.556	1.278	1.278	-0,120%	-3	2028
6	*1.236*	*220*	*1.016*	*5,810%*	*72*	*2031*
7	*754*	*134*	*620*	*5,800%*	*44*	*2031*
Totaal	**73.659**	**6.822**	**66.837**		**831**	

De boekwaarde van de langlopende leningen bedraagt per 1 januari 2027 € 73,7 miljoen. Hiervan is € 2,0 miljoen doorgeleend aan een woonstichting. Er wordt in 2027 € 6,8 miljoen afgelost op bestaande leningen (waarvan € 0,3 miljoen indirect wordt betaald door de woonstichting).

De leningen 1, 2 en 3 zijn het resultaat van het herfinancieren van een groot deel van het leningenpakket begin 2022. Hiermee is destijds een groot gedeelte van de schuldpositie voor een lange termijn geleend tegen een laag rentepercentage. De leningen 4 en 5 zijn nog het resultaat van financiering uit de periode van negatieve rentepercentages. Lening 6 en 7 zijn doorverstrekt aan een woonstichting. De jaarlijks te betalen rente en aflossing wordt op hetzelfde moment aan de gemeente betaald door deze woonstichting.

Renterisiconorm en kasgeldlimiet

Renterisiconorm

Een belangrijk uitgangspunt in de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan lange financiering, dat wil zeggen een rente met een typische looptijd van langer dan één jaar, is in de Wet Fido de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Dat betekent dat in een jaar 20% van het begrotingstotaal mag worden vernieuwd (herfinanciering en/of renteherziening). Het doel hiervan is dat gemeenten hun vaste leningportefeuille zodanig spreiden dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden verdeeld.

In onderstaande tabel vindt u de berekening van de renterisiconorm voor de jaren 2027 t/m 2030.

Renterisiconorm				Bedragen x € 1.000
	2027	**2028**	**2029**	**2030**
1. Renteherzieningen	0	0	0	0
2. Aflossingen	6.822	5.914	4.658	4.681
3. Renterisico (1 + 2)	**6.822**	**5.914**	**4.658**	**4.681**
4. Renterisiconorm	69.482	69.482	69.482	69.482
5. Ruimte onder renterisiconorm	**62.660**	**63.568**	**64.824**	**64.801**

Berekening renterisiconorm 2027	
4.a Begrotingstotaal 2027	347.408
4.b Vastgesteld percentage	20%
4. Renterisiconorm 2027 (4.a * 4.b / 100)	69.482

Kasgeldlimiet

Om een grens te stellen aan korte financiering, dat wil zeggen een rente met een typische looptijd tot één jaar, is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De gemiddelde korte financiering (de netto vlottende schuld) moet elke drie maanden getoetst worden aan de kasgeldlimiet. Hiertoe wordt het gemiddelde genomen van de korte financiering per aanvang van de drie kalendermaanden in een kwartaal. Het doel van de kasgeldlimiet is om het risico van rentefluctuaties voor kort lenen te beperken.

In onderstaande tabel vindt u de berekening van de kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet	Bedragen x € 1.000
6.a Begrotingstotaal 2027	347.408
6.b Vastgesteld percentage	8,50%
6. Kasgeldlimiet 2027 (6.a * 6.b / 100)	29.530

De gemeente Dijk en Waard heeft, binnen de gestelde normen en limieten, voldoende ruimte om de benodigde gelden op een geschikte wijze (kort of lang) aan te trekken. De verwachting is dan ook dat de gemeente binnen de renterisiconorm en kasgeldlimiet blijft.

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht gesteld voor gemeenten. Dit heeft namelijk een positief effect op de omvang van de overheidsschuld (EMU-schuld). Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden, waaronder gemeenten, al hun liquide middelen en beleggingen aanhouden in de Nederlandse schatkist bij het ministerie van Financiën en niet langer financiële middelen en vermogen bij private partijen buiten de schatkist houden.

Gemeenten mogen hun overtollige financiën tot een bepaald bedrag buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Voor gemeenten met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000. Voor de gemeente Dijk en Waard bedraagt het drempelbedrag in 2027 € 6.948.000. Wanneer de gemeente verwacht in een kwartaal gemiddeld meer overschotten te hebben dan het drempelbedrag, moet een gedeelte tijdelijk bij het Rijk worden ondergebracht.

3.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Een professionele, wendbare en toekomstbestendige organisatie vormt de basis voor een gemeente die haar maatschappelijke opgaven succesvol kan uitvoeren. Een solide bedrijfsvoering ondersteunt het bestuur, de organisatie en de uitvoering van gemeentelijke taken en draagt bij aan een betrouwbare, doelmatige en financieel gezonde gemeente. Zo ondersteunen bij het realiseren van de ambities van Dijk en Waard, waar nodig in afstemming met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

We blijven onze bedrijfsvoering ontwikkelen om in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen, de groei van onze gemeente en de opgaven van de toekomst. Dit doen we onder meer door:

Dat doen we onder meer door:

1. Het ondersteunen en adviseren van bestuur en organisatie, zodat zij hun taken zorgvuldig, transparant en doelmatig kunnen uitvoeren.
2. Het verder ontwikkelen van een professionele, wendbare organisatie door te investeren in leiderschap, samenwerking en de organisatiewaarden: Verbinding, Vakmanschap en Vooruitgang.
3. Het versterken van de digitale informatievoorziening, informatieveiligheid, informatiebeheer, datagedreven werken, verantwoorde AI-toepassingen en moderne ICT als basis voor een betrouwbare, toegankelijke en toekomstbestendige organisatie.
4. Het versterken van de bedrijfsvoering, de planning-en-controlcyclus en de financiële sturing, zodat de gemeente doelmatig, transparant en financieel gezond blijft.

Ontwikkeling van de organisatie

Gezamenlijk hebben we geconstateerd dat we, na jaren van investeren, aan alle fusiedoelen voldoen. Het fundament staat: er is één organisatie, de structuur is duidelijk en de basis is op orde. We ontwikkelen ons nu verder naar een volgende fase. Waar de periode direct na de fusie vooral gericht was op het op orde brengen van de basis, ontstaat nu meer ruimte om daadwerkelijk verschil te maken voor de inwoners van Dijk en Waard.

Het team HR levert ook in deze nieuwe fase een doelgerichte bijdrage. De ontwikkeling van de organisatie staat niet stil en we blijven ons ontwikkelen om het verschil te kunnen maken voor onze inwoners. Goed werkgeverschap en goed werknemerschap staan daarbij centraal. Vanuit onze kernwaarden vakmanschap, verbinding en vooruitgang zetten wij in op verschillende aandachtsgebieden. Zo richten we ons op de toekomst van onze organisatie en medewerkers via strategische personeelsplanning, dragen we bij aan een passende werkomgeving door middel van onder andere activiteitgericht werken, spelen we in op externe ontwikkelingen, waaronder wet- en regelgeving, en ontwikkelen we beleidsuitgangspunten die de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers bevorderen, met aandacht voor vitaliteit en mobiliteit.

Leren en ontwikkelen

We blijven aandacht besteden aan de verdere uitwerking van onze visie op Leren en Ontwikkelen. Dit komt tot uiting in een divers en kwalitatief aanbod voor onze medewerkers, op uiteenlopende onderwerpen en waar mogelijk afgestemd op individuele behoeften.

Vitaliteit en verzuim

Het ziekteverzuimpercentage ligt momenteel op een laag niveau van 5%. Onze inzet blijft erop gericht dit percentage te behouden. Trainingen voor leidinggevenden, waarmee zij goed worden toegerust voor het voorkomen van verzuim en het begeleiden van zieke medewerkers, leveren hieraan een belangrijke bijdrage

.

Werving en selectie

De eerder vastgestelde wervingsstrategie wordt geactualiseerd en verder uitgevoerd. Daarmee sluit onze aanpak nog beter aan op de ontwikkelingen en uitdagingen van de huidige arbeidsmarkt.

Ondersteuning en advisering

In 2027 blijven we ons inzetten voor een professioneel, betrouwbaar en wendbaar bestuur. Met deskundige advisering, procesbegeleiding en een zorgvuldige voorbereiding van besluiten ondersteunen wij het bestuur bij kwalitatief hoogwaardige besluitvorming. We verkennen en testen de inzet van AI als ondersteunend instrument binnen onze advisering en investeren in de verdere ontwikkeling van medewerkers om hun expertise op het gebied van bestuurlijke besluitvorming te versterken.

In 2027 zetten we ook in op het verder versterken van juridische kwaliteit. De juridische kennisbank wordt geactualiseerd en we faciliteren de ontwikkeling van juridische vakkennis door onderlinge kennisdeling en gerichte trainingen, deels in eigen beheer. Door vroegtijdig juridisch advies in processen te betrekken, beperken we risico's en vergroten we de uitvoerbaarheid van beleid en besluiten. De klantgesprekken van de juridisch adviseurs met de leidinggevenden dragen bij aan een vroegtijdige signalering van mogelijke ontwikkelingen zodat daarop adequaat kan worden ingespeeld . In 2027 werken we verder aan de integrale- en strategische aanpak van opgaven.
We blijven leren van binnengekomen bezwaren, klachten en verzoeken om informatie (Woo). Analyse van deze signalen levert waardevolle input op waarmee we onze dienstverlening kunnen verbeteren. Managementinformatie over doorlooptijden, volumes en trends stelt ons in staat om gericht bij te sturen en ons proces waar nodig aan te passen. We meten onze effectiviteit onder andere aan de hand van de tijdige en zorgvuldige afhandeling van bezwaarschriften en klachten én de tevredenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties over onze ondersteuning en dienstverlening.

Er is een trend waarneembaar dat meer bezwaarschriften, klachten en Woo verzoeken met behulp van AI worden gemaakt. Deze trend leidt tot een verhoging van het aantal (het is makkelijker geworden) en de omvang (meer door AI gegenereerde bezwaargronden bijvoorbeeld) van de verzoeken. Dat zet nu al druk op de capaciteit en de verwachting is dat dit in 2027 en verder nog gaat toenemen. Ondanks dat efficiency in de behandeling van deze verzoeken wordt gezocht blijft het mensenwerk in lijn met onze dienstverleningsvisie. In 2027 wordt deze trend gemonitord en zal mogelijk moeten leiden tot capaciteitsaanpassingen.

Informatievoorziening en ICT

Een goede informatievoorziening en betrouwbare ICT zijn randvoorwaarden voor een effectieve bedrijfsvoering en dienstverlening. In 2027 investeren wij in de continuïteit, beschikbaarheid, veiligheid en beheersbaarheid van onze digitale voorzieningen.

Wij versterken onze informatiehuishouding en vertalen nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van informatiebeheer, privacy en informatieveiligheid naar beleid, processen en concrete verbetermaatregelen. Daarbij werken wij samen met ketenpartners en gemeenschappelijke regelingen. Om de continuïteit van onze dienstverlening te waarborgen investeren wij in cyberweerbaarheid, crisisbeheersing en de verdere versterking van onze risicobeheersing en beveiligingsmaatregelen, mede in het kader van de Cyberbeveiligingswet (NIS2).

Daarnaast investeren wij in digitaal vakmanschap van medewerkers en bestuurders. Hiermee zorgen wij ervoor dat de organisatie digitale ontwikkelingen verantwoord kan toepassen en de kwaliteit van de dienstverlening kan blijven verbeteren.

De omvang van de digitale opgaven overstijgt de beschikbare uitvoeringscapaciteit. Hierdoor is een gefaseerde uitvoering noodzakelijk en kunnen niet alle wensen en ontwikkelingen gelijktijdig worden gerealiseerd. Prioriteit wordt gegeven aan wettelijke opgaven, informatieveiligheid, bedrijfscontinuïteit en maatregelen met de grootste bijdrage aan een betrouwbare dienstverlening. Daarbij is het de verwachting dat investeringen in formatie en middelen onontkoombaar zijn om benodigde stappen te kunnen blijven zetten in de digitale ontwikkeling en te kunnen voldoen aan vastgestelde plannen in het coalitieakkoord. Dit wordt verder inzichtelijk gemaakt na vaststelling van de nieuwe Visie op digitale ontwikkeling van de organisatie.

Informatiebeveiliging

Digitale dreigingen nemen, versterkt door AI, toe en nieuwe Europese en nationale wetgeving maakt de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging en gegevensbescherming nadrukkelijker. Dit vraagt om een organisatie die digitale risico's kent, beheerst en hierop stuurt. We werken toe naar een situatie waarin de gemeente aantoonbaar in control is op informatiebeveiliging en gegevensbescherming.

Met het verder versterken van de digitale weerbaarheid van de gemeente beschermen we de privacy, veiligheid en zeggenschap over gegevens van inwoners, ondernemers en medewerkers en borgen we de continuïteit van onze dienstverlening.

We geven hierbij prioriteit aan processen en systemen waarvan uitval, verstoring of misbruik grote gevolgen kunnen hebben voor inwoners, ondernemers en de gemeentelijke dienstverlening. We zetten de stap van afzonderlijke activiteiten naar een meer samenhangende en risicogerichte aanpak van informatiebeveiliging en gegevensbescherming:

- Risico's, (keten-) afhankelijkheden en verantwoordelijkheden verder in beeld brengen
- Eigenaarschap beleggen binnen de organisatie
- Investeren in kennis en bewustwording om risico's tijdig te herkennen
- Versterken sturing op en rapportage over risico's
- Actualiseren procedures informatiebeveiliging en gegevensbescherming

We zetten verder in op het versterken van de samenwerking met regiogemeenten en andere overheidsorganisaties. Door kennis, ervaringen en waar mogelijk voorzieningen te delen, vergroten we gezamenlijk de digitale weerbaarheid en werken we aan een meer samenhangende aanpak van informatiebeveiliging, gegevensbescherming en digitale autonomie.

Dijk en Waardse P&C cyclus

De gemeente Dijk en Waard werkt aan een solide en toekomstbestendige financiële huishouding, zodat de ambities van de gemeente op een verantwoorde wijze kunnen worden gerealiseerd. In 2027 ontwikkelen we de planning- en-controlcyclus verder, zodat bestuur en raad tijdig beschikken over betrouwbare stuurinformatie, inzicht hebben in de voortgang van maatschappelijke opgaven en goed onderbouwde keuzes kunnen maken. We monitoren gedurende het jaar de financiële en inhoudelijke ontwikkelingen, maken risico's en financiële consequenties transparant en sturen waar nodig tijdig bij. Daarmee dragen we bij aan een structureel sluitende begroting, een gezonde financiële positie en zorgvuldige besluitvorming. De nieuwe programmastructuur ondersteunt een integrale sturing op maatschappelijke opgaven, een heldere verantwoording over de resultaten die we samen willen bereiken en begrijpelijke planning-en-controlstukken voor raad en inwoners.

Communicatie

Onze communicatie is begrijpelijk, herkenbaar en relevant. We willen dat inwoners kunnen zeggen: “Dit begrijp ik. Dit herken ik. Hier kan ik iets mee”.

De groei van Dijk en Waard en de veranderingen in de leefomgeving vragen om samenhangende communicatie die het begrip, de betrokkenheid en de samenredzaamheid van inwoners versterkt. Daarom zetten we in op gebiedscommunicatie en versterken we onze regie bij project- en omgevingscommunicatie. We laten inwoners zien wat er in hun omgeving verandert, wat zij daarvan merken en welke mogelijkheden er zijn om zelf, samen met buurtgenoten of met maatschappelijke partners bij te dragen aan een prettige leefomgeving. Door goede afstemming met onze partners bieden we inwoners één duidelijk en consistent verhaal, zodat zij weten wat er speelt en waar zij terecht kunnen voor informatie, ondersteuning of initiatieven in hun buurt.

We professionaliseren de risico- en crisiscommunicatie. Dreigingen zoals cyberaanvallen, extreem weer en maatschappelijke spanningen vragen om een betrouwbare en goed voorbereide overheid. We zetten in op zowel preventieve communicatie (zoals strategische advisering en campagnes) als communicatie tijdens en na incidenten (zoals persvoorlichting en bewonerscommunicatie). Daarmee dragen we bij aan de weerbaarheid en het vertrouwen van inwoners.

Een betrouwbare overheid zorgt voor continuïteit in informatiestromen en sluit aan op wat er leeft in de samenleving. Daarom versterken we onze eigen communicatiekanalen en vergroten we het bereik daarvan. Ook zoeken we actief contact met pers en media en ondersteunen we het bestuur bij een zichtbare positie in de samenleving en regio.

We ondersteunen ontwikkelingen die invloed hebben op het werk van medewerkers en bijdragen aan betere dienstverlening en een open overheid die meer naar buiten gericht is. Voorbeelden zijn gebiedsgericht werken, de Sociale Teams, digitalisering en de verbouwing van het gemeentehuis.

Tot slot neemt de vraag naar communicatieadvies en ondersteuning binnen de organisatie toe. Dit vraagt om scherpe prioritering en inzet op de opgaven met de grootste maatschappelijke impact.

3.6 Verbonden partijen

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Cocensus ***www.cocensus.nl***

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Heemskerk		
Openbaar belang	Het uitvoeren van de werkzaamheden met betrekking tot het heffen en invorderen van decentrale belastingen en heffingen.		
Vertegenwoordiging	Het bestuur is samengesteld uit een Dagelijks Bestuur (DB) en een Algemeen Bestuur (AB). Het DB vergadert vijf keer per jaar. Twee van deze vergaderingen worden opgeschaald tot een AB-vergadering, met name om de jaarrekening en de begroting vast te stellen. Wethouder J. John vertegenwoordigd de gemeente Dijk en Waard in zowel het DB als het AB.		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam		
Financieel	***Bedragen x € 1.000***		
Eigen vermogen 01-01-2027	116	31-12-2027	311
Vreemd vermogen 01-01-2027	14.177	31-12-2027	13.484
Resultaat 2027	195		
Bijdrage 2027	1.609		
Financieel belang	Bij de berekening van de bijdragen per gemeente is gebruik gemaakt van een rekenmodel. In dat model zijn de belangrijkste factoren het aantal objecten gesplitst naar woningen en niet-woningen en de specifieke heffingen per gemeente.		

Overig

Risico's	De volgende risico's zijn gekwantificeerd in de weerstandsparagraaf: Cyberaanval en overtreden van de privacywetgeving. Voor deze risico's zijn beheersmaatregelen getroffen.
Ontwikkelingen	Er zijn minder WOZ-bezwaren ingediend dan in 2023. Dit komt waarschijnlijk door een wetswijziging die het verdienmodel van No Cure No Pay bureaus beperkt. Gemeente Landsmeer zal op 1 januari 2025 toetreden tot de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast participeert Cocensus in een project genaamd "check uw eigen woning". Er wordt een pilot gestart met de gemeente Heiloo in 2025. In dit project wordt de burger een actieve mogelijkheid te geven om de staat van onderhoud van en in de woning op diverse elementen in te vullen hetgeen kan worden meegenomen in de waarde, juist op die bezwaargevoelige onderdelen die een taxateur bij de waardering van een woning niet altijd kan zien. Uiteindelijk leidt dit tot een betere WOZ-waarde en een verlaging van het aantal bezwaren. Daarnaast kan het bijdragen aan een grotere betrokkenheid van de burger bij de WOZ-waarde en zeker ook tot een groter wederzijds vertrouwen in de relatie burger-overheid.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	De GGD Hollands Noorden - bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord. - bewaakt door gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden. - beschermt tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting. - bevordert individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van de gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg. Onder de kapstok 'Health in all policies' zijn alle werkzaamheden ingekaderd in vier focuslijnen: - Gezond opgroeien, waaronder het consultatiebureau en andere activiteiten voor jeugdpreventie; - Gezond ouder worden, waaronder aandacht voor gezonde leefstijl, psychosociale gezondheid en gezonde leefomgeving; - Meedoen naar vermogen, waaronder aandacht voor zorgmijders en personen met onbegrepen gedrag en mede uitvoering geven aan de Wet verplichte GGZ (Wvggz); - Gezonde leefomgeving, waaronder proactieve inzet op preventie & gezonde leefstijl en bestrijding van (nieuwe) infectieziekten. Meer algemeen zijn de hoofdtaken: - ondersteuning van gemeenten bij realisatie en uitvoering van lokaal gezondheidsbeleid; - uitvoering van wettelijk opgelegde taken zoals: infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, Rijksvaccinatieprogramma, jeugdgezondheidszorg, publieksvoorlichting en gezondheidsbevordering.
Vertegenwoordiging	Wethouder A. Tromp is lid van het Algemeen Bestuur van de GGD HN
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

	Bedragen x € 1.000		
Eigen vermogen 01-01-2027	1.551	31-12-2027	1.654
Vreemd vermogen 01-01-2027	24.470	31-12-2027	24.168
Resultaat 2027	0		
Bijdrage 2027	6.762		
Financieel belang			

Overig

Risico's	De GGD schat het totale risico voor 2027 in op €1.020.000. Als hoog risico ingeschat zijn de Frictiekosten door bezuinigingsopgave met een risicobedrag van € 692.000. Andere benoemde risico's zijn Verbetering basispakket & ziekteverzuim JGZ, Implementatie ICT-apparatuur, Hogere instroom Veilig Thuis en Seksuele gezondheid. Genoteerde risico's in de aanvullende taken zijn medische arrestantenzorg en Infectieziektebestrijding & pandemische paraatheid.
Ontwikkelingen	Een aantal in het oog springende ontwikkelingen bij de GGD HN zijn:

- de uitwerking en gevolgen van de bezuinigingsmaatregelen. De bezuinigingen gaan gepaard met afbouw van personeel. Dit brengt frictiekosten met zich mee.

- Seksuele gezondheidszorg wordt grotendeels gefinancierd met een Specifieke Uitkering (SPUK ASG). Deze regeling staat landelijke onder druk. Het rijk heeft aangekondigd dat de gelden vanaf 2026 met 10% worden gekort. De GGD heeft medewerkers in vaste dienst en loopt risico op doorlopende personeelskosten.

- De medische arrestantenzorg die de politie heeft aanbesteed is niet gegund aan de GGD. Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid wordt gefinancierd uit tijdelijke financiering door het Rijk. Het Kabinet heeft aangekondigd fors op de pandemische paraatheid te bezuinigen. De capaciteit die de GGD sinds Corona heeft opgebouwd, moet naar verwachting weer worden afgebouwd. De GGD kan dan niet meer adequaat reageren op nieuwe infectieziektedreigingen, opsporing daarvan en onverwachte uitbraken.

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) www.odnhn.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Hoorn
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van milieutaken in het samenwerkingsgebied. Het adviseren en ondersteunen van de deelnemers voor Omgevingswet.
Vertegenwoordiging	Deelnemer zijn de 16 gemeenten en de provincie. Er is een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Vanuit onze regio is een bestuurder uit Heiloo vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel ***Bedragen x € 1.000***

Eigen vermogen 01-01-2027	803	31-12-2027	803
Vreemd vermogen 01-01-2027	5.983	31-12-2027	6.030
Resultaat 2027	0		
Bijdrage 2027	1.643		
Financieel belang	Onze bijdrage is gebaseerd op de wettelijke taken die wij verplicht moeten afnemen e(gedeeltelijk) plustaken (o.a. advisering op milieu-aspecten)		

Overig

Risico's

De omgevingsdienst Noord-Holland Noord is niet robuust. Men heeft structureel middelen nodig om te kunnen voldoen. Deze middelen zijn vooralsnog niet beschikbaar (gesteld). Wel is een investeringsbudget aangemaakt welke gebruikt zal worden om te kunnen voldoen aan de robuustheidseisen. Vanuit de deelnemers is gevraagd bezuinigingsscenario's uit te werken. Nut en noodzaak van de gepresenteerde scenario's is onvoldoende aangetoond. Echter het doorvoeren van alle gepresenteerde bezuinigingsscenario's betekent dat deelnemers sommige taken terugkrijgen en wettelijke taken niet uitgevoerd worden. Daarom is door het Dagelijks Bestuur besloten om een onderzoek te laten uitvoeren en op basis daarvan verantwoorde keuzes te maken en voor te leggen aan de deelnemers.
Ziekteverzuim en krapte op de arbeidsmarkt blijven een rol spelen. Ondanks dat er stappen zijn gezet. Landelijk wordt gewerkt aan het oprichten van een vereniging voor de omgevingsdiensten waarin zij kunnen samenwerken en informatie kunnen uitwisselen, maar ook personeel kunnen opleiden.

Ontwikkelingen

De werkzaamheden van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord worden binnen drie programma's geleverd en verantwoord, namelijk:
- Milieutaken (wettelijk verplichte taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de deelnemende gemeenten en de provincie);
- VTH plustaken (extra taken zoals advisering milieuaspecten en overige ondersteuning voor milieugerelateerde taken die voor de deelnemende gemeenten en de provincie worden verzorgd), en;
- Overhead (kosten van huisvesting en management).

De provincie laat een verkenning uitvoeren naar effectievere samenwerking c.q. samenvoeging van de omgevingsdiensten in Noord-Holland. Er is vanuit de Dagelijks Bestuur opdracht gegeven om een efficiency onderzoek uit te voeren en de resultaten hiervan de gebruiken voor verantwoorde keuzes voor organisatieontwikkeling maar bezuinigingen. Er is een investeringsbudget gecreëerd van waaruit de eerste kosten gedekt kunnen worden om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. De oprichting van de vereniging voor de omgevingsdiensten wordt met het rijk besproken en zal in 2025/2026 met de deelnemers worden gecommuniceerd.

Recreatieschap Geestmerambacht

www.geestmerambacht.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Noord-Scharwoude
Openbaar belang	a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie. b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het onder sub a en b geformuleerde alsmede d. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde belangen.
Vertegenwoordiging	
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel	***Bedragen x € 1.000***		
Eigen vermogen 01-01-2027	546	31-12-2027	0
Vreemd vermogen 01-01-2027	3.543	31-12-2027	3.637
Resultaat 2027	-546		
Bijdrage 2027	468		
Financieel belang			

Overig

Risico's

Ontwikkelingen

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA) www.regionaalarchiefalkmaar.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar te maken voor een breed publiek.
Vertegenwoordiging	Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemers aan deze regeling. Wethouder B. Hoejenbos zit namens gemeente Dijk en Waard in het algemeen bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

	Bedragen x € 1.000		
Eigen vermogen 01-01-2027	362	31-12-2027	362
Vreemd vermogen 01-01-2027	1.121	31-12-2027	1.121
Resultaat 2027	0		
Bijdrage 2027	573		
Financieel belang	De bijdrage wordt bepaald naar rato van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten op 1 januari van het jaar.		

Overig

Risico's

Begin 2025 zijn de volgende risico's te onderscheiden die effect kunnen hebben op de financiele huishouding van het Regionaal Historisch Centrum:

1. Minder opbrengsten depotgebruik derden

Het risico dat verhuurcontracten worden opgezegd is een continu aanwezig risico. De overeenkomsten betreffen voornamelijk lang lopende contracten, dus de kans dat een van de partijen de overeenkomst opgezegd wordt laag ingeschat.

2. Hogere energiekosten

In 2025 wordt een renovatie en verduurzaming van de klimaatinstallatie uitgevoerd, die zal leiden tot een lager energieverbruik. De hierdoor verminderde energievraag en het gebruik van hernieuwbare energie (zonnepanelen, warmte-koude opslag) zou moeten leiden tot lagere kosten. Hoe dit zich vertaalt in de kosten is afhankelijk van de ontwikkeling van de energiemarkt.

Ontwikkelingen

Conform het vigerende beleidsplan, zullen twee thema's extra aandacht krijgen: het duurzaam bewaren van de digitale overheidsinformatie in het e-depot en het vergroten van de digitale dienstverlening aan burger en aangesloten overheden. Het project e-depot verloopt volgens planning en het streven is op korte termijn alle bij de GR aangesloten overheden hierop aan te sluiten. Voor de digitale dienstverlening zullen bestaande producten (zoals digitaliseren op verzoek, het geschiedenislokaal, het e-loket bouwdossiers en het WOO–loket) verder worden ontwikkeld.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

www.vrnhn.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Minder leed en schade door een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie.
Vertegenwoordiging	Het bestuur is samengesteld uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemers aan deze regeling. Burgemeester M.F. Poorter zit namens de gemeente Dijk en Waard in het Algemeen Bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

	Bedragen x € 1.000		
Eigen vermogen 01-01-2027	5.101	31-12-2027	6.235
Vreemd vermogen 01-01-2027	72.353	31-12-2027	77.074
Resultaat 2027	937		
Bijdrage 2027	7.356		
Financieel belang	Bij de berekening van de bijdragen per gemeente is gebruik gemaakt van een rekenmodel wat door een extern bureau jaarlijks wordt geactualiseerd op basis van de dan geldende parameters.		

Overig

Risico's	Een risico is een onzekere gebeurtenis waaruit financiële gevolgen kunnen voort vloeien, maar waarbij niet duidelijk is of de gebeurtenis zich gaat voordoen en hoe groot de financiële gevolgen kunnen zijn. Brandweervrijwilligers die van rechtswege overgaan in een arbeidsovereenkomst, langdurige uitval, IT-dreigingen, tekort ambulance verpleegkundigen, materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten en een aanbestedingsclaim zijn (niet limitatief) onderkende risico's. In de jaarstukken is vermeld dat de Veiligheidsregio in staat is om de onderkende risico's financieel te dragen.
Ontwikkelingen	Door het verwachte ravijnjaar heeft de VRNHN een bezuiniging van 4% doorgevoerd. Separaat wordt op rijksniveau gesproken over een korting van 10% op de BDuR gelden. Door de financiële druk in relatie tot de hoge inflatie en de economische onrust komen de vervangingsinvesteringen van alle materieel in de probleemzone. De VRNHN gaat een meerjarenplan opstellen om de begroting structureel sluitend te houden.

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	De gemeenschappelijke belangen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling te behartigen met betrekking tot een doelmatige, milieu hygiënisch verantwoorde en zo circulair mogelijke verwijdering en verwerking van afvalstoffen. De VVI is aandeelhouder van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Met 484 aandelen participeert de gemeenschappelijke regeling VVI voor ruim 13 % in NV HVC.
Vertegenwoordiging	Wethouder F. de Boer vertegenwoordigt Dijk en Waard in het algemeen bestuur
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

	Bedragen x € 1.000		
Eigen vermogen 01-01-2027	24	31-12-2027	24
Vreemd vermogen 01-01-2027	0	31-12-2027	0
Resultaat 2027	0		
Bijdrage 2027			

Financieel belang

Het financieel belang van de gemeente in de VVI is op te delen in vier zaken.

Ten eerste de rechtstreekse kosten voor het in stand houden van de GR. Voor 2026 zijn deze bedrijfskosten van de VVI afgerond begroot op €43.000. De kosten worden naar rato van het tonnage afval (exclusief bedrijfsafval) aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Voor Dijk en Waard komt dit voor 2026 uit op afgerond €13.000. Dit is lijn met de bijdrage van voorgaande jaren.

Ten tweede de vereffening van de transportkosten tussen de deelnemende gemeente. Bij het bepalen van de locatie van HVC is afgesproken dat de transportkosten voor iedere gemeente binnen de VVI gelijk moeten zijn. Verschillen in afstand en rijtijd tot HVC worden onderling verrekend op basis van een gemiddelde. Dijk en Waard ontvangt hierdoor ca. € 12.000 ter compensatie.

Ten derde de doorbelaste kosten vanuit HVC voor het verwerken en transsport van het aangeboden afval. Op basis van een raming van het afvalaanbod (restafval en GFT) worden voorschotnota's opgesteld. Aan het einde van het jaar komt hiervan een afrekening. Bij de begroting wordt gewerkt met een financieel resultaat van €0. Dit komt omdat mee- of tegenvallers door afwijkende hoeveelheden aangeboden afval of andere tarieven rechtstreeks bij de deelnemers in rekening worden gebracht en onderdeel zijn van de gemeentelijk begroting en budgetcyclus.

Ten vierde de garantstellingsprovisie die Dijk en Waard van de HVC, via de VVI, ontvangt. De uit te keren garantstellingsprovisie bedraagt in totaal 1% van de stand van de gegarandeerde leningen per 31 december van het voorgaande jaar en wordt uitgekeerd naar rato van duur en aantal gehouden aandelen A. De GR VVI houdt 484 aandelen A, ca. 13%. Deze verhouding is in de loop van het jaar gewijzigd door nieuw toegetreden aandeelhouders. Op basis van deze verhouding bedraagt de garantstellingprovisie 2026 voor de VVI € 797.000. Binnen de VVI vindt op basis van het aantal inwoners een nadere verdeling plaats.

Verder heeft de VVI zelf geen kredietfaciliteit, noch andere financieringsovereenkomsten met derden.

Overig

Risico's

Het risicoprofiel van de VVI is laag.

De risico’s van de gemeenschappelijke regeling VVI houden hoofdzakelijk verband met (i) de continuïteit van de afvalverwerking en (ii) het financiële risico van het aandeelhouderschap A in NV HVC. Een ander risico, dat in ogenschouw dient te worden genomen betreft (iii) conformiteit met regelgeving op het gebied van mededinging, Wet Markt en Overheid en aanbesteding.

De verbintenis en verplichtingen tussen de gemeente en de VVI zijn beperkt in (financiële) omvang. Dit maakt uittreden en verder gaan als (kleine) zelfstandige aandeelhouder van HVC tot een reële mogelijkheid. De kracht van de VVI zit in het verbinden van deelnemers, creëren van gelijke transportkosten en het faciliteren van het platform dat dit mogelijk maakt. De deelnemers zijn zelfstandig in hun beleidskeuzes. De VVI bezit geen vastgoed en heeft geen personeel in dienst. Ondersteuning wordt bij HVC ingehuurd.

Het feit is wel dat de VVI aandeelhouder is van HVC. Hier zitten financiële verplichtingen aan vast (via ballotageovereenkomst). Zo staan aandeelhouders gezamenlijk garant voor de exploitatie van HVC door onderlinge verrekening van een eventueel nadelig saldo, op het moment dat het eigen vermogen niet langer toereikend is (art. 7 van overeenkomst). De aandeelhouders staan garant voor de leningen van HVC en de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde financieringsstructuur (art. 9 van overeenkomst). Iedere aandeelhouder staat garant naar rato van de aandelen.

Alle gemeentelijke aandeelhouders (aandeelhouder A) staan op deze manier samen garant voor een leningen totaal van 525 miljoen (stand eind 2024). Het pro rata deel van de GR-VVI bedraagt eind 2024 € 69 miljoen. Voor de gemeente Dijk en Waard is dat op basis van het inwonersaantal iets meer dan € 19 miljoen.

Het risico, dat de aandeelhouders van HVC door banken worden aangesproken onder de garantie, achten wij minimaal, gelet op enerzijds de waarde van de activa versus de omvang van de leningen, die voor financiering van deze activa zijn aangetrokken, en anderzijds de ook op langere termijn nog essentiële rol van deze activa binnen het (Europese) afvalstoffenbeleid. Het financiële risico hiervan wordt daarom als verwaarloosbaar bestempeld.

Ontwikkelingen

“Afval is grondstof", de overgang naar een circulaire economie en van gas los zijn zaken die de afgelopen jaren de koers van HVC hebben bepaald. Ook voor 2026 zijn dit de aandachtspunten, waarbij ook de aandeelhoudende gemeente betrokken worden. Dit loopt soms via de VVI, al is de beleidsinmenging van de VVI binnen de gemeente zeer beperkt. Gemeenten hebben een eigen autonomie als het gaat om het vaststellen van beleid. Tussen deelnemende gemeente is wel overleg over beleidsvraagstukken, echter is er geen gezamenlijke lijn in aanpak.

Steeds vaker komen energievraagstukken van geothermie en warmtenetten op de agenda van de VVI. Aangezien binnen de tekst van de GR hier geen gezamenlijk doel voor is opgenomen, is de sturingen vanuit de VVI beperkt en is het aan de individuele gemeente om samen met HVC hier mee aan de slag te gaan (energietransitie).

Een andere ontwikkeling die van invloed is op het tarief van het verwerken van restafval is de aanwezigheid van lachgascilinders. Al enige jaren, na het strafbaar stellen van het gebruik van lachgas en het stoppen met statiegeld op de lachgascilinders, neemt het aantal lachgascilinders in het restafval toe. Dit zorgt voor overlast (explosies) en hogere kosten bij het verbranden van het restafval. HVC is samen met gemeenten bezig om op verschillende manieren te voorkomen dat de cilinders in de verbranding belanden.

Zaffier www.zaffier.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Zaffier biedt integrale dienstverlening op het gebied van participatie, werk, inkomen, schuldhulpverlening en inburgering. Ze richten zich op het bieden van ondersteuning, op preventie en vroegsignalering. Zaffier is een regionale uitvoeringsorganisatie, een samenwerking tussen de gemeenten Dijk en Waard, Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Zaffier heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen hierover in de regeling is bepaald, om door een efficiënte en effectieve uitvoering van de Wetten en het gemeentelijke minimabeleid de belangen van de gemeenten gezamenlijk, en ieder afzonderlijk, te behartigen op het gebied van inburgering, arbeidsparticipatie, sociale werkvoorziening en beschut werk, het behoud, herstel en bevorderen van arbeidsbekwaamheid, alsmede voor het in dienst nemen van c.q. (bevorderen van) uitstroom naar arbeidsplaatsen bij andere werkgevers van personen met een arbeidsbeperking, arbeidsintegratie en, indien nodig, financiële inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, armoedebestrijding en het bevorderen van participatie in het maatschappelijk en sociale leven.
Vertegenwoordiging	Wethouder B. Hoejenbos is als vertegenwoordiger van Dijk en Waard lid van het dagelijks bestuur. Wethouder G. Rep en wethouder F. Ruiten zijn als vertegenwoordigers van Dijk en Waard lid van het algemeen bestuur .
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

Bedragen x € 1.000			
Eigen vermogen 01-01-2027	651	31-12-2027	1.809
Vreemd vermogen 01-01-2027	23.472	31-12-2027	22.607
Resultaat 2027	0		
Bijdrage 2027	7.400		

Financieel belang

Elke deelnemer is jaarlijks een bijdrage verschuldigd in de uitvoeringskosten van Zaffier. Deze bijdrage is bedoeld ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het in de begroting van Zaffier benoemde takenpakket. De uitvoeringskosten worden vooraf in de begroting vastgesteld, en bedraagt voor Dijk en Waard 28,89% van het totaal. De daadwerkelijke uitvoeringskosten worden in de jaarstukken verantwoord. De verwachte programmakosten worden opgenomen in de begroting. Op basis van deze begroting wordt de verwachte bijdrage per periode als voorschot in rekening gebracht. Bij de jaarrekening wordt per gemeente per onderdeel afgerekend. Het re-integratiebudget wordt ingebracht conform artikel 1 lid 5 die de gemeenten via de algemene uitkeringen ontvangen. De middelen voor onderdelen nieuw Wajong, nieuw begeleiding exclusief beschut werk en re-integratie klassiek maken integraal onderdeel uit van de algemene uitkering. De omvang van de middelen voor nieuw begeleiding (beschut werk) en Wet sociale werkvoorziening worden bepaald door de integratie-uitkering participatie van de meest actuele circulaire van het gemeentefonds. Beide onderdelen worden volledig ingebracht bij Zaffier. De bijdrage in het tekort Wsw wordt vooraf in de begroting vastgesteld. Het daadwerkelijke tekort wordt in het jaarverslag verantwoord conform programma werkbedrijf.

Overig

Risico's	In de begroting van Zaffier zijn de risico’s met de daarbij behorende beheersmaatregelen opgenomen. Het gaat om externe en interne factoren die risico’s opleveren. Ons aandeel in de risico's is conform de verdeelsleutel van 28,89% en bedraagt € 245.276.
Ontwikkelingen	Het maken van positieve impact ten behoeve van onze inwoners is het uitgangspunt. Met het project ‘Zaffier maakt impact 2024 – 2026’ verstevigt Zaffier de verbinding tussen de verschillende onderdelen van de dienstverlening van Zaffier door het opzetten van zowel inwonersgerichte als werkgeversgerichte deelprojecten. Daarnaast heeft ook de ontwikkeling van wet- en regelgeving invloed op de werkzaamheden van Zaffier.

Vennootschappen en coöperaties

Alliander NV

www.alliander.com/nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Arnhem		
Openbaar belang	Alliander NV is verantwoordelijk voor de vitale energie-infrastructuur in de gemeente Dijk en Waard. De deelname in het aandelenkapitaal van energiemaatschappijen vloeit voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die voor deze vennootschappen werden nagestreefd.		
Vertegenwoordiging	De gemeente Dijk en Waard heeft zeggenschap in Alliander via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. De gemeente heeft 426.187 aandelen. Hiervoor ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. Wethouder J. John is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Financieel	***Bedragen x € 1.000***		
Eigen vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Vreemd vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Resultaat 2027	n.n.b.		
Bijdrage 2027	n.v.t.		
Financieel belang	De gemeente heeft eind 2021 extra kapitaal beschikbaar gesteld aan Alliander in de vorm van twee converteerbare leningen ter hoogte van totaal € 1,9 miljoen.		

Overig

Risico's	Alliander hanteert een uitgebreide methode van risicomanagement. De Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen van Alliander bespreken de toprisico's regelmatig. Ze beoordelen welke effecten de risico's kunnen hebben op de strategische doelstellingen, de bedrijfsvoering en op de reputatie van Alliander.
Ontwikkelingen	De energietransitie is op stoom. Het is mede door geopolitieke ontwikkelingen, de gascrisis en de stijgende energieprijzen hard gegaan met de verdere elektrificatie en verduurzaming in Nederland. De groei van het aantal warmtepompen, zonnepanelen, e-boilers en oplaadpunten voor personenvervoer en elektrische vrachtwagens zal ook de komende jaren verder stijgen. De ontwikkelingen gaan echter sneller dan dat Alliander haar netten kan uitbreiden en verzwaren. Dit leidt er bijvoorbeeld toe dat bedrijven niet kunnen groeien en consumenten langer moeten wachten op een aansluiting. Alliander blijft de komende jaren werken aan de uitbreiding en verzwaring van energienetwerken om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen en netcongestie zoveel mogelijk te beperken. De toenemende investeringen hebben echter een weerslag op de financiële positie van Alliander: evenals afgelopen jaren blijft er sprake van een forse financieringsbehoefte.

BNG Bank NV

www.bngbank.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

Vertegenwoordiging	De gemeente Dijk en Waard heeft zeggenschap in de BNG Bank via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. De gemeente heeft 16.107 aandelen. Hiervoor ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. Wethouder J. John is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Financieel	***Bedragen x € 1.000***		
Eigen vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Vreemd vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Resultaat 2027	n.n.b.		
Bijdrage 2027	n.v.t.		
Financieel belang	n.v.t.		
Overig			
Risico's	De BNG Bank staat onder direct toezicht van de ECB en voert uitgebreide risicoanalyses uit. Voor de gemeente Dijk en Waard zijn geen noemenswaardige risico's.		
Ontwikkelingen	BNG Bank wordt gedreven door maatschappelijke impact. Kernwaarden zijn duurzaam, betrouwbaar en professioneel. BNG Bank zet de komende jaren nog verder in op maatschappelijke impact en stelt daarbij de publieke sector nog meer in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren en een actieve rol te spelen in de verduurzamingsopgave.		

Dijk en Waard Sport B.V. ***www.dijkenwaardsport.nl***

Bestuurlijk			
Vestigingsplaats	Heerhugowaard		
Openbaar belang	Het commercieel exploiteren en beheren van sportaccommodaties en het verrichten en het in opdracht faciliteren van activiteiten op het gebied van sport, gezondheid, welzijn en welbevinden op basis van zakelijke dienstverleningsovereenkomsten.		
Vertegenwoordiging	De vertegenwoordigers vanuit de gemeente Dijk en Waard in het algemeen bestuur zijn dhr. F. de Boer en dhr. M. Poorter.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Financieel	***Bedragen x € 1.000***		
Eigen vermogen 01-01-2027		31-12-2027	
Vreemd vermogen 01-01-2027		31-12-2027	
Resultaat 2027			
Bijdrage 2027			
Financieel belang			
Overig			
Risico's	Risico's liggen vooral in het terugschalen van activiteiten door verminderde financiering, het behouden van voldoende uitvoeringskracht en het waarborgen van continuïteit in samenwerkingsverbanden. Het sportbedrijf zet in op slimme samenwerking en het versterken van het netwerk in het sociaal domein.		
Ontwikkelingen	In 2026 staat Dijk en Waard Sport B.V. voor inhoudelijke en financiële uitdagingen. De landelijke korting van 10% op de SPUK-GALA middelen vraagt aanpassing op de uitvoering van sportstimulering en valpreventie. Tegelijkertijd biedt de ontwikkeling van het Stevig Lokaal Team kansen om sport en bewegen beter te verbinden met welzijn, zorg en preventie. Sport wordt nog vaker ingezet als middel voor sociale cohesie, het versterken van de leefbaarheid in wijken en het bevorderen van mentale en fysieke gezondheid.		

Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	De Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA) is opgericht in 2014 door de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard en het afval- en energiebedrijf HVC als een stimuleringsfonds. In de loop van 2017 hebben Uitgeest en Heiloo zich bij het fonds aangesloten. DECRA richt zich op het aanjagen van duurzame energieprojecten in de regio en het investeren van de opbrengsten in nieuwe duurzame projecten. Alle leden (gemeenten en HVC) hebben een startbedrag (voor gemeenten naar rato van het aantal inwoners) ingelegd en HVC levert daarnaast ook haar brede technologische kennis en ervaring van duurzame energieprojecten in (warmte, biomassa, wind, zon en geothermie).
Vertegenwoordiging	De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.
Rechtsvorm	Coöperatie

Financieel ***Bedragen x € 1.000***

Eigen vermogen 01-01-2027		31-12-2027
Vreemd vermogen 01-01-2027		31-12-2027
Resultaat 2027		
Bijdrage 2027		
Financieel belang		

Overig

Risico's	geen
Ontwikkelingen	Op dit moment zijn er geen ontwikkelingen te melden.

Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij (GEM) Kruissloot

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Heerhugowaard		
Openbaar belang	Het terrein van het voormalige tuincentrum aan de Vronermeerweg in Sint Pancras wordt de komende jaren ontwikkeld tot een nieuwe woonwijk genaamd VronerEiland. Hiermee draagt de gemeente bij aan de doelstelling van het bouwen van woningen en geeft het invulling aan de lokale woningbehoefte. Het project omvat 140 woningen. Bij de ontwikkeling werkt de gemeente samen met een projectontwikkelaar via een Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij (GEM) in een CV/BV constructie. Over deze minder gebruikelijke vorm heeft het College van de voormalige gemeente Langedijk in 2021 een eerste besluit genomen. Daarna is dit besluit, na een procedure van wensen en bedenkingen met de gemeenteraad, in 2024 bekrachtigd door het College van de gemeente Dijk en Waard. Als onderdeel van de juridische vormgeving van deze publiek-private samenwerking zijn in 2025 twee GEM's opgericht: de GEM Kruissloot CV en de GEM Kruissloot Beheer BV. Het doel van de GEM Kruissloot CV is om de locatieontwikkeling te realiseren. Het doel van de GEM Kruissloot Beheer BV is het zijn van de beherend vennoot van de GEM Kruissloot CV. De GEM Kruissloot Beheer BV is hierbij verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de GEM Kruissloot CV en neemt beslissingen over de dagelijkse gang van zaken.		
Vertegenwoordiging	De gemeente heeft zeggenschap in de GEM Kruissloot Beheer BV via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. De gemeente is voor 50% aandeelhouder en bezit 50 aandelen. Wethouder N. Langedijk is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de aandeelhoudersvergadering. Daarnaast wordt de gemeente vertegenwoordigd in de vergadering van vennoten van de GEM Kruissloot CV. Wethouder N. Langedijk is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de vergadering van vennoten.		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Commanditaire vennootschap		

Financieel

	Bedragen x € 1.000		
Eigen vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Vreemd vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Resultaat 2027	n.n.b.		
Bijdrage 2027	n.v.t.		
Financieel belang	De gemeente heeft in 2025 voor de locatieontwikkeling een kapitaal beschikbaar gesteld aan de GEM Kruissloot CV van € 531.000, zijnde 49% van de totale kapitaalinbreng van de vennoten in de GEM Kruissloot CV. Daarnaast heeft de gemeente in 2025 een agiostorting van € 11.000 aan de GEM Kruissloot Beheer BV gedaan. Dit past binnen de financiële kaders van het raadsbesluit van 18 juni 2024. De gemeente profiteert mee met het verwachte resultaat uit de grondexploitatie van de GEM. Hiermee wordt het ingebrachte kapitaal terugverdiend.		

Overig

Risico's	De voornaamste risico's zijn de gebruikelijke kostenrisico's ten aanzien van het bouwrijp maken en het stikstofrisico van het project. De gemeente draagt 50% risico van de grondexploitatie, de marktpartij de andere 50%. De marktpartij is risicodragend voor wat betreft de woningontwikkeling en woningafzet. Het risico voor de gemeente is de inbreng van de grond en de verleende kapitaalverstrekking. Dat deel kan verloren worden. De grond kan in waarde dalen. Dat risico kan zich manifesteren bij verkoop.
Ontwikkelingen	De verwachting is dat binnen afzienbare tijd gestart kan worden met de verkoop van de woningen en dat, afhankelijk van de voortgang van de verkoop, daarna begonnen kan worden met het bouwrijp maken van de locatie.

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. www.nhn.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar		
Openbaar belang	Het Ontwikkelingsbedrijf is de economische uitvoeringsorganisatie en economische aanjager in de regio Noord-Holland Noord. Zij bevordert de onderlinge samenwerking binnen de regio, waardoor efficiënter aan economische doelstellingen gewerkt wordt. Het Ontwikkelingsbedrijf staat voor activiteiten in de regio met als primair resultaat behoud en groei van de werkgelegenheid. Een op ondernemers gerichte benadering hoort daarbij. Het bedrijf wil daarbij professioneel, dichtbij en ondersteunend acteren.		
Vertegenwoordiging	Wethouder B. Hoejenbos is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de algemene vergadering van aandeelhouders.		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Financieel	***Bedragen x € 1.000***		
Eigen vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Vreemd vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Resultaat 2027		n.n.b.	
Bijdrage 2027			
Financieel belang	De gemeente Dijk en Waard is samen met de provincie Noord-Holland en de gemeenten in Noord-Holland Noord sinds 2007 aandeelhouder van Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV.		

Overig

Risico's	Op dit moment zijn geen actuele risico’s te melden.
Ontwikkelingen	De nieuwe dienstverleningsovereenkomst met het Ontwikkelingsbedrijf is per 1 januari 2025 ingegaan en geldt tot en met 31 december 2031.

Stichting Administratiekantoor (STAK) RomInWest

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar		
Openbaar belang	Het Rijk, de Provincie Noord-Holland en gemeenten in Noord-Holland zijn op 8 oktober 2021 toegetreden als aandeelhouders in InWest Regio BV. Zes gemeenten in Noord-Holland-Noord doen dit gezamenlijk in een Stichting Administratiekantoor (STAK). Door deel te nemen, via de STAK NHN, in de ROM dragen de aangesloten gemeente bij om deze doelen in de regio te realiseren. De ROM heeft als doelstelling om bij te dragen aan de klimaatopgave én het versterken van de economische structuur van de regio.		
Vertegenwoordiging	De gemeente Dijk en Waard is certificaathouder. In de statuten van de STAK is aangegeven dat er drie regio’s zijn: regio Kop van Noord-Holland, regio West-Friesland en de regio Alkmaar. Elke regio heeft het recht 1 bestuurder bindend voor te dragen.		
Rechtsvorm	Stichting		
Financieel	***Bedragen x € 1.000***		
Eigen vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Vreemd vermogen 01-01-2027	n.n.b.	31-12-2027	n.n.b.
Resultaat 2027		n.n.b.	
Bijdrage 2027			
Financieel belang	De gemeente Dijk en Waard betaalt ongeveer halfjaarlijks 10% van de toegezegde deelname. In het voorjaar en het najaar ontvangen wij zo’n capital call van € 229.038 per keer.		

Overig

Risico's	De inleg bedraagt een groot bedrag. Dit wordt verspreid over 4 jaar in gelijke delen. Aan het einde van de fondsperiode ontvangen we als deelnemer in principe deze inleg terug.
Ontwikkelingen	Er vindt een evaluatie plaats over het functioneren van ROM-InWest. Het is belangrijk dat daarbij aandacht wordt gegeven aan de rol van de STAK en het feit dat op dit moment zeer weinig investeringen via het ROM landen in de regio’s Alkmaar, de Kop van Noord-Holland en West-Friesland.

Tabel verbonden partijen

Bedragen x € 1.000

Verbonden partij	Prog-ramma	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage 2027	Eigen vermogen 1-1-2027	Eigen vermogen 31-12-2027	Vreemd vermogen 1-1-2027	Vreemd vermogen 31-12-2027	Risico's	Verwacht resultaat 2027
Cocensus	3	GR	8,3%	1.609	116	311	14.177	13.484	laag	195
Gemeenschappelijke Inkoop Sociaal Domein Regio Alkmaar	1	GR	29,49%	881	0	0	0	0	laag	0
GGD Hollands Noorden	1	GR	12.95%	6.762	1.551	1.654	24.470	24.168	laag	0
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	2	GR		1.643	803	803	5.983	6.030	laag	0
Recreatieschap Geestmerambacht	2	GR	46,4%	468	546	0	3.543	3.637	laag	-546
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	3	GR	15,8%	573	362	362	1.121	1.121	laag	0
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	3	GR	11,4%	7.356	5.101	6.235	72.353	77.074	laag	937
Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o.	2	GR							laag	
Zaffier	1	GR	28,89%	7.400	651	1.809	23.472	22.607	laag	0
Alliander N.V.	3	N.V.		geen begroting						
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	3	N.V.		geen begroting						
Dijk en Waard Sport B.V.	1	B.V.	100%	5.000						362
Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij Kruissloot	2	C.V./ B.V.		geen begroting						
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.	2	N.V.		geen begroting						
Stichting Administratiekantoor RomInWest	2	Stichting		geen begroting						

3.7 Grondbeleid

Visie op het grondbeleid

Op 12 maart 2024 heeft de raad de Nota Grondbeleid Dijk en Waard vastgesteld. Het grondbeleid helpt de gemeente Dijk en Waard om haar beleid, visie, ambities en doelen waar te maken en daarmee maatschappelijke meerwaarde te creëren. Het gaat om de ambities en doelen op het gebied van onder andere wonen, economie, bereikbaarheid, leefbaarheid, energietransitie en duurzaamheid.

Uitvoering van het grondbeleid

Gezien de ambities en opgaven voor de gemeente Dijk en Waard is gekozen voor een dynamisch grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente voor elke situatie een afweging maakt welke houding en rol zij wil aannemen. Het dynamische karakter van het grondbeleid past bij de ambitie van Dijk en Waard om meer regie te voeren en waar nodig in actie te komen. Voor de afweging welke houding en rol het beste past en welke grondbeleidsinstrumenten worden ingezet is in de nota een routekaart opgenomen.

Wijze van uitvoering grondbeleid

Prognose resultaten

*bedragen * €1.000*

Project	Verwacht eindjaar	Resultaat op eindwaarde	NCW 1-1-2026	Verlies-voorziening
Dr. Wilminkstraat fase 2	2025	176	172	
Lourens Bogtmanstraat	2027	-150	-144	-144
Madderom	2027	-114	-109	-109
SV Vrone woningbouw	2029	1.667	1.540	
Westerdel	2027	715	687	
De Draai	2031	7.935	7.046	
De Vaandel Zuid	2028	2.954	2.784	
Heerhugowaard-Zuid	2027	540	519	
Stadshart	2028	-7.182	-6.768	-6.768
Berckheidelaan	2025	17	17	
De Rotonde	2026	-873	-856	-856
IKOC Noord Scharwoude	2027	-1.247	-1.198	-1.198
Westpoort	2031	3.428	3.044	
Oostrand	2035	-2.806	-2.302	-2.302
Subtotaal woningbouw		**5.060**	**4.432**	**-11.377**
Beveland	2027	631	606	
Breekland	2034	2.922	2.445	
De Vaandel Midden	2029	1.908	1.763	
Stationsgebied - Gildestraat e.o.	2028	411	387	
De Vaandel Noord	2029	888	673	
Stadshart Zuidwest MC	2030	-47	-43	-43
Subtotaal bedrijventerrein		**6.713**	**5.831**	**-43**
TOTAAL		**11.773**	**10.263**	**-11.420**

Winstnemingen

Winstnemingen:
Voor winstgevende grondexploitaties geldt dat er onder voorwaarden (tussentijds) winst kan (en soms zelfs moet) worden genomen. De criteria voor winstnemen staan beschreven in de Nota Grondbeleid Dijk en Waard (vastgesteld 12 maart 2024) en het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording). Als er voldaan wordt aan de criteria voor winstnemen, dan schrijft de BBV voor dat winst genomen moet worden conform de POC-methode (Percentage of Completion).

Dit betekent in het kort dat de winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project (% gerealiseerde kosten * % gerealiseerde opbrengsten * geraamde winst). Met andere woorden: bij grondexploitaties met een verwacht positief resultaat moet in verschillende stappen tussentijds winst worden genomen, waarbij de omvang van de tussentijdse winstneming per keer afhankelijk is van de financiële voortgang. Overigens bestaat de mogelijkheid projectspecifieke risico's in mindering te brengen op de berekende winstneming.

Voorzieningen:
De gemeente Dijk en Waard kent naast projecten met een verwacht positief financieel resultaat ook projecten met een verwacht negatief financieel resultaat. De noodzakelijke investeringen zijn soms nodig om de gemeentelijke ambities en doelstellingen te verwezenlijken. Als uitgangspunt (BBV-regelgeving) geldt dat voor een project met een verwacht negatief resultaat direct een voorziening moet worden getroffen. Verliezen in projecten moeten dus al genomen worden zodra ze worden geraamd. Als dit het geval is, wordt een verliesvoorziening gevormd ter grootte van de netto contante waarde (NCW) van de (grond)exploitatie. Deze NCW wordt berekend aan de hand van de door de commissie BBV voorgeschreven discontovoet (het streefpercentage van de ECB voor de inflatie, dat is 2%).

Reserves in relatie tot de risico's

Jaarlijks worden er risicoscenario's voor de grondexploitaties in beeld gebracht. Deze scenario's worden in het voortraject van een grondexploitatieherziening gemaakt. Wanneer de uitkomst van een risicoscenario niet op te vangen is met het resultaat van de grondexploitatie zelf, dan wordt dit risico meegenomen in het weerstandsvermogen en risicomanagement van de gemeente. Dit gebeurt met de risicomanagementtool NARIS, op basis van de kans dat een risico zich voordoet en het effect van dat risico (kans * effect). Als het risico is op te vangen in het verwachte resultaat, dan volgt er geen actie.

3.8 Openbaarheid

Beleid

Met het platform 'Open Dijk en Waard' beschikken wij over een centraal digitaal platform waarop wij informatie actief en uit eigen beweging openbaar maken. Hiermee maken wij gemeentelijke informatie voor inwoners, organisaties en andere belangstellenden zo goed mogelijk vindbaar, toegankelijk en herbruikbaar.

Wij willen waar mogelijk vooruitlopen op de wettelijke fasering van de Woo. Dit betekent dat wij niet alleen aansluiten bij de momenten waarop nieuwe informatiecategorieën wettelijk verplicht worden, maar informatie eerder openbaar maken wanneer onze informatiehuishouding daarvoor voldoende op orde is en er binnen de organisatie voldoende capaciteit beschikbaar is om dit zorgvuldig uit te voeren.

Wij richten ons op het actief openbaar maken van de volgende vier informatiecategorieën:

- Jaarverslagen en jaarstukken
- Bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken
- Klachtoordelen
- Woo-verzoeken en Woo-besluiten.

Onze doelen blijven daarbij onveranderd:

1. Transparantie vergroten door actieve openbaarmaking
2. Informatie beter toegankelijk en herbruikbaar maken
3. Woo-verzoeken zorgvuldig en tijdig afhandelen
4. Kennis en bewustwording bij bestuurders en medewerkers versterken.

Om deze doelen te bereiken, richten wij ons in 2027 op de volgende prioriteiten:

- Actieve openbaarmaking: verdere uitbreiding van de informatie die via Open Dijk en Waard uit eigen beweging openbaar wordt gemaakt, waarbij wij waar mogelijk vooruitlopen op de wettelijke verplichtingen.
- Toegankelijkheid: het verder ontwikkelen van Open Dijk en Waard als centrale plek waar gemeentelijke informatie vindbaar, doorzoekbaar en herbruikbaar is.
- Passieve openbaarmaking: het verder verbeteren van interne processen en monitoring voor een zorgvuldige en tijdige afhandeling van Woo-verzoeken.
- Opleiding en bewustwording: het vergroten van kennis over openbaarheid en transparantie bij bestuurders en medewerkers door middel van trainingen, communicatie en kennisdeling.

Met deze aanpak geven wij verder invulling aan een open overheid. Door informatie steeds vaker actief beschikbaar te stellen, maken wij het voor inwoners eenvoudiger om inzicht te krijgen in het handelen en de besluitvorming van de gemeente.

4. Financiële positie

4.1 Prognose meerjarenbalans

Bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	5.896	8.269	10.501	10.165	9.844	9.525
Materiële vaste activa	285.622	338.655	354.005	349.302	341.137	328.017
Financiële vaste activa	9.325	4.186	3.829	3.451	3.052	2.629
Totaal vaste activa	**300.843**	**351.110**	**368.335**	**362.918**	**354.033**	**340.171**
Vlottende activa						
Voorraden	7.969	-2.222	-1.057	-5.551	-4.513	-1.588
Uitzettingen	47.361	33.287	33.287	33.287	33.287	33.287
Liquide middelen	1.520	0	0	0	0	0
Overlopende activa	21.343	21.343	21.343	21.343	21.343	21.343
Totaal vlottende activa	**78.193**	**52.408**	**53.573**	**49.079**	**50.117**	**53.042**
Totaal activa	**379.036**	**403.518**	**421.908**	**411.997**	**404.150**	**393.213**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	125.041	146.436	132.687	131.601	121.439	116.780
Resultaat boekjaar	26.093	-4.086	-2.455	-9.034	-1.808	-25
Voorzieningen	82.498	78.869	77.342	80.857	79.461	81.835
Vaste schuld	80.893	90.050	122.085	116.324	112.809	102.374
Totaal vaste passiva	**314.525**	**311.269**	**329.659**	**319.748**	**311.901**	**300.964**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	12.417	40.155	40.155	40.155	40.155	40.155
Overlopende passiva	52.094	52.094	52.094	52.094	52.094	52.094
Totaal vlottende passiva	**64.511**	**92.249**	**92.249**	**92.249**	**92.249**	**92.249**
Totaal passiva	**379.036**	**403.518**	**421.908**	**411.997**	**404.150**	**393.213**

4.2 EMU-Saldo

Bedragen x € 1.000

EMU-saldo			Begroting 2026	2027	2028	2029	2030
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-8.784	-12.118	-7.665	-2.936	-2.876
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	55.406	17.582	-5.039	-8.486	-13.439
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	-3.629	-1.527	3.515	-1.396	2.374
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-10.191	1.165	-4.494	1.038	2.925
5.	(-)	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo			**-57.628**	**-32.392**	**5.383**	**3.116**	**10.012**

4.3 Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000

Reserve	Beginstand 2026	Prognose eindstand 2026	Prognose eindstand 2027	Prognose eindstand 2028	Prognose eindstand 2029	Prognose eindstand 2030
A001 Algemene Reserve	32.902	45.889	42.329	37.803	37.114	36.425
B001 Reserve NBK-deel 1 Hoofdinfrastructuur	30.146	28.187	28.402	28.689	28.978	29.266
B002 Reserve NBK-deel 2 gebouwen en overige v	1.924	1.821	1.720	1.630	1.546	1.464
B007 Monumentenreserve	38	0	0	0	0	0
B009 Reserve Schoolwoningen	670	329	0	0	0	0
B012 Reserve Duurzaamheid	1.462	4.994	5.018	5.043	5.067	5.092
B017 Reserve huisvesting primair onderwijs	4.401	4.754	4.711	4.657	5.865	5.101
B023 Reserve Integrale ontwikkeling stationsgebied	112	72	32	0	0	0
B027 Reserve Videosysteem raadszaal	10	0	0	0	0	0
B029 Reserve Onderwijshuisvesting AZC leerlingen	440	0	0	0	0	0
B030 Reserve BYOD	11	0	0	0	0	0
B032 Reserve Verduurz. gem gebouwen	200	200	200	200	200	200
B038 Reserve Vanadium	1.896	1.896	0	0	0	0
B040 Reserve verhoogde asielinstroom	5.745	5.745	5.745	5.745	5.745	5.745
B045 Reserve omgevingswet	481	258	0	0	0	0
B046 Reserve Dotatie Sportvoorziening	2.393	2.256	2.119	1.982	1.845	1.708
B055 Reserve ecozone Broekhorn	496	473	450	427	404	381
B056 Reserve bedrijfsvoering werkvoorraad CUP	38	0	0	0	0	0
B057 Reserve Expertisecentrum	922	0	0	0	0	0
B059 Reserve Projecten leefomgeving en voorz.	1.697	300	78	0	0	0
B064 Reserve Bouwgrondexploitatie	4.847	4.847	3.641	3.641	3.641	3.641
B067 Reserve Groot onderhoud gebouwen	586	10	20	30	40	50
B072 Reserve Verkeershotspots	48	0	0	0	0	0
B075 Reserve Programmaplan LOMW	154	90	40	0	0	0
B076 Reserve TOZO	962	433	221	221	221	221

Reserve	Beginstand 2026	Prognose eindstand 2026	Prognose eindstand 2027	Prognose eindstand 2028	Prognose eindstand 2029	Prognose eindstand 2030
B078 Reserve Overheveling budgetten	2.920	0	0	0	0	0
B080 Reserve Ruimtelijke Initiatieven in Gebiedsontwikkelingen	804	177	150	150	150	150
B081 Reserve duurzaamheid schoolgebouwen	1.500	1.224	1.174	824	474	24
B083 Reserve Doorontwikkeling museum Broekerveiling	270	0	0	0	0	0
B084 Reserve Organisatieontwikkeling en kosten dienstverlening	158	51	0	0	0	0
B086 Reserve Sociaal domein	4.726	2.732	1.512	1.492	1.472	1.452
B087 Reserve Kapitaallasten	18.756	19.494	19.005	21.126	20.257	19.398
B088 Reserve Harmonisatie buitensportaccommodaties	800	0	0	0	0	0
B089 Reserve regionale investeringsagenda mobiliteit Regio Alkmaar	0	0	0	5.000	5.000	5.000
B090 Reserve Oosterdel	2.078	1.748	938	338	0	0
B091 Reserve visie voor locatie de Binding	450	190	0	0	0	0
B092 Reserve Stadshart	0	0	0	0	0	0
B093 Reserve Realisatiestimulans	0	3.395	3.395	3.395	3.395	3.395
B094 Reserve Groot onderhoud	0	7.975	7.975	7.975	7.975	7.975
B095 Reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier	0	0	1.000	875	750	625
Totaal	**125.043**	**139.540**	**129.876**	**131.243**	**130.140**	**127.313**

4.4 Overzicht voorzieningen

Bedragen x € 1000

Voorziening	Beginstand 2026	Prognose eindstand 2026	Prognose eindstand 2027	Prognose eindstand 2028	Prognose eindstand 2029	Prognose eindstand 2030
Voorziening pensioen politieke ambtsdragers	10.176	10.176	10.176	10.176	10.176	10.176
Voorziening wachtgeld voormalige wethouders	264	264	264	264	264	264
Voorziening regeling vervroegd uittreden	74	74	74	74	74	74
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	2.011	2.899	1.867	1.760	1.864	2.589
Voorziening groot onderhoud wegen/kunstw/waterhuishouding	28.089	24.587	23.250	26.927	24.872	26.726
Voorziening groot onderhoud openbare verlichting	3.816	2.596	3.507	4.243	5.065	5.903
Voorziening groot onderhoud speeloppervlakte buitensport	1.683	1.712	1.734	1.802	2.045	1.369
Voorziening groot onderhoud gebouwen in beheer Sport BV	2.414	2.590	2.500	1.640	1.131	764
Voorziening spaar rioolvervanging	18.519	18.519	18.519	18.519	18.519	18.519
Voorziening egalisatie riolering	13.346	13.346	13.346	13.346	13.346	13.346
Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing	1.021	1.021	1.021	1.021	1.021	1.021
Voorziening spaarverlof	1.084	1.084	1.084	1.084	1.084	1.084
	82.498	**78.869**	**77.342**	**80.857**	**79.461**	**81.835**

4.5 Meerjaren investeringsprogramma

Bedragen x € 1.000

	Investeringen ICT, facilitair, huisvesting	Jaar investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
					termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
MIP2026	2022 - Thin Clients	2026	2026	29	5	Lineair	6	6	6	6
MIP2026	Vervanging afgeschreven meubilair Parelhof	2026	2026	69	10	Lineair	7	7	7	7
MIP2026	Geluidsinstallatie + discussiesysteem raad- en trouwzaal	2026	2026	96	5	Lineair	19	19	19	19
MIP2026	Inrichting de centrale hal Binding	2027	2027	51	10	Lineair	0	5	5	5
MIP2027	Meubilair werkcafé	2027	2027	51	10	Lineair	0	5	5	5
MIP2026	2023 - CYOD - Telefoons	2027	2027	745	3	Lineair	0	248	248	248
MIP2026	Verbouwing Parelhof: Raadszaal, Werkcafe en Trouwzaal (fase 3)	2026	2027	3.588	20	Lineair	0	179	179	179
MIP2027	2023 - CYOD - Tablets	2028	2028	15	4	Lineair	0	0	4	4
MIP2026	CYOD - Notebooks	2028	2028	948	4	Lineair	0	0	237	237
MIP2027	2023 - Oribi scanners	2029	2029	30	4	Lineair	0	0	0	7
MIP2027	2024 - Vervanging beeldschermen	2029	2029	34	5	Lineair	0	0	0	7
MIP2027	100 Bureaustoelen (vervanging 2019)	2029	2029	103	10	Lineair	0	0	0	10
MIP2027	Vervanging werkplekken (bureau's) de Binding	2029	2029	229	10	Lineair	0	0	0	23
MIP2027	Meubilair vervanging Parelhof (specifieke vloerdelen)	2029	2029	246	10	Lineair	0	0	0	25
				6.234			**32**	**469**	**710**	**782**

Bedragen x € 1.000

Investeringen openbare ruimte/ wegen/ recreatieve voorzieningen	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
				termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
Verkeersregelinstallatie/masten en lantaarns vervangen	2026	2026	41	30	Lineair	1	1	1	1
Vervanging schakelkasten 2026	2026	2026	49	15	Lineair	3	3	3	3
Urnenmuur begraafplaats Kruisemanlaan	2026	2026	82	40	Lineair	2	2	2	2
Pumptrack Oudkarspel	2026	2026	154	15	Lineair	10	10	10	10
Install.parkeergarages Stadshart	2025	2026	238	8	Lineair	30	30	30	30
Sportinventatirs Dijk en Waard Sport BV 2026	2026	2026	241	10	Lineair	24	24	24	24
PSWR 2022-2027 De Draai uitbreidingsinvestering 2026	2026	2026	722	60	Lineair	12	12	12	12
Plakplaatsen affiches	2027	2027	39	25	Lineair	0	2	2	2
Vervanging schakelkasten 2027	2027	2027	49	15	Lineair	0	3	3	3
Voetpad Kruissloot	2027	2027	51	60	Lineair	0	1	1	1
VBK Aanpassingen Dijkweg verkeersveiligheid	2027	2027	51	60	Lineair	0	1	1	1
Verkeersregelinstallatie/Led-lampen vervangen	2027	2027	52	8	Lineair	0	7	7	7
Damwand sluis BOL	2026	2027	57	20	Lineair	0	3	3	3
Verkeersregelinstallatie/Lantaarns vervangen	2027	2027	68	30	Lineair	0	2	2	2
Verkeersregelinstallatie/ automaat vervangen 2027	2027	2027	79	15	Lineair	0	5	5	5
Verkeersregelinstallatie/masten	2027	2027	79	30	Lineair	0	3	3	3
Verkeersregelinstallatie/grondkabel vervangen	2027	2027	90	30	Lineair	0	3	3	3
Aanbrengen bermverharding Jan Glijnisweg (tussen Beukenlaan en Rustenburgerweg)	2027	2027	97	60	Lineair	0	2	2	2
Sportinventatirs Dijk en Waard Sport BV 2027	2027	2027	109	10	Lineair	0	11	11	11

Vervangen beschoeiing Bindingspad	2026	2027	139	20	Lineair	0	7	7	7
Omvormen fietspad Brilbeer (van asfalt naar beton ivm worteldruk)	2027	2027	149	60	Lineair	0	2	2	2
Vervangen Kunstwerken 2026	2026	2027	222	80	Lineair	0	3	3	3
PSWR 2022-2027 stelpost Havenplein (uitbreiding)	2026	2027	359	60	Lineair	0	6	6	6
PSWR 2022-2027 Stelpost De Frans (verbetering)	2026	2027	513	60	Lineair	0	9	9	9
Vervangen beschoeiingen 2026	2026	2027	707	20	Lineair	0	35	35	35
Vervanging speeltoestellen 2026	2026	2027	1.028	13	Lineair	0	79	79	79
Vervanging speeltoestellen 2027	2027	2027	1.120	13	Lineair	0	86	86	86
PSWR 2022-2027 De Draai uitbreidingsinvestering 2027	2027	2027	1.274	60	Lineair	0	21	21	21
PSWR 2022-2027 Westpoort (uitbreiding)	2026	2027	1.579	60	Lineair	0	26	26	26
Rehabilitatie Zuidtangent	2026	2027	1.815	60	Lineair	0	30	30	30
PSWR 2022-2027 Oostrand (uitbreiding)	2026	2027	1.882	60	Lineair	0	31	31	31

Bedragen x € 1.000

Investeringen openbare ruimte/ wegen/ recreatieve voorzieningen	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
				termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
Verkeersregelinstallatie/masten 2028	2028	2028	23	30	Lineair	0	0	1	1
Verkeersregelinstallatie/grondkabel vervangen 2028	2028	2028	34	30	Lineair	0	0	1	1
Vervanging schakelkasten 2028	2028	2028	49	15	Lineair	0	0	3	3
Verkeersregelinstallatie/Lantaarns vervangen 2028	2028	2028	51	30	Lineair	0	0	2	2
Verkeersregelinstallatie/Led-lampen vervangen 2028	2028	2028	52	8	Lineair	0	0	7	7
Sportinventatirs Dijk en Waard Sport BV 2028	2028	2028	57	10	Lineair	0	0	6	6
Aanleg gemeentelijke OVL installatie bij herinrichting 2025 (de Noord)	2028	2028	74	80	Lineair	0	0	1	1
Verkeersregelinstallatie/ automaat vervangen 2028	2028	2028	113	15	Lineair	0	0	8	8
Vervanging speeltoestellen 2028	2028	2028	567	13	Lineair	0	0	44	44
Vervangen beschoeiingen 2027	2027	2028	603	20	Lineair	0	0	30	30
PSWR 2022-2027 De Draai uitbreidingsinvestering 2028	2028	2028	611	60	Lineair	0	0	10	10
Vervangen beschoeiingen 2028	2028	2028	643	20	Lineair	0	0	32	32
Vervangen Kunstwerken 2027	2027	2028	708	80	Lineair	0	0	9	9
Vervangen Kunstwerken 2028	2028	2028	1.128	80	Lineair	0	0	14	14
Revitalisatie havengebied BOL aanvullend krediet	2027	2028	2.563	40	Lineair	0	0	64	64
Parkeercluster Stationsgebied - installaties	2027	2028	3.075	15	Lineair	0	0	205	205
Parkeercluster Stationsgebied - bouwkosten	2027	2028	12.300	40	Lineair	0	0	308	308

Verkeersregelinstallatie/Led-lampen vervangen 2029	2029	2029	17	8	Lineair	0	0	0	2
Verkeersregelinstallatie/Lantaarns vervangen 2029	2029	2029	34	30	Lineair	0	0	0	1
Vervanging schakelkasten 2029	2029	2029	49	15	Lineair	0	0	0	3
Verkeersregelinstallatie/ automaat vervangen 2029	2029	2029	147	15	Lineair	0	0	0	10
Sportinventatirs Dijk en Waard Sport BV 2029	2029	2029	208	10	Lineair	0	0	0	21
Vervangen beschoeiingen 2029	2029	2029	308	20	Lineair	0	0	0	15
Aanleg gemeentelijke OVL installatie bij herinrichting 2027 (Vogelbuurt)	2028	2029	319	80	Lineair	0	0	0	4
PSWR 2022-2027 De Draai uitbreidingsinvestering 2029	2029	2029	470	60	Lineair	0	0	0	8
Vervanging speeltoestellen 2029	2029	2029	871	13	Lineair	0	0	0	67
Vervangen Kunstwerken 2029	2029	2029	1.128	80	Lineair	0	0	0	14
			39.337			**82**	**460**	**1.205**	**1.350**

Bedragen x € 1.000

	Investeringen materieel	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
					termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
MIP2027	materieel werkplaats	2027	2027	21	15	Lineair	0	1	1	1
MIP2026	Rijdend materieel	2027	2027	56	10	Lineair	0	6	6	6
MIP2026	Ondergrondse inzamelmiddelen C	2027	2027	197	15	Lineair	0	13	13	13
MIP2026	Aanbouwwerktuigen groen en sport 2027	2027	2027	261	10	Lineair	0	26	26	26
MIP2026	Vrachtwagen met afzetsysteem met kraan	2027	2027	295	8	Lineair	0	37	37	37
MIP2026	Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2027	2027	390	16	Lineair	0	24	24	24
MIP2027	vrachtwagen met afzetsysteem met kraan en pers opbouw	2027	2027	641	8	Lineair	0	80	80	80
MIP2026	pick up truck	2028	2028	55	10	Lineair	0	0	6	6
MIP2026	Werkplaats Stadsbedrijf inrichting	2026	2028	87	10	Lineair	0	0	9	9
MIP2026	Inrichting/automatisering	2028	2028	131	15	Lineair	0	0	9	9
MIP2026	depot	2028	2028	158	10	Lineair	0	0	16	16
MIP2026	Ondergrondse inzamelmiddelen D	2028	2028	197	15	Lineair	0	0	13	13
MIP2026	Personenauto's	2028	2028	205	10	Lineair	0	0	21	21
MIP2026	Afzetcontainers	2028	2028	215	10	Lineair	0	0	22	22
MIP2026	hydraulische kraan	2028	2028	258	7	Lineair	0	0	37	37
MIP2027	vrachtwagen met afzetsysteem	2028	2028	410	10	Lineair	0	0	41	85
MIP2026	Werkplaats Stadsbedrijf (installaties)	2026	2028	1.589	15	Lineair	0	0	106	106

MIP2026	Mini containers	2028	2028	1.968	16	Lineair	0	0	123	123
MIP2026	Werkplaats Stadsbedrijf (gebouw)	2026	2028	3.080	40	Lineair	0	0	77	77
MIP2027	persinstallatie	2029	2029	111	8	Lineair	0	0	0	14
MIP2027	ondergrondse inzamelmiddelen	2029	2029	197	15	Lineair	0	0	0	13
MIP2027	vrachtwagen met afzetsysteem	2029	2029	437	10	Lineair	0	0	41	85
MIP2027	pick up truck	2029	2029	867	10	Lineair	0	0	0	87
MIP2027	werktuigendragers	2029	2029	1.109	10	Lineair	0	0	0	111
				12.934			**0**	**187**	**708**	**1.021**

Bedragen x € 1.000

	Kanaalpark	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
					termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
MIP2026	Investering Kanaal park Indexering	2026	2026	1.363	divers	Lineair	49	68	68	68
MIP2026	Investering Kanaal park 2027	2027	2027	1.669	divers	Lineair	0	81	81	81
MIP2026	Investering Kanaal park 2028	2028	2028	3.631	divers	Lineair	0	0	64	142
MIP2027	Investering Kanaal park 2029	2029	2029	2.415	divers	Lineair	0	0	0	8
				9.077			**49**	**149**	**213**	**299**

Bedragen x € 1.000

	Onderwijshuisvesting	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
					termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
MIP2026	De Zevensprong - Installaties	2025	2026	277	15	Lineair	18	18	18	18
MIP2026	De Zevensprong - Bouwkosten	2025	2026	1.048	40	Lineair	26	26	26	26
MIP2027	Nieuwe school Stationsgebied - Grondaankopen	2026	2026	502	0	Lineair	0	0	0	0
MIP2027	Grondkosten IHP - Het Baken	2027	2027	472	0	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	Eerste inrichting primair onderwijs 2027	2027	2027	125	20	Lineair	0	6	6	6
MIP2027	3e locatie De Draai - Installaties aanvulling op bestaand krediet	2027	2028	441	15	Lineair	0	0	29	29
MIP2027	3e locatie De Draai - Bouwkosten aanvulling op bestaand krediet	2027	2028	1.876	40	Lineair	0	0	47	47
MIP2026	Eerste inrichting primair onderwijs 2028	2028	2028	56	20	Lineair	0	0	3	3
MIP2027	IKC Het Baken - Kinderopvang Instalaties	2027	2029	615	15	Lineair	0	0	0	41
MIP2026	IKC Het Baken - Installaties	2027	2029	1.322	15	Lineair	0	0	0	88
MIP2027	IKC Het Baken - Kinderopvang Bouwkosten	2027	2029	2.450	40	Lineair	0	0	0	61
MIP2026	IKC Het Baken - Bouwkosten	2027	2029	5.020	40	Lineair	0	0	0	126
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) - Installaties	2028	2029	1.179	15	Lineair	0	0	0	79
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) Gymzaal - Bouwkosten	2028	2029	1.743	40	Lineair	0	0	0	44
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) Kinderopvang - Bouwkosten	2028	2029	1.958	40	Lineair	0	0	0	49
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) - Bouwkosten	2028	2029	4.428	40	Lineair	0	0	0	111
MIP2027	Nieuwe school Stationsgebied Gymzaal - Installaties	2027	2029	410	15	Lineair	0	0	0	27
MIP2027	Nieuwe school Stationsgebied Kinderopvang - Installaties	2027	2029	615	15	Lineair	0	0	0	41

	Onderwijshuisvesting				termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
MIP2027	Nieuwe school Stationsgebied - Installaties	2027	2029	1.066	15	Lineair	0	0	0	71
MIP2027	Nieuwe school Stationsgebied Gymzaal - Bouwkosten	2027	2029	1.743	40	Lineair	0	0	0	44
MIP2027	Nieuwe school Stationsgebied Kinderopvang - Bouwkosten	2027	2029	2.440	40	Lineair	0	0	0	61
MIP2027	Nieuwe school Stationsgebied - Bouwkosten	2027	2029	4.520	40	Lineair	0	0	0	113
MIP2027	Oostrand - Grondaankopen	2028	2029	502	0	Lineair	0	0	0	0
MIP2027	Oostrand - Installaties	2028	2029	1.066	15	Lineair	0	0	0	71
MIP2027	Oostrand - Bouwkosten	2028	2029	4.520	40	Lineair	0	0	0	113
MIP2027	Westpoort/Tuinen van Luna - Grondkosten	2029	2029	420	0	Lineair	0	0	0	0
MIP2027	Eerste inrichting primair onderwijs 2029	2029	2029	56	40	Lineair	0	0	0	1
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) Welzijnsdeel - Installaties	2028	2029	215	15	Lineair	0	0	0	14
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) Gymzaal - Installaties	2028	2029	410	15	Lineair	0	0	0	27
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) Kinderopvang - Installaties	2028	2029	482	15	Lineair	0	0	0	32
MIP2026	IKC De Vaart (Standerdmolen) Welzijnsdeel - Bouwkosten	2028	2029	841	40	Lineair	0	0	0	21
MIP2027	Westpoort/Tuinen van Luna - Installaties	2029	2030	1.035	15	Lineair	0	0	0	0
MIP2027	Westpoort/Tuinen van Luna - Bouwkosten	2029	2030	4.377	40	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	IKC De Carrousel (De Smaragd 32) gymzaal - Installaties	2029	2031	410	15	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	IKC De Carrousel (De Smaragd 32) Kinderopvang - Installaties	2029	2031	615	15	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	IKC De Carrousel (De Smaragd 32) opwaardering naar sporthal - Installaties	2029	2031	912	15	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	IKC De Carrousel - Installaties	2029	2031	1.343	15	Lineair	0	0	0	0

	Onderwijshuisvesting				termijn	vorm	2027	2028	2029	2030
MIP2026	IKC De Carrousel (De Smaragd 32) gymzaal - Bouwkosten	2029	2031	1.743	40	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	IKC De Carrousel (De Smaragd 32) Kinderopvang - Bouwkosten	2029	2031	2.440	40	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	IKC De Carrousel (De Smaragd 32) opwaardering naar sporthal - Bouwkosten	2029	2031	3.823	40	Lineair	0	0	0	0
MIP2026	IKC De Carrousel - Bouwkosten	2029	2031	5.094	40	Lineair	0	0	0	0
				64.608			44	50	129	1.364

4.6 Overzicht baten en lasten

	Rekening			Begroting						Meerjarenraming								
	2025			2026			2027			2028			2029			2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Mens en samenleving	40.592	-155.483	-114.891	35.752	-165.960	-130.207	26.467	-162.627	-136.160	25.013	-157.074	-132.061	25.019	-152.380	-127.361	25.019	-152.291	-127.272
Ruimtelijke omgeving	95.262	-119.919	-24.658	53.982	-106.040	-52.058	54.843	-115.614	-60.772	53.078	-108.818	-55.740	55.052	-108.888	-53.836	53.515	-109.657	-56.142
Bestuur, Veiligheid en Diensteverlening	2.016	-13.829	-11.813	1.699	-9.940	-8.241	2.178	-9.567	-7.388	1.598	-9.310	-7.712	1.598	-9.310	-7.711	1.598	-9.309	-7.711
Totaal baten en lasten per programma	**141.802**	**-304.150**	**-162.348**	**96.572**	**-299.459**	**-202.887**	**88.804**	**-305.972**	**-217.168**	**85.032**	**-293.323**	**-208.291**	**87.011**	**-288.712**	**-201.701**	**85.474**	**-289.983**	**-204.509**
Algemene dekkingsmiddelen																		
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	25.274	-1.034	24.240	26.108	-1.110	24.997	27.297	-1.245	26.052	27.789	-1.245	26.544	27.989	-1.245	26.744	27.989	-1.245	26.744
Algemene uitkeringen	199.382		199.382	199.967		199.967	209.916		209.916	202.093		202.093	199.942		199.942	202.625		202.625
Dividend	529		529	550		550	525		525	525		525	525		525	525		525
Saldo van de financieringsfunctie	508	-529	-22	125	-30	95	125	-59	66	125	-78	47	125	-99	26	125	-122	3
Overige algemene dekkingsmiddelen	343	-2.905	-2.562	700	11	711	700	2.590	3.290	3.700	3.041	6.741	3.700	3.183	6.883	3.700	3.183	6.883
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**226.035**	**-4.469**	**221.567**	**227.450**	**-1.129**	**226.320**	**238.563**	**1.286**	**239.848**	**234.232**	**1.718**	**235.950**	**232.281**	**1.839**	**234.120**	**234.964**	**1.817**	**236.781**
Kosten van de overhead	2.794	-34.442	-31.648	3.419	-37.274	-33.855	3.376	-38.175	-34.798	3.376	-38.700	-35.324	3.376	-38.732	-35.355	3.438	-38.587	-35.149
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting		-970	-970															
Totaal baten en lasten	**370.631**	**-344.031**	**26.600**	**327.441**	**-337.862**	**-10.421**	**330.743**	**-342.861**	**-12.118**	**322.640**	**-330.305**	**-7.665**	**322.669**	**-325.605**	**-2.936**	**323.877**	**-326.753**	**-2.877**
Mutaties reserves	7.290	-16.947	-9.657	13.920	-7.932	5.988	14.211	-4.548	9.664	8.944	-10.313	-1.368	4.289	-3.161	1.128	4.193	-1.342	2.851
Resultaat	**377.921**	**-360.978**	**16.943**	**341.361**	**-345.794**	**-4.433**	**344.954**	**-347.408**	**-2.454**	**331.584**	**-340.617**	**-9.033**	**326.958**	**-328.765**	**-1.808**	**328.070**	**-328.096**	**-26**

Overzicht incidentele baten en lasten

Programma 1

Bedragen x € 1.000

Programma Mens en samenleving	2027	2028	2029	2030
Incidentele lasten	-2.337	-865	-349	-349
Incidentele baten	-	-	-	-
Saldo incidentele baten en lasten	**-2.337**	**-865**	**-349**	**-349**
Incidentele toevoegingen	-	-	-	-
Incidentele onttrekkingen	1.951	349	349	349
Saldo incidentele mutaties reserves	**1.951**	**349**	**349**	**349**
Saldo incidentele mutaties	**-386**	**-516**	**-**	**-**

Toelichting incidentele mutaties programma Mens en samenleving

- Incidentele financiering voor borging jongerenwerk PO in het overbruggingsjaar van de welzijnsopdracht van MET voor € 175.000 (2027 en 2028).
- Incidentele financiering voor borging community building in het overbruggingsjaar van de welzijnsopdracht van MET voor € 225.000 (2027 en 2028).
- Incidentele financiering voor borging Coördinatiepunt ondersteuning Gemeenschapshuizen voor € 116.000 (2027 en 2028).
- Afwikkeling van kosten in het kader van de Tozo regeling (uitvoering door Zaffier), t.l.v. de reserve TOZO voor € 212.000 (2027).
- Lokale aanpak hervormingsagenda t.l.v. de reserve Sociaal domein voor € 1,2 miljoen (2027).
- Dorp- en wijkgericht werken uitvoeringsbudget, t.l.v. de algemene reserve voor € 130.000 (2027-2030).
- Dorp- en wijkgericht werken formatie, t.l.v. de algemene reserve voor € 199.000 (2027-2030).
- Overige kleine incidentele posten voor € 80.000 (2027) en € 20.000 (2028-2030).

Programma 2

Bedragen x € 1.000

Programma Ruimtelijke omgeving	2027	2028	2029	2030
Incidentele lasten	-8.854	-3.470	-2.571	-1.993
Incidentele baten	150	-	1.649	-
Saldo incidentele baten en lasten	**-8.704**	**-3.470**	**-922**	**-1.993**
Incidentele toevoegingen	-3.208	-8.887	-1.699	-50
Incidentele onttrekkingen	9.363	6.912	2.281	1.943
Saldo incidentele mutaties reserves	**6.155**	**-1.975**	**582**	**1.893**
Saldo incidentele mutaties	**-2.549**	**-5.445**	**-340**	**-100**

Toelichting incidentele mutaties programma Ruimtelijke omgeving

- In de evenementenvisie is besloten (december 2025) dat de raad via de begrotingscyclus de middelen beschikbaar stelt voor het uitvoeringsprogramma (zowel personele inzet als inhoudelijke onderzoeken zoals locatieprofielen) voor € 250.000
- Bijdragen aan een toekomstbestendig Oosterdelgebied, waaronder inrichtingsmaatregelen en vervanging t.l.v. de reserve Oosterdel voor € 810.000 (2027), € 600.000 (2028) en € 338.000 (2029).
- Uitvoering van projecten vanuit het groenbeleidsplan t.l.v. reserve Projecten leefomgeving voor € 172.000 (2027) en € 780.000 (2028).
- Bijdragen aan schoolbesturen om gebouwen te verduurzamen t.l.v. de reserve duurzaamheid schoolgebouwen voor € 50.000 (2027), € 350.000 (2028 en 2029) en € 450.000 (2030).
- Inhuur t.b.v. werkzaamheden Omgevingswet t.l.v. reserve Omgevingswet voor € 258.000 (2027)
- Uitvoeringsagenda strategische omgevingsvisie voor € 200.000 (2027-2029).
- Aanpak van de N242 en werken we aan het knelpunt bij de Bolbrug (de Bol(spoor)brug. Voor de studiefase is het aandeel voor Dijk en Waard (25% van het totaal). Dit omvat de kosten voor een projectleider, het opstellen van de variantenstudie en voor de uitwerking voorkeursvariant voor €50.000 (2027), € 90.000(2028 en 2029).
- Verhuiskosten IKC Het Vogelnest, IKC De Schatkist en IKOC Noord Scharwoude voor € 80.000 (2027) en € 80.000 (2028).
- Herstel constructiefouten De Zonnewijzer en Focus voor € 141.000 (2027).
- Inventarisatie en waardering van naoorlogs erfgoed en agrarisch erfgoed. En digitalisering van erfgoeddata voor € 100.000 (2027).
- Incidentele kosten Kanaalpark t.l.v. algemene reserve voor € 360.000 (2027-2030)
- Extra dotatie aan de voorziening "Groot onderhoud gebouwen in beheer NV Sport" t.l.v. reserve dotatie Sportvoorziening voor € 137.000 (2027-2030).
- Tijdelijke huisvesting t.l.v. de reserve Huisvesting primair onderwijs voor € 451.000 (2027), € 361.000 (2028), € 601.000 (2029) en € 201.000 (2030)
- Afwaardering boekwaarde Carrousel en De Vaart t.l.v. reserve Huisvesting primair onderwijs voor € 187.000 (2028) en € 670.000 (2030)
- Sloopkosten 3 locaties onderwijshuisvesting t.l.v. de reserve Huisvesting primair onderwijs voor € 370.000 (2029)

- Uitgaven t.l.v. reserve Vanadium Recreatiebuurt NO/ park de Kabel/ Centrumwaard/ De Noord (midden)/ Rustenburgerweg voor € 1,9 miljoen (2027)
- Afwaardering strategische aankoop de Frans Deimoslaan t.l.v. de reserve Bouwgrondexploitatie voor € 906.000 (2027)
- Afwaardering Strategische aankoop de Frans SOK Magenta Zorg t.l.v. de reserve Bouwgrondexploitatie voor € 300.000 (2027)
- Diverse projecten in Gebiedsontwikkeling t.l.v. de reserve Ruimtelijke initiatieven in gebiedsontwikkeling voor € 750.000 (2027)
- Impuls de Binding t.l.v. de reserve Visie voor locatie de Binding voor € 190.000 (2027)
- Atelier Stadshart t.l.v. de reserve Stadshart voor € 550.000 (2027) en € 400.000 (2028)
- Vervolgproducten op Stadshart-, gebiedssfeer- en locatiespecifiek niveau t.l.v. de reserve Stadshart voor € 465.000 (2027) en € 367.000 (2028)
- Bruisbudget: actief programmeren van het Stadshart met evenementen, kunst, cultuur en historie t.l.v. de reserve Stadshart voor € 100.000 (2027) en € 70.000 (2028)
- Toevoeging aan de reserve Regionale investeringsagenda mobiliteit Regio Alkmaar voor € 5,0 miljoen (2028)
- Inrichting en opstartkosten deelmobiliteitsfonds Stationskwartier t.l.v. de reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier voor € 320.000 (2027)
- Jaarlijkse beheerskosten t.l.v. reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier voor € 125.000 (2027-2030)
- Opbrengst vrijvallende locaties - Smaragd 27/ Onyx 89/ Standerdmolen 2-8 t.g.v. de reserve Huisvesting primair onderwijs voor € 1,6 miljoen (2029)
- Voorbereidingskrediet Sperwer t.g.v. de reserve Huisvesting primair onderwijs voor € 150.000 (2027)
- Overige kleine posten voor € 176.000 (2027), € 30.000 (2028) en € 50.000 (2030)

Programma 3

Bedragen x € 1.000

Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	2027	2028	2029	2030
Incidentele lasten	-151	-	-	-
Incidentele baten	580	-	-	-
Saldo incidentele baten en lasten	**429**	**-**	**-**	**-**
Incidentele toevoegingen	-	-	-	-
Incidentele onttrekkingen	51	-	-	-
Saldo incidentele mutaties reserves	**51**	**-**	**-**	**-**
Saldo incidentele mutaties	**480**	**-**	**-**	**-**

Toelichting incidentele mutaties programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

- Projectleider voor coördinatie en implementatie Actieplan Zorg en Veiligheid voor € 100.000 (2027).
- In het kader van de organisatieontwikkeling wordt er een leiderschapsprogramma gegeven voor € 51.000 (2027) t.l.v. de reserve Organisatieontwikkeling en kosten dienstverlening.
- Incidentele hogere opbrengst reisdocumenten i.v.m. gewijzigde termijn voor € 483.000 (2027)
- Incidentele hogere opbrengst rijbewijzen i.v.m. gewijzigde termijn voor € 142.000 (2027)

4.7 Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x € 1.000

Reserve	Begrote toevoeging	Waarvan incidenteel	Waarvan structureel	Begrote onttrekking	Waarvan incidenteel	Waarvan structureel
A001 Algemene Reserve	0	0	0	3.560	2.377	1.183*1
B001 Reserve NBK-deel 1 Hoofdinfrastructuur	-634	-50	-584	418	50	368
B002 Reserve NBK-deel 2 gebouwen en overige voorzieningen	-37	0	-37	138	0	138
B009 Reserve Schoolwoningen	0	0	0	329	0	329
B012 Reserve Duurzaamheid	-51	0	-51	26	0	26
B017 Reserve huisvesting primair onderwijs	-457	0	-457	500	451	49
B023 Reserve Integrale ontwikkeling stationsgebied	0	0	0	40	0	40
B038 Reserve Vanadium	0	0	0	1.896	1.896	0
B045 Reserve omgevingswet	0	0	0	258	258	0
B046 Reserve Dotatie Sportvoorziening	0	0	0	137	137	0
B055 Reserve ecozone Broekhorn	0	0	0	23	0	23
B059 Reserve Projecten leefomgeving en voorz.	0	0	0	222	222	0
B064 Reserve Bouwgrondexploitatie	0	0	0	1.206	1.206	0
B067 Reserve Groot onderhoud gebouwen	-12	0	-12	2	0	2
B075 Reserve Programmaplan LOMW	0	0	0	50	50	0
B076 Reserve TOZO	0	0	0	212	212	0
B080 Reserve Ruimtelijke Initiatieven in Gebiedsontwikkelingen	-723	-723	0	750	750	0
B081 Reserve Duurzaamheid schoolgebouwen	0	0	0	50	50	0
B084 Reserve Organisatieontwikkeling en kosten dienstverlening	0	0	0	51	51	0
B086 Reserve sociaal domein	0	0	0	1.220	1.220	0
B087 Reserve kapitaallasten	-199	0	-199	689	0	689
B089 Reserve regionale investeringsagenda mobiliteit Regio Alkmaar	0	0	0	0	0	0
B090 Reserve Oosterdel	0	0	0	810	810	0
B091 Reserve visie voor locatie de Binding	0	0	0	190	190	0
B092 Reserve Stadshart	-1.115	-1.115	0	1.115	1.115	0
B095 Reserve Deelmobiliteitsfonds Stationskwartier	-1.320	-1.320	0	320	320	0
	-4.548	**-3.208**	**-1.340**	**14.211**	**11.365**	**2.847**

*1 - De gemeente maakt gebruik van de mogelijkheid een onttrekking vanuit het surplus van de algemene reserve te boeken als structurele dekking. Met deze boeking van € 1.138.000 in 2027 is er sprake van een structurele sluitende begroting.

Structureel evenwicht

Bedragen x € 1.000

	2027	2028	2029	2030
Geraamde lasten	-337.602	-325.018	-320.318	-321.467
Geraamde baten	325.483	317.353	317.382	318.591
Saldo baten en lasten (begrotingssaldo voor bestemming)	**-12.118**	**-7.665**	**-2.936**	**-2.877**
Beoogde toevoegingen aan reserves	-4.548	-10.313	-3.161	-1.342
Beoogde onttrekkingen aan reserves	13.028	8.944	4.289	4.193
Beoogde onttrekkingen aan Algemene reserve ivm sluitend perspectief	1.183			
Begrotingssaldo na bestemming (geraamd resultaat)	**-2.454**	**-9.033**	**-1.808**	**-26**
Waarvan incidentele lasten en incidentele toevoegingen aan reserves	14.550	13.222	4.619	2.392
Waarvan incidentele baten en incidentele onttrekkingen aan reserves	-12.095	-7.261	-4.279	-2.292
Saldo incidentele mutaties	**2.455**	**5.961**	**340**	**100**
Structureel begrotingssaldo (geraamd structureel resultaat)	**0**	**-3.072**	**-1.468**	**74**

5. Bijlagen

A. Beleidsindicatoren……...133

B. Uitvoeringsinformatie……..135

C. Begrotingspost subsidies……137

D. Afkortingen……138

A. Beleidsindicatoren

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	2022	2023	2024	2025
1.	Formatie	FTE/1.000 inw.	6,52	7,41	7,57	7,83
2.	Bezetting	FTE/1.000 inw.	6	6,4	6,79	7,18
3.	Apparaatskosten	Kosten/inwoner	847,7	839,6	916	943
4.	Externe inhuur	% totale personele kosten	23,97	24,17	23,40	17,5
5.	Overhead	% van totale lasten	8,75	9,76	8,96	9,34
6.	Verwijzingen Halt	#/10.000 jongeren		99	80	90
7.	[Vervallen]					0
8.	Winkeldiefstallen	#/1.000 inwoners	1,7	2,1	1,3	2,3
9.	Geweldsmisdrijven	#/1.000 inwoners	3,6	3,4	3,8	3,7
10.	Diefstallen uit woning	#/1.000 inwoners	2,0	0,8	0,6	0,7
11.	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	#/1.000 inwoners	6,2	5,8	5,9	5,6
12.	[Vervallen]					
13.	[Vervallen]					
14.	Functiemenging	%	48,8%	49,0%	49,40%	50%
15.	[Vervallen]					
16.	Vestigingen (van bedrijven)	#/1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	145,8	153,6	160,3	167,3
17.	Absoluut verzuim	#/1.000 leerlingen	0,7	0,7	0,4	0,5
18.	Relatief verzuim	#/1.000 leerlingen	17	14	28	24
19.	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en mbo onderwijs	2,4%	2,4%	2,60%	2%
20.	Niet-sporters	%	45,6%		41,30%	0%
21.	Banen	#/1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	626,9	638,9	651,1	661
22.	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1%	1%	0%	0%
23.	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	3%	4%	4%	0%
24.	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	73,9%	74,9%	75,1%	74,9%
25.	[Vervallen]					
26.	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2%	2%	2%	0%
27.	Personen met een bijstandsuitkering	#/10.000 inwoners	199,1	193,9	206,4	166,4
28.	Lopende re-integratievoorzieningen	#/10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	102,4	106,4	117,4	139,2
29.	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	14,7%	15,9%	16,0%	15,4%

Nr.	Naam Indicator	Eenheid	2022	2023	2024	2025
30.	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,5%	1,3%	1,3%	1,3%
31.	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%
32.	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	#/10.000 inwoners	450	450	470	450
33.	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	175	169	142	0
34.	Hernieuwbare elektriciteit	%	33,6%	0,375	0,418	0
35.	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	312	366	392	414
36.	Nieuw gebouwde woningen	#/1.000 woningen	20,2	14,7	10,6	-
37.	Demografische druk	%	75,1%	75,0%	74,5%	74,5%
38.	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	764	819	863	917
39.	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	823	876	917	968

B. Uitvoeringsinformatie

(Hoofd)taakveld	baten	lasten
Bestuur en ondersteuning	**259.585**	**-51.709**
Bestuur	0	-4.933
Mutaties reserves	14.211	-4.548
Burgerzaken	2.178	-4.634
Beheer overige gebouwen en gronden	1.256	-706
Overhead	3.376	-38.175
Treasury	650	-59
OZB woningen	13.538	0
OZB niet-woningen	13.017	0
Parkeerbelasting	580	0
Belastingen overig	161	-1.245
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	209.916	0
Overige baten en lasten	700	2.590
Veiligheid	**56**	**-12.189**
Crisisbeheersing en brandweer	0	-7.878
Openbare orde en veiligheid	56	-4.311
Verkeer, vervoer en waterstaat	**2.637**	**-23.890**
Verkeer en vervoer	2.082	-22.080
Parkeren	480	-1.064
Recreatieve havens	75	-93
Economische havens en waterwegen	0	-654
Economie	**2.067**	**-4.656**
Economische ontwikkeling	0	-1.936
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.878	-1.895
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	80	-83
Economische promotie	110	-743
Onderwijs	**4.176**	**-14.965**
Onderwijshuisvesting	1.640	-9.084
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.536	-5.881
Sport, cultuur en recreatie	**2.824**	**-30.614**
Sportbeleid en activering	0	-122
Sportaccommodaties	1.797	-8.640
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	443	-4.441
Musea	0	-621
Cultureel erfgoed	229	-1.367
Media	216	-3.131
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	139	-12.292

(Hoofd)taakveld	baten	lasten
Sociaal domein	**23.500**	**-143.504**
Samenkracht en burgerparticipatie	227	-12.659
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	-2.079
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	-5.308
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	131	-5.704
Inkomensregelingen	22.645	-33.232
Begeleide participatie	0	-6.521
Arbeidsparticipatie	0	-5.489
Maatwerkvoorziening (Wmo)	0	-105
Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	49	-3.473
Huishoudelijke hulp (Wmo)	448	-8.062
Begeleiding (Wmo)	0	-8.832
Dagbesteding (Wmo)	0	676
Jeugdhulp behandeling	0	0
Jeugdhulp ambulant regionaal	0	-33.801
Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-13.390
PGB Wmo	0	-755
PGB Jeugd	0	-370
Maatschappelijke – en vrouwenopvang (Wmo)	0	-96
Jeugdbescherming	0	-2.582
Jeugdreclassering	0	-256
Coördinatie en beleid Wmo	0	-518
Coördinatie en beleid Jeugd	0	-949
Volksgezondheid en milieu	**27.913**	**-35.582**
Volksgezondheid	0	-5.990
Riolering	12.549	-9.874
Afval	13.463	-10.622
Milieubeheer	1.459	-8.419
Begraafplaatsen en crematoria	441	-677
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	**16.937**	**-25.039**
Ruimtelijke ordening	1.470	-8.440
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	10.413	-10.213
Wonen en bouwen	5.054	-6.386
Totaal	**339.695**	**-342.149**

C. Begrotingspost subsidies

Maximaal te verstrekken subsidiebedragen 2027	2027
Naam instelling	
Centrum voor Verduurzaming Regio Alkmaar	€ 32.910
Christelijke Sportvereniging Broek op Langedijk (BOL)	€ 34.660
Cool Kunst en Cultuur *1)	€ 3.010.026
Discrimatie.nl Noord Holland Noord	€ 72.114
GGD Hollands Noorden *2)	€ 292.495
Humanitas Noord Kennemerland *2)	€ 420.454
Langedijker Sport-Vereniging Voorwaarts (LSVV)	€ 29.420
Parnassia Groep B.V.	€ 92.643
Popschool Your Song Coöperatie U.A.	€ 61.620
RCO De Hoofdzaak	€ 89.388
Sportvereniging Door Training Sterk (D.T.S.)	€ 29.400
Stichting Comité 4 en 5 mei Dijk en Waard	€ 38.718
Stichting Artotheek Heerhugowaard (Kunstkerk Dijk en Waard)	€ 34.930
Stichting Bibliotheek Kennemerwaard *4)	€ 3.387.326
Stichting Den Huygen Dijck	€ 29.270
Stichting Doesgoed	€ 46.974
Stichting GGZ Noord Holland Noord Inloop & Dagbesteding	€ 637.639
Stichting Media Platform Alkmaar	€ 125.015
Stichting MET Dijk en Waard *2)	€ 3.574.785
Stichting Mixtream	€ 61.620
Stichting Museum Broeker Veiling	€ 643.735
Stichting Slachtofferhulp Nederland regio Noordwest	€ 37.003
Stichting Wonen Plus Welzijn	€ 1.406.817
Vervoersvereniging Dijk en Waard	€ 460.024
Totaal	€ 14.648.985

*1) incl dekking vanuit brede SPUK regeling

*2) incl dekking vanuit specifieke uitkering OAB

*3) incl specifieke uitkering IDO (verstrekking volgt na uitbetaling vanuit het Rijk)

*4) incl. dekking vanuit specifieke uitkeringen IDO, OAB en excl. uitkering openbare bibliotheken

D. Afkortingen

Afkorting	Omschrijving
AI	Artificial intelligence
AZWA	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
VNG	vereniging Nederlandse gemeenten
B&W	Burgemeester en wethouders
b.v.	besloten vennootschap
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BO Mirt 2025	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport 2025
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPI	Consumentenprijsindex
DB	Dagelijks bestuur
DWOMW	Dijk en Waard Ontwikkelt met Water
ECB	Europese centrale bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
ERM	Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg
EU	Europese Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
fte	Full-Time Equivalent
FUGR	Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen
GALA	Gezond en actief leven akkoord
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GR GISD	gemeenschappelijke inkoop sociaal domein
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX(en)	Grondexploitatie
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
HR	Human resources
HVC	Huisvuilcentrale
ICT	Informatie en Communicatietechnologie
IHP	Integraal huisvestingsplan
IKC	Integraal Kind Centrum
IPB	Integraal parkeerbeleid
IV3	Informatie voor derden
KPI	Key Performance Indicator
LOMW	Langedijk Ontwikkelt met Water
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MIP	Meerjaren Investeringsprogramma
mkb	Midden- en kleinbedrijf
MPG	Milieu prestatie gebouwen
MRA	Metropool regio Amsterdam
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NCW	Netto contante waarde
NHN	Noord-Holland-Noord

Afkorting	Omschrijving
NIS2	Network and Information Security 2-richtlijn
NJR	Najaarsrapportage
n.n.b.	Nog niet bekend
OAB	Onderwijs achterstandenbeleid
ODNHN	Omgevingsdienst Noord Holland Noord
ONHN	Ontwikkelingsbedrijf Noord Holland Noord
OV	Openbaar vervoer
OVA	Overheidspercentage arbeidsontwikkeling
OZB	Onroerende zaak belasting
P&C	Planning & Control
P+R	Park en Ride
PM	Pro memoria
pmd	Plastic, metaal en drankkartons
POC	Percentage of Completion
PSWR	Programma Stedelijk Water en Rioleringen
PWN	Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland
R8	8 grootste regio gemeenten in Noord-Holland
RAM	Regionale Agenda Mobiliteit Regio Alkmaar
RCE	Rijksdienst Cultureel Erfgoed
RIA	Regionaal Investeringsagenda Regio Alkmaar
ROM	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SaaS	Software as a service
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
SPUK	Specifieke uitkering
VJR	Voorjaarsrapportage
Vmbo	Voorbereidend middelbaar beroeps onderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VSV	voortijdig schoolverlaten
VvE	Vereniging van Eigenaren
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
Wvggz	Wet verplichte GGZ
WWB	Wet werk en bijstand